

๒๕๒. 1100
๕ ๕๖๕ ๓
๖. ๕

การศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย เจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ
การสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูที่
ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายใน
แบบปกติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชลบุรี

ห้องสมมติมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาบัตร

ของ

รัตนา ถินขาว

16 เม.ย. 2535

เสนอจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อ เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2532

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177123

การศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย เจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ
การสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูที่
ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายใน
แบบปกติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชลบุรี

บทคัดย่อ

รัตนา ดินขาว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2532

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรม การสอนวิชาภาษาไทยและเจตคติของครูผู้สอน
ต่อการนิเทศการสอน ที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ และ
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก
และการนิเทศภายในแบบปกติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 คน ได้มาจากการสุ่ม
อย่างง่ายจากโรงเรียนทั้งหมด 18 โรงเรียน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนกับครูผู้สอน
ในแต่ละคนมา 1 ห้องเรียน รวมนักเรียน 13 ห้องเรียน จำนวนทั้งหมด 564 คน ครูผู้สอนได้รับ
การสุ่มอย่างง่าย เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 9 คน และมีนักเรียนในกลุ่มทดลองจำนวน
274 คน และในกลุ่มควบคุม 290 คน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการนิเทศภายใน ในอาคารเรียน
ที่ 2 โดยใช้เวลาในการนิเทศ 8 สัปดาห์ กลุ่มทดลองได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก ส่วนครูผู้สอน
ที่เป็นกลุ่มควบคุม ได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนการปฏิบัติการนิเทศทั้งสองแบบ ผู้นิเทศใน
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้รับการอบรมกลุ่มละ 1 วัน เพื่อชี้แจงรายละเอียดและการใช้แบบ
บันทึกพฤติกรรม การสอนก่อนการนิเทศทั้งสองกลุ่ม ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรม การสอนของครู
ผู้สอนแล้วให้ครูผู้สอนออกแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการนิเทศ และทดสอบนักเรียนด้วยข้อทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มหลังการนิเทศแล้ว 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้สังเกต
พฤติกรรม การสอนของครูผู้สอน ให้ครูผู้สอนออกแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการนิเทศ และวัดผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้เครื่องมือชุดเดิม

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรม การสอนและเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศ
ภายในแบบคลินิก เพิ่มขึ้นหลังได้รับการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่พฤติกรรม
การ สอนและเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติก่อนและหลังได้รับ
การนิเทศไม่แตกต่างกัน พฤติกรรม การสอนระหว่างครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก
กับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ หลังจากได้รับการนิเทศในแต่ละวิธี ไม่แตกต่างกัน
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและที่เรียนกับครู
ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF THAI TEACHERS' TEACHING BEHAVIORS, ATTITUDES
TOWARDS SUPERVISION AND THE ACADEMIC ACHIEVEMENT
OF THE STUDENTS INSTRUCTED BY THE TEACHERS
WHO WERE SUPERVISED IN PEER CLINICAL AND
PEER CONVENTIONAL SUPERVISION IN
CHOLEURI SECONDARY SCHOOL

AN ABSTRACT

BY

RATTANA THINKLAO

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

April 1989

The purpose of this study was to compare the Thai teachers' teaching behaviors and attitudes toward supervision; the academic achievement of the students instructed by the teachers who were supervised in peer clinical and conventional supervision in Cholburi secondary schools.

The samples of the study were 18 Cholburi secondary school, 18 Thai teachers and 564 students from Mattayom Suksa 3 who were randomly selected from one of each teacher 's classroom. Nine teachers were equally assigned into the experimental and control group, 274 students in the control group and 290 students in the experimental group. The study was conducted in the second semester of the 1989 academic year. The orientation of peer clinical and conventional supervision including the use of observation forms was given to the supervisors before the experiment. The teacher in each sample school were supervised for 8 weeks; one in peer clinical and another in the conventional supervision by the supervisor before the experiment. The teacher's teaching behaviors were observed. A pre-test of attitudes toward supervision was given to the teachers. The academic achievement pre-test was also given to the students. After the experiment the teacher 's teaching behaviors were again observed. The attitudes towards supervision were tested and the academic achievement post-test were used to the students.

The analysis of the data revealed that the teaching behaviors of the teacher within the control groups before and after the experiment was significantly different at the .05 level. The Teaching behaviors of the teacher within the experimental group before and after the

experiment and between the experimental and the control group after the experiment were not significantly different. The attitudes toward supervision of the experimental group after the experiment was significantly higher .05 level. The attitudes toward supervision of the control group after the experiment was not significantly different and the students' academic achievement in the experimental and control group were not significantly different.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
(มศ. สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
..... กรรมการ
(มศ. ดร. สุนันท์ ศลโกสม)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(มศ. สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
..... กรรมการ
(มศ. ดร. สุนันท์ ศลโกสม)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ เสริมศักดิ์ สุรวัดลก)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ. ดร. ลับพร บัวทอง)

วันที่ 10 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2532

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสุม และอาจารย์เสริมศักดิ์ สุรวัลลภ ที่ได้ให้คำแนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ยรรรณา ประทุมมาลัยนนท์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่ได้อนุมัติโครงการสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบคุณ ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ทมาควิชาภาษาไทย ทุกท่านที่ให้การกำลังใจ และได้ช่วยแนะนำตรวจแก้ไขแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน แบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ และขอทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ขอขอบคุณ อาจารย์สุรางค์ สิริวัชนะ อาจารย์ชัชช้อย สุวรรณพิศ อาจารย์สุภาพิณพ์ สุขสวัสดิ์ อาจารย์เทพิน สงวนงาม และอาจารย์กัลยา อัมพวัน ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดอบรมบุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน และการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู

ขอขอบคุณอาจารย์ใหญ่ บุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศภายใน ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและขอขอบใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดชลบุรี ที่ให้ความช่วยเหลือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ขอขอบคุณคณะศึกษานิเทศก์ และเจ้าหน้าที่ทุกคนในหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษา กลุ่มการสอนภาษาไทย รุ่นปีการศึกษา 2530 ตลอดจนญาติพี่น้อง รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ อีกหลายท่าน ซึ่งมีอาจกล่าวนามได้หมดในที่นี้ ที่ให้การกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในค่านต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ และผู้มีพระคุณที่วางรากฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัย

รัตนา ถินขาว

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศแบบคลินิก	25
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสอน...	35
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติ	50
	สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า	57
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	58
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
	แบบแผนการวิจัย	60
	รูปแบบการนิเทศ	60
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	64
	การทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล	71
	การวิเคราะห์ข้อมูล	73
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	78
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการสอนของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนและหลังการนิเทศ	81
การศึกษาพฤติกรรมกรรมการสอนระหว่างครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติหลังการนิเทศ	82
การศึกษาเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายใน แบบปกติ ก่อนและหลังการนิเทศ	83
การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก กับการนิเทศภายในแบบปกติหลังการ นิเทศ	84
5. สรุป อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	86
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	86
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	86
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	86
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	87
การวิเคราะห์ข้อมูล	91
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	92
ขอเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า	95
ขอเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้า	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	109

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนโรงเรียน ครู และนักเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง	57
2 แสดงแบบแผนการวิจัย	58
3 แสดงค่าสถิติพื้นฐานพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายใน แบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ	79
4 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน เจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายใน แบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ	79
5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนซึ่ง ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ	80
6 แสดงความแตกต่างของพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายใน แบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนและหลังการนิเทศ	81
7 แสดงค่าความแตกต่างของพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศ ภายในแบบคลินิกกับครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ หลังการนิเทศ..	82
8 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในแบบ คลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนและหลังการนิเทศ	83
9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกกับ การนิเทศภายในแบบปกติ	84
10 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน เปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังได้รับการนิเทศ	111
11 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน และวิธีคำนวณหาค่าทดสอบค่าสถิติ Mann-Whitney U test	114
12 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน และค่าทดสอบความแตกต่าง เจตคติของครูผู้สอนต่อ การนิเทศของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	116

13	แสดงวิธีการคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน	118
14	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ ...	122
15	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ ...	123
16	แสดงค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของ ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	125

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงรูปแบบการนิเทศแบบคลินิก	59
2 แสดงรูปแบบการนิเทศแบบปกติ	61

ภูมิหลัง

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความสำคัญมาก เพราะภาษาไทยเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ เป็นเครื่องมือในการศึกษาและเสาะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ ผู้ที่มีความสามารถทางภาษาสูง เมื่อใช้ภาษาไทยถ่ายทอดความรู้ความคิดได้ก็มักจะประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นที่ยอมรับในสังคม ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยควรที่จะคิดหาทางพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยให้เป็นที่น่าสนใจสนุกสนานเพลิดเพลิน สนับสนุนให้นักเรียนรักการอ่าน ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเรื่องที่เรียน สร้างลักษณะนิสัยของนักเรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรู้จักใช้ภาษาในทางที่ถูกต้องเหมาะสม อันเป็นประโยชน์ในการสร้างความคิดที่จะพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ 2529 : 150) การสอนภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เป็นการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดค้นคว้าแก้ปัญหาและไปหาการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต แต่จากการศึกษาสภาพการนำหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ไปใช้ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนทั่วประเทศ ของศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ (2527 : 22 - 23) พบว่า ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนได้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ขาดอุปกรณ์หรือสื่อในการเรียนต่าง ๆ ไม่สามารถนำจุดประสงค์ของหลักสูตรมาตีความแล้วจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน ไม่ทราบวิธีการสอนที่ดี ขาดเครื่องมือช่วยในการเรียนการสอนและไม่เปลี่ยนแปลงวิธีสอน จะสอนโดยไม่คำนึงถึงนักเรียนยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้ฝึกทักษะและใช้ทักษะทางภาษาอย่างจริงจัง ลักษณะการสอนของครูเป็นการสอนวิชา ไม่ใช่สอนคน ครูยังเน้นการสอนเนื้อหาวิชามากกว่าที่จะสอนให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักใช้เหตุผลด้วยตนเอง (ก้อ สวัสดิ์พานิชย์. 2526 : 11 - 12)

นอกจากนั้น ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยที่เกิดจากครูผู้สอนคือครูภาษาไทยขาดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการที่จะทำให้การเรียนการสอนภาษาไทยสนุกสนานน่าสนใจมากขึ้น ขาดความกระตือรือร้นที่จะทำการสอน ไม่มีแรงจูงใจอย่างมากพอที่จะดำเนินการสอนอย่างมีความหมาย ขาดความตระหนักและสำนึกในการดำเนินการสอนอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสูง และขาดกำลังใจที่จะทำงานให้เต็มที่และเพิ่มประสิทธิภาพของตน (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. 2526 :

377 - 378)

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของหลักสูตรเท่าที่ควร จะเห็นจากผลการวิจัยประเมินประสิทธิภาพของการมัธยมศึกษา กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531 : 57 - 59) ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศ ของสำนักทดสอบทางการศึกษาระดับกรมวิชาการ (2530 : 145) พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยค่านความคิดต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่ค่อนข้างต่ำ ถ้าจะพิจารณาถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์นี้มีหลายสาเหตุ อาจจะเนื่องจากแบบทดสอบยากเกินไป สมรรถภาพพื้นฐานของนักเรียนต่ำและความบกพร่องในการจัดกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน

การที่จะทำให้คุณภาพของนักเรียนดีขึ้นส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวกับตัวครูผู้สอน เพราะครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ และมีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่แก่นักเรียน ตลอดจนเป็นผู้ที่เอาใจใส่ในการแสวงหาเทคนิค วิธีการใหม่ ๆ มาปรับปรุงการสอนของตนเองเสมอ (สมาน อิศวภูมิ. 2526 : 1 - 2) คุณภาพของครูจึงเป็นหัวใจของการศึกษา แม้ว่าหลักสูตรจะสมบูรณ์เพียงใดก็ตาม ถ้าครูไม่เอาใจใส่ต่อการสอนแล้วการศึกษาก็ขาดคุณภาพ จุดเน้นของการพัฒนาการศึกษาจึง

อยู่ที่ครู ครูของท่านสอนอย่างมีประสิทธิภาพ (พจนันต์ สะเพียรชัย. 2528 : 26) ดังนั้น การแก้ปัญหาการเรียนการสอนควรแก้ที่ตัวครูเป็นสำคัญ (เกรียงศักดิ์ ศรีไพโรจน์. 2528 : 6 - 16) วิธีการพัฒนาครูผู้สอนวิธีหนึ่งคือการให้การนิเทศด้วยระบบการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดการยอมรับตัวเองตระหนักในความสำคัญของตนเอง มีความมั่นใจในการทำงาน มีกำลังใจในการแก้ปัญหาและการพัฒนาการเรียนการสอน ระบบการนิเทศแบบนี้ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน โดยมุ่งส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น (เฉลิม อุทกฤษฎ์. 2531 : 33 - 43) และสมนึก บำรุง (2531 : 1 - 11) การจัดการนิเทศภายในมีความจำเป็น เนื่องจากการร่วมมือกันของบุคลากรภายในโรงเรียนในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งการสร้างพลังในการปฏิบัติงานและความก้าวหน้าในวิชาชีพของครูอาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งเป็นผลทำให้ การศึกษาของนักเรียนบรรลุถึงจุดหมาย

วิธีการนิเทศภายในมีหลายรูปแบบ ผู้นิเทศภายในจะต้องศึกษาลักษณะของกิจกรรมและ เทคนิคของการนิเทศให้เข้าใจ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา เพื่อทำให้ การนิเทศภายในมีประสิทธิภาพ (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา. 2528 : 49) เทคนิคหนึ่งที่ นิยมใช้กันน่าจะเป็นการนิเทศแบบคลินิก เพราะเป็นเทคนิคการนิเทศที่มุ่งตรงไปยังการปรับปรุง พฤติกรรมการเรียนการสอนของครู นอกจากนี้ยังเป็นเทคนิคที่เป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ครู ผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการนิเทศอย่างใกล้ชิด (Reavis. 1973 : 580) จุดเด่นที่สำคัญของ การนิเทศแบบคลินิกคือวิธีการที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน ให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น เพื่อที่จะเป็นผลส่งให้นักเรียนได้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (นิพนธ์ ไทยพานิช. 2526 : 33) นอกจากนั้นการนิเทศแบบคลินิกมีจุดเด่นอยู่ในลักษณะของ การช่วยแก้เจตคติที่ไม่ดีต่อการนิเทศ เพราะทำให้ครูเข้าใจหลักการต่างกัน ครูกับผู้นิเทศมีความ สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ทำงานการนิเทศร่วมกัน อันจะเป็น การพัฒนาวิชาชีพการสอนและปรับปรุงพฤติกรรมการสอนให้มีประสิทธิภาพ (ประสิทธิ์ พรหมกัน. 2527 : 4) เทคนิคที่สำคัญของการนิเทศแบบนี้คือ กระบวนการสังเกตพฤติกรรมการสอนภายใน

ห้องเรียน ซึ่งถือว่าเป็นห้องคลินิก โดยตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า การสอนสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ โดยการใช้กระบวนการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feed back) เกี่ยวกับการสอนของครูคนนั้น ๆ (Goldhammers. 1980 : 420 423) การนิเทศแบบคลินิกยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ การนิเทศแบบคลินิกที่นิยมใช้คือการนิเทศแบบคลินิกของ โกลด์แฮมเมอร์ (Goldhammers. 1980 : 34 - 44) มีห้าขั้นตอน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังนี้ ขั้นแรกมีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนก่อนการสังเกตการสอน จากนั้นเป็นการสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียน เพื่อนำผลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล และหาเหตุผลวิธีการในการแก้ปัญหา แล้วจึงจัดให้มีการประชุมนิเทศ และขั้นสุดท้ายเป็นการประชุมวิเคราะห์พฤติกรรม การนิเทศ

การนิเทศการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูภาษาไทยในห้องเรียนโดยตรง น่าจะทำให้คุณภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น ช่วยให้ครูภาษาไทยเกิดความมั่นใจในการสอน มีความคิดริเริ่มที่จะพัฒนาการสอนของตนและช่วยแก้ปัญหการสอนภาษาไทยที่ครูประสบ อยู่ ทำให้พฤติกรรมการสอนของครูภาษาไทยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (บรรเทา กิตติศักดิ์. 2526 : 288)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการนิเทศ ภายใตแบบคลินิก (Clinical Supervision) โดยการนิเทศเฉพาะหมวดวิชาภาษาไทย นำผลที่ได้จากการนิเทศในเรื่องเจตคติของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศการสอน และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบกับครูผู้สอนโดยการนิเทศ การสอนต่างกัน การศึกษารั้งนี้จะเป็นแนวทางปรับปรุงสมรรถภาพการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ
2. เพื่อศึกษาเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ
3. เพื่อศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นแนวทางสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ผู้ช่วยหัวหน้าหมวด และครูผู้สอน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้พิจารณาเลือกเทคนิคการนิเทศการสอนที่เหมาะสม ไปใช้ในการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน โดยอาศัยกระบวนการนิเทศการสอน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เปิดสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษา

ตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

2.1 สุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิชาภาษาไทยด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 18 คน จากครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 26 คน

2.2 สุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนกับครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในแต่ละคนมา 1 ห้องเรียน ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 18 ห้องเรียน จำนวน 564 คน จากนักเรียน 65 ห้องเรียน 2,299 คน

2.3 แบ่งกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 9 โรงเรียน โดยสุ่มให้อยู่ในกลุ่มที่ 1 คือกลุ่มทดลอง และกลุ่มที่ 2 คือกลุ่มควบคุม ด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการนิเทศภายใน 2 แบบ

3.1.1 การนิเทศแบบคลินิก

3.1.2 การนิเทศแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย

3.2.2 เจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ

3.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศภายในแบบคลินิก (Clinical Supervision) หมายถึง กระบวนการที่ผู้นิเทศและครูผู้สอนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อให้ผู้นิเทศมีโอกาสนำเสนอแนะครูผู้สอนในการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครูและประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีลำดับขั้นตอนในการทำงานตาม

วิธีการนิเทศแบบคลินิกของโกลด์แฮมเมอร์ (Goldhammers. 1980 : 420 - 423)

5 ขั้นตอน ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามลำดับตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 5 จึงต้องดำเนินการให้เสร็จทั้ง 5 ขั้นตอน ก่อนจะมีการเรียนการสอนในคาบต่อไป ขั้นตอน 5 ขั้นของการนิเทศแบบคลินิกก็ดังต่อไปนี้

1.1 การประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนก่อนการสังเกตการสอน (Preobservation Conference) หมายถึง การที่ผู้นิเทศและครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ (Rapport) ระหว่างครูผู้สอนกับผู้นิเทศ ในข้อตกลงเกี่ยวกับแผนการสอน ข้อเสนอแนะในการสอน ขั้นตอนการนิเทศ เครื่องมือบันทึกข้อมูลในการสังเกตการสอนและการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

1.2 การสังเกตพฤติกรรมการสอน (Observation) โดยการที่ผู้นิเทศเข้าไปสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนแล้วบันทึกพฤติกรรมของครูและนักเรียนลงในแบบฟอร์มที่กำหนดไว้

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและการหายุทธวิธีในการแก้ปัญหา (Analysis and Strategy) หมายถึง การที่ผู้นิเทศนำข้อมูลที่บันทึกการสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนมาแจกแจงความถี่ เพื่อวิเคราะห์ว่าพฤติกรรมใดเกิดมามากน้อยอย่างไร พฤติกรรมใดควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และพฤติกรรมใดควรได้รับการส่งเสริมอย่างไร

1.4 การประชุมนิเทศ (Supervision Conference) หมายถึง การชี้แจงข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วให้ครูผู้สอนทราบ ถัดมาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปในทางดี ผู้นิเทศให้การเสริมแรง ถ้าเป็นไปในทางไม่ดี ผู้นิเทศและครูผู้สอนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนนั้น ๆ และผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอน

1.5 การประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมการนิเทศ (Post Conference) หมายถึง การที่ผู้นิเทศเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการประเมินข้อดีและข้อเสียของการนิเทศ โดยให้ครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความสมบูรณ์ของการนิเทศ และระบุความประสงค์ที่จะให้ผู้นิเทศมุ่งเน้นหรือสังเกตจุดใดเป็นพิเศษ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการนิเทศครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. การนิเทศภายในแบบปกติ (Conventional Supervision) หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของผู้นิเทศและครูผู้สอน เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนในการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยมีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานตามวิธีการนิเทศการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2528 : 1 - 10) ขั้นตอนการนิเทศมีดังนี้

2.1 สํารวจปัญหาการนิเทศ โดยการที่ผู้นิเทศสอบถามครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน แล้วบันทึกประเด็นปัญหาตามลำดับความสำคัญ

2.2 การแก้ปัญหา เป็นการที่ผู้นิเทศให้ขอ เสนอแนะชี้แนวทาง หรือบอกทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน โดยบอกจุดประสงค์ หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวอย่างแผนการสอน และตัวอย่างสื่อการเรียนให้กับครูผู้สอนตามประเด็นปัญหา

2.3 การติดตามปัญหา หมายถึง การที่ผู้นิเทศได้สอบถามครูผู้สอนถึงผลของการแก้ปัญหา

2.4 การสังเกตพฤติกรรมการสอน หมายถึง การที่ผู้นิเทศเข้าสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน แล้วบันทึกพฤติกรรมของครูและนักเรียนลงในแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ โดยตามความพร้อมและความสมัครใจของครูผู้สอนก่อนว่า จะให้เข้าสังเกตเมื่อไร ในระยะเวลาที่กำหนด

2.5 แจงผลการสังเกตพฤติกรรมการสอน หมายถึง การที่ผู้นิเทศแจ้งให้ครูผู้สอนทราบว่า การเรียนการสอนในห้องเรียนเป็นอย่างไร หลังจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนตามข้อมูลที่ผู้นิเทศบันทึกไว้พร้อมทั้ง เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนตามข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่พบ

3. พฤติกรรมการสอนของครู หมายถึง การแสดงออกของครูผู้สอนในการดำเนินการเรียนการสอนภาษาไทยที่เกิดต่อเนื่องในห้องเรียนทั้งพฤติกรรมทางวาจา (Verbal Behavior) และพฤติกรรมที่ไม่ใช่วาจา (Non-Verbal Behavior) ดังนี้

3.1 ลำดับชั้นการสอน หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูผู้สอนโดยยึดลำดับขั้นตอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เป็นหลัก (2527 : 98) ซึ่งแบ่งลักษณะการสอนออกเป็น 7 รูปแบบดังนี้

- 3.1.1 การสร้างความสนใจ
- 3.1.2 การแจ่มจุดประสงค์การเรียนรู้
- 3.1.3 การทบทวนประสบการณ์เดิม
- 3.1.4 การให้แนวการเรียนรู้
- 3.1.5 การกำหนดให้นักเรียนปฏิบัติ
- 3.1.6 การแจ้งผลการปฏิบัติ
- 3.1.7 การส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน

3.2 การปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การถามตอบของครูผู้สอนและนักเรียนในห้องเรียน ลักษณะการถามเป็นแบบปลายปิดหรือปลายเปิด และการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มหรือเดี่ยวของนักเรียนในห้องเรียน

3.3 การใช้ภาษาของครู หมายถึง การใช้ภาษาของครูผู้สอนในการอธิบาย บรรยาย แนะนำและออกคำสั่ง

3.4 บรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของครูผู้สอนและนักเรียนในการเรียนการสอน ซึ่งสามารถบ่งชี้ได้ว่าเป็นบรรยากาศแบบประชาธิปไตยหรือเผด็จการ

3.5 การใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการช่วยสอนของครูผู้สอนได้แก่ บัตรคำ แผนภาพ แผนภูมิ ของจริง เทป สไลด์ วีดิโอ เกม เอกสาร หนังสือแบบเรียน

3.6 พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก หมายถึง การกระทำของนักเรียนในลักษณะการได้รับแรงจูงใจ ได้แก่ หัวเราะหรือสนุกสนาน และให้ความร่วมมือหรือรับผิดชอบ และการแสดงความไม่สนใจ ได้แก่ เงี่ยม และสับสนหรือไม่เป็นระเบียบ

พฤติกรรมดังกล่าววัดได้จากแบบบันทึกพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของ สอาด ศศิธรามาศ (2529 : 74 - 77) และได้ทำการทดลองหาคุณภาพแล้ว

4. เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจแสดงออกในลักษณะ

4.1 เจตคติเชิงนิมาน (Positive Attitude) หรือเจตคติที่ดี ได้แก่ การแสดงออกในลักษณะที่พึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ

4.2 เจตคติเชิงลบ (Negative Attitude) หรือเจตคติที่ไม่ดี ได้แก่ การแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่ถึงกับชอบ หรือเกลียด

4.3 เจตคติแบบกลาง (Indifferent Attitude) ได้แก่ การแสดงออกในลักษณะไม่แน่ใจ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

5. เจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ หมายถึง ความรู้สึกของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยที่มีต่อการนิเทศ เกี่ยวกับลักษณะการนิเทศ วิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอน ความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและครูผู้สอน ตัวผู้นิเทศ คำแนะนำของผู้นิเทศและการทำงานร่วมกับผู้นิเทศ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน โดยวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและได้ทำการทดสอบหาคุณภาพแล้ว

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถทางภาษาไทยของนักเรียนในคำหลักภาษา ความสามารถในการใช้คำราชาศัพท์ ความสามารถในการเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายและนำหนักตรงตามความต้องการของตน ความสามารถในการจำแนกประเภทของประโยคและการใช้ภาษาในสองสถานการณ์อ่าน ความสามารถในการวิเคราะห์เรื่องราวจากเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการระบุโวหารที่ใช้ในการเขียนจากเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการบอกรูปลักษณะของงานประพันธ์ที่อ่านและการเขียนความสามารถในการเขียนคำประพันธ์ ความสามารถในการถอดความจากงานประพันธ์ โดยวัดได้จากคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ท 306 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแยกตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศ
  - 1.1 เอกสารเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
  - 1.2 เอกสารเกี่ยวกับการนิเทศการภายใน
  - 1.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการสอน
  - 1.4 งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศภายใน
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิก
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสอน
4. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติ

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศ

1. เอกสารเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

นักการศึกษาต่างประเทศได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้หลายทัศนะดังนี้ การนิเทศการศึกษาคือสิ่งซึ่งบุคลากรของโรงเรียนจัดกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งของด้วยจุดประสงค์ที่จะบำรุงรักษาหรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนในทางที่จะส่งผลต่อกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลดีต่อนักเรียน (Ben M.Harris. 1963 : 11) โรสส์ แอล เน็กส์ และเอ็น คีน ฮิวานส์ (Ross L. Neagley and N.Dean Evans. 1964 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนสมัยใหม่ คือการกระทำที่เป็นประชาธิปไตยมุ่งให้เกิดผลทางบวกที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการสอนในห้องเรียน ส่วน กูด (Good. 1973 : 574) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษาคือการช่วยเหลือ

แนะนำครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ให้ครูเกิดความเจริญงอกงามในวิชาชีพ วิธีสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลการสอน เพื่อให้การศึกษามุ่งสู่จุดประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด และในทำนองเดียวกัน โกลด์ฮัมเมอร์ (Goldhammer. 1980 : 12) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษามีถึง กิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวกับการศึกษา ที่เจ้าหน้าที่ทางการศึกษาพยายามยกมาตรฐานและปรับปรุง เช่น การสังเกตการสอนของครู การประชุมครู การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน

นอกจากนี้ นักการศึกษาไทยหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้ นพพจน์ บุญจิตรกุลย์ (2524 : 219) ได้สรุปความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาคือความพยายามในทุกวิถีทางของผู้เชี่ยวชาญที่จะช่วยพัฒนาผู้ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาคือ คุรุสภา วิทยาลัยครู และคนอื่น ๆ (2524 : 10) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษาคือ การปรับปรุงการเรียนการสอนของครู ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2525 : 5) ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษามีถึง กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียนเพื่อปรับปรุงตัวครู และสภาพการเรียนการสอน ให้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ อาคม จันทสุนทร (2527 : 25) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษามีถึง การจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หรือทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและก่อให้เกิดผลในขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของนักเรียนก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ และในทำนองเดียวกัน สังกัด อุทรานันท์ (2527 : 4) ได้ให้ความหมายเชิงปฏิบัติการว่า การนิเทศการศึกษามีถึง กระบวนการทำงานร่วมกับครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีถึง วิธีการหรือกระบวนการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในการที่จะปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มี

ประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งเป็นองค์การหลักของโรงเรียน

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

นักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศการศึกษาไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น

สังข์ ลุทรานันท์ (2524 : 3) ได้กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศคือ

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นการให้คำแนะนำช่วยเหลือให้คนในองค์กรนั้น ๆ มีความรู้ ความสามารถในการทำงานให้มากขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างสรรควิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อประสานสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความร่วมมือสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนความเข้าใจระหว่างกลุ่มคนกับสังคมโดยรวม
4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจ และมีกำลังใจในการทำงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2520 : 20) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของกวนิเทศการศึกษาไว้ 5 ประการคือ

1. เพื่อให้ครูดำเนินการ สอนความหลักสูตรและให้ได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
2. เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาทั้งให้สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษานักเรียน
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น
4. เพื่อรักษา พิจารณา ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ
5. เพื่อให้ความช่วยเหลือและประสานงานในทางวิชาการและกรมเจ้าสังกัด

กระทรวงศึกษาธิการ และสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานองค์กรระหว่างประเทศ

ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตรกุลย์ (2524 : 251 - 252) กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาว่ามีสาเหตุและองค์ประกอบต่าง ๆ มาจาก

1. การเปลี่ยนแปลงของระบบการจัดการศึกษา
2. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลไกงานการพัฒนาหลักสูตร
3. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว
4. ความเฉื่อยชาและนิ่งเฉย ขาดความสนใจของครู ควรได้รับการกระตุ้นให้ตื่นตัว

อยู่เสมอ

5. วิทยากร สังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป
6. การขาดประสบการณ์ของครูใหม่หรือครูเก่าที่ไม่ทันต่อเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ ๆ

ที่เกิดขึ้น

7. ผลการค้นคว้าและวิจัยใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในวิชาต่าง ๆ ควรได้รับการเผยแพร่และแปลความหมายออกเป็นการปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาได้ก้าวหน้าและงอกงามขึ้น

8. ปรัชญาและอุดมการณ์ทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปควรได้รับการถ่ายทอดและสนองตอบของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ชาตชัย อาจิมสมาจาร (2525 : 5) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นในการให้บริการทางวิชาการการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เพราะมันเกี่ยวข้องกับบุคคล การนิเทศการศึกษาคือเป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน อีกประการหนึ่งการศึกษาได้ขยายตัวไปอย่างมาก เมื่อไม่นานนี้ สิ่งเหล่านี้ต่างก็ต้องการอาศัยความช่วยเหลือทั้งสิ้น

2. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตาม แต่ครูก็จะต้องปรับปรุงการฝึกฝนอยู่เสมอ ในขณะทำงานในสภาพจริง

3. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อความช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอน เนื่องจากครูจะต้องปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ กัน และต้องเผชิญกับภาวะที่ค่อนข้างหนัก ครูจึงไม่อาจใช้เวลาได้มากเพียงพอต่อการเตรียมการสอน การนิเทศการศึกษาจึงสามารถลดภาระของครูได้ในกรณีดังกล่าว

4. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ ทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษาทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิเคราะห์และการอภิปราย จากการศึกษาของการวิจัยมีความจำเป็นต่อความเจริญเติบโตดังกล่าว การนิเทศสามารถให้บริการได้

5. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาสามารถให้ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังสามารถรวมถึงของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษาค้นคว้า

จากทัศนะดังกล่าว สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากมีการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตร ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การขาดประสบการณ์ของครูใหม่ การประสบปัญหาในการเรียน การสอนของครู ดังนั้นการนิเทศการสอนจึงมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2. เอกสารเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

ในอดีตตั้งแต่เริ่มมีศึกษานิเทศก์ในปี พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา การนิเทศการศึกษาของไทยจะกระทำโดยศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษาระดับสูง จากภายนอกโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าบุคลากรในโรงเรียนจะมีการจัดกิจกรรมการนิเทศกันอยู่บ้างก็ไม่เรียกว่าเป็นการนิเทศ เช่น การประชุมนิเทศครูใหม่ การประชุมครู การจัดอบรมเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ การนิเทศภายในเป็นการนิเทศการศึกษาที่จัดทำโดยบุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย และหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ ตลอดจนถึงครูอาจารย์ของโรงเรียนนั้น ๆ ด้วย

ความหมายของการนิเทศภายใน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในไว้หลายความหมาย เช่น

การนิเทศภายใน หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของผู้บริหารโรงเรียนในอันที่จะปรับปรุง ส่งเสริมประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น ทำให้เกิดการเพิ่มพลัง ในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และก่อให้เกิดผลในขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของนักเรียนก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน เสาวภา เขาวนัสลากร (2524 : 34) กล่าวว่า การนิเทศภายในคือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้บริหารและครู อาจารย์ใน สถานศึกษาร่วมมือกันจัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงงานต่าง ๆ อันเป็นการส่งเสริมให้ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สังกัด จุฬารัตน์. (2529 : 200) กล่าวว่า การนิเทศ ภายใน หมายถึง กระบวนการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในการพัฒนา คุณภาพการทำงานของครูและบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียน ของนักเรียน และในทำนองเดียวกัน วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2528 : 92) ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศภายในว่า หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าหมวดวิชา โดยความร่วมมือกับคณะครูภายในโรงเรียนร่วมมือกันปรึกษาหารือเพื่อทำการ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล วางแผนปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพของ บุคลากรในโรงเรียนให้ดีขึ้นตลอดเวลา

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงาน ที่ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพ ของการจัดการเรียนการสอนอันจะนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน

การจัดการนิเทศภายใน

กรมสามัญศึกษา (2528 : 8) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนว่า เพื่อให้ผู้บริหารและคณะครูอาจารย์ได้ร่วมมือซึ่งกันและกันในการปรับปรุงการเรียนการสอนภายใน โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างพลังในการปฏิบัติงาน และความก้าวหน้าใน

วิชาชีพของครู อาจารย์ ในโรงเรียนซึ่งจะทำให้การศึกษาของนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรคาดหวัง แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในได้เกิดขึ้นด้วยเหตุผล 2 ประการคือ

1. โรงเรียนขาดความพร้อมและไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรใหม่ได้เต็มที่เท่าที่ควร

2. การนิเทศโรงเรียนของศึกษานิเทศก์ทำได้ไม่ทั่วถึงเพราะโรงเรียนมีมากศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อย

ดังนั้นนโยบายของกรมสามัญศึกษาในค่านคุณภาพการศึกษาจึงได้กำหนดให้มีมาตรการการดำเนินงาน สนับสนุน ส่งเสริมการนิเทศ การควบคุมและติดตามกระบวนการเรียนการสอน และการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ในข้อที่ว่า "กรมเน้นระบบการนิเทศภายในเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนิเทศกันเองได้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2529 : 3) เพื่อเป็นการสนองนโยบายด้วย เหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว กรมสามัญศึกษาจึงเห็นสมควรเร่งพัฒนาการนิเทศภายใน ให้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีรูปแบบที่ชัดเจน ทำให้โรงเรียนสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของแต่ละโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนิเทศภายในมีขอบข่ายการดำเนินงานเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. การนิเทศงานวิชาการทั่วไป หมายถึง กระบวนการที่บุคลากรภายในโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อพัฒนาครูอาจารย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมให้มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานวิชาการ

2. การนิเทศการสอน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้นิเทศในการพัฒนาพฤติกรรมกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยอาศัยข้อมูลจากการสอนของครูเป็นพื้นฐานในการพัฒนา

กิจกรรมการนิเทศภายใน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศหลายท่านดังนี้

ดังนี้ สุราษฎร์ (2524 : 2 - 5) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศไว้ดังนี้

1. การช่วยเหลือครูทางด้านวิชาการ เช่น การประชุมนิเทศครูใหม่
2. การจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อชี้แจงงานที่จะทำเมื่อเปิดภาคเรียนและโครงการใหม่ที่จะทำและเพื่อให้ครูได้ร่วมกันวางแผนงานโครงการเรียนการสอน
3. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่หรือหัวหน้าหมวดวิชาควรถูกสังเกตการสอนในวันเรียนเพื่อช่วยเหลือครูทั้งในค่านเนื้อหาวิชา วิธีการสอน สื่อการสอน การวัดและการประเมินผลตลอดถึงการควบคุมชั้นเรียน
4. การจัดเยี่ยมชั้นเรียน ทั้งในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียนกัน
5. การพัฒนาครูในค่านวิชาการ เช่น เชิญวิทยากรนามบรรยายให้ความรู้ในเรื่องหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างสื่อ

ข. ชนมท (2525 : 22 - 25) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนนั้นมีกิจกรรมการนิเทศอย่างน้อย 2 อย่างคือ

1. การนิเทศโดยตรง คือการนิเทศการสอนในชั้นเรียน ได้แก่ การสังเกตการสอนเพื่อช่วยเหลือและชี้แนะครูที่สอนให้สามารถปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง การนิเทศการสอนภายในห้องเรียนนี้ถือว่าเป็นสุดยอดของการนิเทศ

2. การนิเทศทางอ้อม คือการนิเทศที่ครูใหม่ หรือผู้บริหารจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่ครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถทำการสอนตามแนวหลักสูตรได้ เช่น

- 2.1 การบริหารเอกสารหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรแผนการสอน คู่มือครู คู่มือการประเมินผล ฯลฯ

- 2.2 หนังสือค้นคว้าเด็กซึ่งอาจเป็นแบบเรียน แบบฝึกหัด บัตรงาน วารสาร หนังสือพิมพ์ หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านประกอบ เป็นต้น

- 2.3 วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ

- 2.4 สิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน ซึ่งหมายถึง การประดับตกแต่งอาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย เน้นเฉพาะกิจกรรมการสังเกตการสอนในห้องเรียน เนื่องจาก การนิเทศการสอนโดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน เป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะ ทำให้ผู้นิเทศได้รับข้อมูลในการที่จะประเมินการสอนของครูหรือปรับปรุงการเรียนการสอนของครู เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียนต่อไป

อรุณ กุปตา (Gupta. 1980 : 26) กล่าวถึงการสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องของครูว่าการที่จะทราบว่าการสอนของครูมีประสิทธิภาพแค่ไหน และอะไรเป็นบุคลิกลักษณะ ที่บอกว่า ครูเป็นครูที่มีความสามารถ สิ่งเหล่านี้ทราบได้ก็คือ การสังเกตการสอนของครูในห้องเรียนเท่านั้น ลูกโซ่ของพฤติกรรมที่ครูแสดงออกในห้องเรียนก็คือพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน ดังนั้นการศึกษาข้อสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะช่วยให้ผู้นิเทศได้มองเห็นแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของเขา

โรเบิร์ต แมคเนอร์นี (McNerganey. 1981 : 73) ได้กล่าวถึงการสังเกต พฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียนอย่างมีระบบว่า เป็นสิ่งจำเป็นมากเพราะพฤติกรรมการสอนของครูจะเป็นเครื่องที่วัดถึงความสามารถของครูในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้การสังเกตพฤติกรรม การสอนในห้องเรียนอย่างมีระบบ ซึ่งจะช่วยให้

1. ครูได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของตน ทำให้เขาได้รู้จักปรับปรุง การเรียนการสอนของเขา
  2. เขาสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับการสอนของตนเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่น เพื่อที่ เขาจะสามารถตัดสินใจได้ว่า เขาจะต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองจุดไหน อย่างไร
  3. เป็นประโยชน์ในการที่จะจัดอันดับพฤติกรรมการสอนที่สำคัญ ๆ ในห้องเรียน
- จากทัศนะของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า การสังเกตพฤติกรรม การสอนของครูผู้สอนในห้องเรียน โดยการใช้เครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งในการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมสอน ของครู และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนและคุณภาพของนักเรียนต่อไป

การนิเทศภายในแบบปกติ

การนิเทศภายในแบบปกติ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. 2528 : 1 - 10)
 ผู้ให้การนิเทศการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกันดังนี้

1. สำรวจปัญหาการนิเทศ หมายถึง การที่ผู้นิเทศสอบถามครูผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน แล้วบันทึกประเด็นปัญหาตามลำดับความสำคัญ
2. การแก้ปัญหา หมายถึง การที่ผู้นิเทศได้ให้ข้อเสนอแนะ ชี้แนวทางหรือบอกทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนทันที หลังจากที่ได้รับทราบปัญหานั้น ๆ โดยผู้นิเทศบอกจุดประสงค์หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวอย่างแผนการสอนและตัวอย่างสื่อการเรียนการสอน เช่น มีบัตรคำ แผนภูมิ สไลด์ เทป วีดีโอ เพลง เกม เป็นต้น ให้กับครูผู้สอน ตามประเด็นปัญหาที่ผู้นิเทศพบ
3. การติดตามปัญหา หมายถึง การที่ผู้นิเทศได้สอบถามครูผู้สอน หลังจากที่ได้เสนอแนวทางการแก้ปัญหาไปแล้วว่าสามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่อย่างไร
4. การสังเกตพฤติกรรมการสอน หมายถึง การที่ผู้นิเทศเข้าสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน แล้วบันทึกพฤติกรรมการสอนตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้ โดยที่ผู้นิเทศจะทอถามความพร้อมและความสมัครใจของครูผู้สอนก่อนว่า จะให้เข้าสังเกตการสอนเมื่อไร ในระยะเวลาที่ผู้นิเทศกำหนดให้
5. แจ้งผลการสังเกตพฤติกรรมการสอน หมายถึง การที่ผู้นิเทศได้แจ้งให้ครูผู้สอนทราบ หลังจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนว่า การเรียนการสอนในห้องเรียนของครูผู้สอนเป็นอย่างไร ความข้อมูลที่ผู้นิเทศได้บันทึกไว้ในแบบฟอร์มการบันทึกพฤติกรรมการสอน พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการสอน ให้กับครูผู้สอนตามข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ผู้นิเทศพบ

3. งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการสอน

3.1 งานวิจัยในประเทศ

จุไรรัตน์ หนิมพงษ์สถาพร (2516 : 169) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาติดตามผลการนิเทศการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา

ความช่วยเหลือที่ครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้รับและต้องการจากศึกษานิเทศ สายวิชา
ภาษาไทยฝ่ายมัธยมศึกษา ความสำเร็จของครูภาษาไทยหลังจากได้รับการนิเทศการศึกษา
ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับศึกษานิเทศก์ สายวิชาภาษาไทย ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของ
การนิเทศการศึกษาสายวิชาภาษาไทย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูภาษาไทยที่เคยได้รับการนิเทศ
การศึกษา จากศึกษานิเทศก์สายวิชาภาษาไทยฝ่ายมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมแบบประสม และ
โรงเรียนมัธยมสายสามัญ สรุปผลการวิจัยได้ว่า ครูภาษาไทยในโรงเรียนทั้งสองประเภทได้รับความ
ความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ในทุก ๆ ด้านในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ ต้องการความช่วยเหลือ
มากที่สุดคือการจัดทำเอกสารประกอบการสอนให้แก่ครู การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดหา
หนังสือเกี่ยวกับภาษาไทยมาไว้ในห้องสมุด การสาธิตการใช้อุปกรณ์การสอนภาษาไทย เทคนิค
การสร้างซัคสอบแบบต่าง ๆ จัดส่งเอกสารทางวิชาการและความเคลื่อนไหวทางวิชาการให้ครู
ทราบ และการแนะนำหนังสือที่ควรอ่านแก่ครู ครูในโรงเรียนมัธยมแบบประสมได้รับความสำเร็จ
มากกว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ ในเรื่องการใช้อุปกรณ์การสอน ส่วนปัญหาและ
อุปสรรคของการนิเทศการศึกษา คือ ศึกษานิเทศก์มาปฏิบัติงานนิเทศที่โรงเรียนน้อยครั้งเกินไป
ระยะเวลาในการนิเทศการศึกษาแต่ละครั้งสั้นและเร่งรัดเกินไป จัดอบรมวิชาภาษาไทยทั้งภายใน
และภายนอกโรงเรียนน้อยครั้งเกินไป ห้องเรียนและอาคารสถานที่มีจำกัดไม่สามารถจัดกิจกรรม
ทั้งในและนอกห้องเรียนได้ตามต้องการ จำนวนศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผล
เต็มที่ จำนวนครูไม่เพียงพอกับการปรับปรุงและส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และ
หนังสือทางวิชาภาษาไทยมีไม่เพียงพอ ส่วนความช่วยเหลือที่ครูในโรงเรียนทั้งสองประเภทได้รับ
จากศึกษานิเทศก์ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของครูหลังจากได้รับการนิเทศการศึกษา

ชานาญ ม่วงศรีศักดิ์ (2527 : 92 - 103) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการ
การนิเทศการสอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของครู
ภาษาไทยในเขตการศึกษา 8 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8 จำนวน 216 คน จาก 54 โรงเรียน
โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนิเทศการสอนที่ครูได้รับในด้านต่าง ๆ เรียงตาม

ลำดับคือ ด้านการประเมินผลการเรียน ด้านหลักสูตรวิชาภาษาไทย ด้านการจัดกิจกรรมประกอบ การสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านวิธีสอน ด้านเนื้อหาวิชาและด้านสื่อการสอน จัดอยู่ในระดับ น้อยทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่าครูมีความต้องการการนิเทศการสอนในค่านต่าง ๆ เรียงตามลำดับ คือ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการสอน ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการจัดกิจกรรมประกอบการสอนและ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านหลักสูตรวิชาภาษาไทย ด้านการประเมินผลการเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งหมด

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เกรเบียล (Graybeal. 1984 : 2071 -A) ได้ทำการสำรวจรูปแบบ การนิเทศในห้องเรียน ที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันในโรงเรียนประถมศึกษา เกรด 1 - 6 ในรัฐ โอเรกอน กลุ่มตัวอย่างคือครูที่ทำการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐโอเรกอน จำนวน 3 โรงเรียน เพื่อที่จะศึกษาทัศนคติของครูใหญ่และครูผู้สอนต่อการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศการสอนได้พูดถึงเรื่อง ะไร รวมทั้งข้อมูลย้อนกลับที่ศึกษานิเทศก์ให้กับครูผู้สอน และครูใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการนิเทศ มาปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ เป็นเพื่อนที่ดีในการพัฒนาและปรับปรุงวิชาชีพ การนิเทศในห้องเรียนจะผูกเกี่ยวกับการปรับปรุง การเรียนการสอน และครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้นำข้อมูลย้อนกลับมาวิเคราะห์การสอนของตนเองและ ก่อนทำการนิเทศ. ศึกษานิเทศก์จะพูดถึงเรื่องการสอนว่าจะสอนเรื่องอะไร จุดประสงค์ของบทเรียน คืออะไร และประการสุดท้ายคือการบันทึกการสอนและเทคนิคการสอน

จากผลงานวิจัยสรุปได้ว่า การนิเทศการสอนมีความสำคัญและจำเป็นต่อการปรับปรุง และพัฒนาการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ครูจึงต้องได้รับการนิเทศการสอนในห้องเรียนเพื่อให้ มีโอกาสวิเคราะห์และปรับปรุงคุณภาพการสอนของตนเอง

4. งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

4.1 งานวิจัยในประเทศ

อุทัย สร้อยสุข (2520 : 222 - 232) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าที่ด้านการนิเทศ การศึกษาของอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนมัธยมศึกษาในค่านต่าง ๆ 10 ค่าน กลุ่มตัวอย่าง คือ

อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 107 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนของอาจารย์ใหญ่ในตำแหน่ง ๆ ที่ได้ศึกษา เช่น การสาธิตการสอน การจัดให้มีธนาคารข้อสอบ วิเคราะห์และประเมินผลแบบเรียน เป็นต้น ได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยถึงน้อยมาก

กฤษณี น้ำเพชร. (2521 : 75 - 83) ได้ศึกษาเรื่องวิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 968 คน การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า การนิเทศภายในส่งเสริมวิชาการแก่ครูในค่านักกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งครูผู้สอนและผู้บริหาร มีความเห็นสอดคล้องกันว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยมาก

วนีย์ ทะสติกัย (2522 : 190 - 199) ได้ทำการสำรวจการปฏิบัติจริงในการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 2 โดยใช้แบบสอบถาม ผลการสำรวจพบว่า การปฏิบัติการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามี การปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย

สุนีย์ เอี่ยมอคุสัย (2523 : 207 - 212) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการนิเทศภายในวิทยาลัยครูภาคเหนือ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อธิการ รองอธิการ หัวหน้าภาควิชาและอาจารย์ผู้สอน รวม 316 คน จากวิทยาลัยครูภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า การนิเทศการสอนโครงการพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมค่านักวิชาการ กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและการประเมินผล มีการนิเทศอยู่ในเกณฑ์น้อยมาก

วิลเลียม และฟอนเตโนต์ (William and Fotenot. 1981 : 1432 -A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการนิเทศภายในกับการนิเทศปกติ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาพฤติกรรมการสอน ทัศนคติต่อการนิเทศ และความพึงพอใจของงานในวิชาอาชีพ กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 103 คน ในเมืองเท็กซัส ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการนิเทศภายในจากเพื่อนครูด้วยกัน มีทัศนคติ มีความพึงพอใจและพฤติกรรมการสอนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการนิเทศ อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ

แคลบเปอร์ (Clapper. 1981 : 1457 - A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ การนิเทศการสอนภายใน 3 วิธีคือ การนิเทศภายในแบบคลินิก การนิเทศภายในแบบคลาสสิก และการนิเทศแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษากันครั้งนี้คือครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย ในรัฐเพนซิลเวเนีย จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และ กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการอบรมการนิเทศแบบคลินิกจำนวน 3 ชั่วโมง กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการอบรมการนิเทศแบบคลาสสิก จำนวน 3 ชั่วโมงเหมือนกัน ส่วนกลุ่มควบคุม นั้นไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศ การทดลองใช้เวลา 12 สัปดาห์ สำหรับกลุ่มทดลอง ที่ 1 และที่ 2 ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะผลัดเปลี่ยนกันนิเทศและเป็นผู้สอนภายในกลุ่มของตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นไม่มีการนิเทศ ผลการศึกษาพบว่า ระหว่างกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ไม่พบความ แตกต่างระหว่างทัศนคติของครูที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนและนักเรียน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 1 ซึ่ง ได้รับการนิเทศแบบคลาสสิกและกลุ่มควบคุม จอห์นสัน (Johnson. 1983 : 1645 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่องการนิเทศภายใน พบว่า การนิเทศภายในสามารถช่วยให้ครู เปลี่ยนพฤติกรรม การสอนได้ จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้ก็คือที่จะศึกษาว่าการนิเทศภายในโดยผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ จะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู ได้หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างคือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ซึ่งได้เข้ารับการอบรมเรื่องเทคนิคการนิเทศการสอน ซึ่งประกอบด้วย เรื่องใหญ่ ๆ 3 หัวข้อดังนี้ (1) วิธีสังเกตการสอนของครู (2) วัฏจักรและชนิดของการนิเทศ (3) ทักษะมนุษยสัมพันธ์ การให้การอบรมทักษะดังกล่าวใช้เวลา 24 ชั่วโมง โดยมีการ pre-test และ post-test กลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินผลการอบรม สำหรับขั้นตอนการให้การอบรมถือว่าเป็นขั้นที่ 1 ของ การศึกษานี้ ขั้นตอนที่ 2 ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่แต่ละคนที่มีงานการอบรมในขั้นตอนที่ 1 ได้ให้การนิเทศ ครูผู้สอนคนละ 2 คน ใช้เวลาในการนิเทศ 4 เดือน มีการบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูที่ได้รับการ นิเทศในห้องเรียน โดยใช้วีทีโอเทป ผลการนิเทศพบว่า ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการนิเทศไปในทางที่ดี ครูผู้สอนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนและทัศนคติต่อการนิเทศ ในทางที่ดีขึ้น และการ์เวย์ (Garvey. 1983 : 2739-A) ได้ทำการศึกษากการนิเทศ

ภายในโรงเรียนว่าโรงเรียนมีการนิเทศภายในเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน
อย่างไรบ้าง โดยทำการศึกษาใน 4 ด้านคือ 1) วิธีการในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน
2) การให้การอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน 3) เทคนิคและประสิทธิภาพของ
การให้การอบรม 4) การนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
ครั้งนี้คือ ศึกษานิเทศก์ระดับอำเภอ จำนวน 35 คน การเก็บข้อมูลทำโดยวิธีการสัมภาษณ์
ผลการศึกษาพบว่า 1) ศึกษานิเทศก์ยังไม่ได้เตรียมการในเรื่องการอบรมเพื่อเตรียมให้โรงเรียน
นิเทศภายในด้วยตนเองอย่างเป็นทางการ. 2) ครูได้รับการอบรมตามประสบการณ์การทำงาน
หรือศึกษาจากสถาบันการศึกษาหรือการร่วมสัมมนาปฏิบัติภารกิจกลุ่มย่อย อย่างไรก็ตาม ศึกษานิเทศก์
เห็นว่ามีควมจำเป็นที่จะต้องเตรียมการให้การอบรมให้ครูสามารถนิเทศภายในโรงเรียนได้

จากผลงานวิจัยสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็นมากในการปรับปรุง
ประสิทธิภาพการเรียนการสอนโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนและครูอาจารย์มี
จำนวนมาก ส่วนศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อย ไม่อาจปฏิบัติภารกิจนิเทศการสอนให้กับโรงเรียนต่าง ๆ
ได้อย่างทั่วถึง จึงต้องให้บุคลากรภายในโรงเรียนนิเทศกันเองแต่การนิเทศภายในโรงเรียนยังม
ีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับที่น้อยมาก

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิก

1. เอกสาร เกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิก

การนิเทศแบบคลินิก (Clinical supervision) เป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศ
การสอน (Instructional supervision) (นิพนธ์ ไทยพานิช. 2527 : 15 - 20)

ความหมายของการนิเทศแบบคลินิก

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการนิเทศแบบคลินิกไว้หลายความหมายด้วยกัน
และความหมายส่วนมากจะคล้าย ๆ กัน เช่น

การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการสังเกตการสอนภายในห้องเรียน ซึ่งถือว่าห้องเรียนเป็นคลินิก โดยตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า การสอนสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ โดยการใช้กระบวนการให้ข้อมูลป้อนกลับ (สงัก จุทรานันท์, 2525 : 62) ส่วน สมาน อัสวภูมิ (2526 : 26) กล่าวว่า การนิเทศแบบคลินิกคือกระบวนการสำหรับการสังเกตการสอนที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพการสอนของครูด้วยหลักการที่ครูและผู้นิเทศวางแผนการสอน สังเกตการสอน และให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนร่วมกัน โดยครูและผู้นิเทศทั้งสองสร้างความสัมพันธ์ความเชื่อมั่น ความจริงใจ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง และในทำนองเดียวกัน นิพนธ์ ไทพพานิช (2531 : 25 - 26) กล่าวว่า ความหมายของการนิเทศแบบคลินิกคือกระบวนการสำหรับการสังเกตการสอนในห้องเรียนที่มีการดำเนินการอย่างมีระเบียบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู โดยครูและผู้นิเทศร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดในการวางแผนการสอนเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน และขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้ครูสามารถนิเทศตนเองได้ในที่สุด และในการดำเนินงานนั้นครูและผู้นิเทศจะร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ ความเชื่อมั่น ความจริงใจ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยและยึดครูเป็นศูนย์กลาง มีการประสานผลประโยชน์ของครูและโรงเรียนเข้าด้วยกัน

สำหรับนักการศึกษาต่างประเทศได้ให้ความหมายของการนิเทศแบบคลินิกไว้หลายทัศนะ ดังนี้

การนิเทศแบบคลินิกคือการสอนในกรณีพิเศษที่มีบุคคลอย่างน้อยสองคนเข้ามาเกี่ยวข้อง และมีการศึกษาพฤติกรรมการสอนเพื่อที่จะกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนได้ตระหนักถึงการสอนแบบเดิมและแบบใหม่ของตน ทำให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งถึงขบวนการเรียนการสอน (Flanders, 1976 : 47) ส่วน โกลด์แฮมเมอร์ (Goldhammer, 1980 : 4) กล่าวว่า การนิเทศแบบคลินิก หมายถึง การที่จะต้องมีสัมพันธภาพอย่างจริงใจโดยตรง (face-to-face relationship) ระหว่างครูกับผู้นิเทศซึ่งสัมพันธภาพที่ครูและผู้นิเทศร่วมกันสร้างขึ้นมา เพื่อให้เกิดความเชื่อถือซึ่งกันและกันด้วยวิธีสร้างจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ร่วมกัน โดยอาศัยการทำงาน

ร่วมกันอย่างนักวิชาอาชีพ เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ทางวิชาชีพการสอนอย่างลึกซึ้งร่วมกัน มีการปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพการสอนอย่างลึกซึ้งร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ที่กลมกลืนต่อกัน และทั้งสองฝ่ายสามารถที่จะรักษาไว้ ซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ที่จะเพิ่มพูนความเป็นอิสระในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับวิธีสอนของการนิเทศที่จะนำมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลที่สุกของการเรียนการสอน

โคแกน (Cogan. 1973 : 9) กล่าวว่า การนิเทศภายในแบบคลินิก คือ ขบวนการนิเทศที่มุ่งเน้นการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครู โดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียนและพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับให้ครูได้รับทราบผลของการวิเคราะห์เพื่อหาทางปรับปรุงการสอน ทั้งนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวางแผนเลือกวิธีดำเนินการและยุทธวิธีร่วมกันกับครู เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการเรียนของนักเรียน

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบคลินิกไว้อีกหลายท่าน ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าการนิเทศภายในแบบคลินิกเป็นกระบวนการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนที่มีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยผู้นิเทศและครูผู้สอนร่วมกันทำงานอย่างใกล้ชิด ใช้ในบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้ร่วมงานเพื่อที่จะปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูให้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียนของนักเรียนให้มากที่สุด

รูปแบบของการนิเทศแบบคลินิก

วิธีการนิเทศแบบคลินิก นั้นมีอยู่หลายรูปแบบด้วยกัน เช่น

การนิเทศแบบคลินิก ของโคแกน (Cogan. 1973) มี 8 ขั้นตอนคือ

1. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้นิเทศ
2. การวางแผนการจัดกระบวนการเรียนการสอน
3. การวางแผนและหลักการในการสังเกตการสอน
4. การสังเกตการสอนในห้องเรียน
5. การวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอน

6. การวางแผนเลือกวิธีการในการประชุม
7. การประชุมร่วมกัน
8. การวางแผนการ สอนต่อเนื่อง

การนิเทศแบบคลินิกตามรูปแบบของแกล (Gall and Acheson. 1973 : 29)

มี 3 ขั้นตอนคือ

1. การประชุมปรึกษาหารือ
2. การสังเกตการสอน
3. การประชุมพิจารณาให้ข้อมูลป้อนกลับ

การนิเทศแบบคลินิกตามรูปแบบของโรเบิร์ต โกลแฮมเมอร์ (Goldhammer. 1980 :

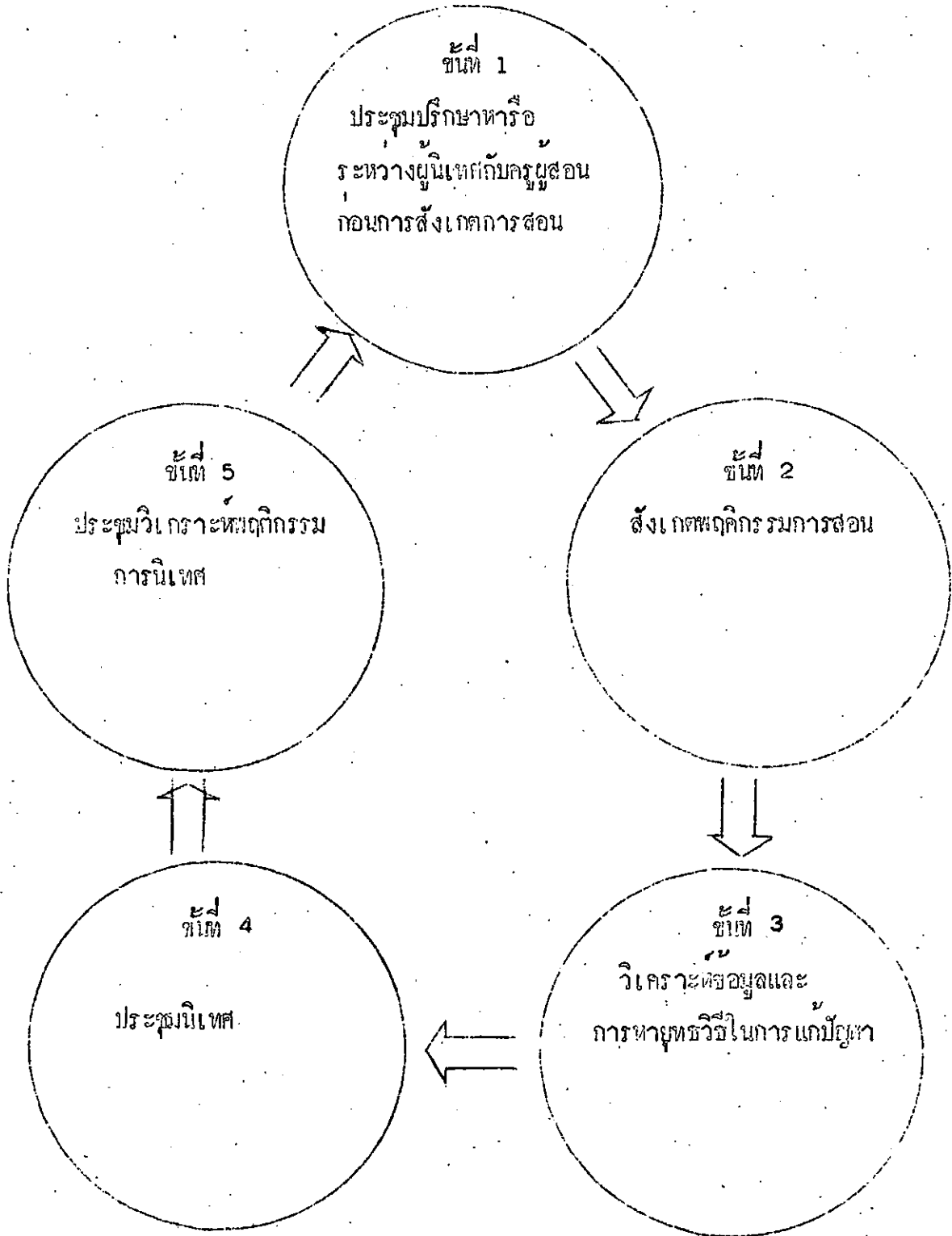
34 - 44) มี 5 ขั้นตอนคือ

1. การประชุมปรึกษาหารือก่อนการสอน
2. การสังเกตการสอน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลและหายุทธวิธีการแก้ปัญหา
4. การ ประชุมนิเทศ
5. การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการนิเทศ

นิพนธ์ ไทยพานิช (2527 : 135) และชาร์ลส์ เอ รีวิส (Reavis. 1978 :

580) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิกของโกลด์ แฮมเมอร์ ว่ามีความชัดเจนมาก มีรายละเอียดปลีกซึ้ง ซึ่งเชื่อถือได้ว่าเป็นรูปแบบของการนิเทศที่ผสมผสานกันด้อย่างกลมกลืน ระหว่าง ทฤษฎีและการนำไปปฏิบัติที่จะนำไปนิเทศครูประจำการและครูฝึกสอน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกเทคนิคการนิเทศตามรูปแบบของโกลด์ แฮมเมอร์ เพราะเป็นรูปแบบหรือเทคนิคการนิเทศ ซึ่งได้พิจารณาแล้วมีความคิดเห็นว่าเป็นเทคนิคที่เหมาะสม และมีความเป็นไปได้สูงมากในการปฏิบัติงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนก่อนการสังเกตการสอน (Preobservation Conference) หมายถึง การที่ผู้นิเทศและครูผู้สอนพบปะกันก่อนการสังเกตการสอน สร้างความสัมพันธ์ (Rapport) ระหว่างครูผู้สอนกับผู้นิเทศ ปรึกษาเกี่ยวกับกลุ่มนักเรียนที่ผู้นิเทศจะเข้าสังเกตปรึกษาเกี่ยวกับแผนการสอนของบทเรียนที่จะเข้าสังเกตแนะนำการเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ น้อย ๆ และทำความเข้าใจกับครูผู้สอนเกี่ยวกับขั้นตอนการนิเทศแบบคลินิก เครื่องมือที่จะใช้ในการบันทึกข้อมูลในการสังเกตการสอน ตลอดจนการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

2. การสังเกตพฤติกรรมการสอน (Observation) หมายถึง การที่ผู้นิเทศเข้าไปสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนแล้วบันทึกพฤติกรรมการสอนตามแบบฟอร์มที่กำหนดไว้

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการหายุทธวิธีในการแก้ปัญหา (Analysis and Strategy) หมายถึง การที่ผู้นิเทศได้นำข้อมูลที่ได้นบันทึกไว้จากการสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนมาแจกแจงความถี่เพื่อที่จะดูว่าพฤติกรรมการสอนใด เกิดมากน้อยอย่างไร พฤติกรรมใดควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข และพฤติกรรมใดควรได้รับการส่งเสริม

4. การประชุมนิเทศ (Supervision Conference) หมายถึง การนำข้อมูลที่วิเคราะห์แล้ว มาชี้แจงให้ครูผู้สอนทราบ ถ้าผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปในทางบวกผู้นิเทศก็จะเสริมแรง ถ้าเป็นไปในทางลบ ผู้นิเทศและครูผู้สอนก็จะร่วมกันอภิปรายพฤติกรรมการสอนนั้น ตลอดจนการชี้แนะ เพื่อให้ครูผู้สอนได้ปรับปรุงการเรียนการสอน

5. การประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมการนิเทศ (Post Conference) หมายถึง การที่ผู้นิเทศให้ครูผู้สอนร่วมประเมินข้อดี ข้อเสียของงานนิเทศ โดยให้ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่ามีความเหมาะสม สมบูรณ์เพียงใด มีความประสงค์ที่จะให้ผู้นิเทศมุ่งเน้นหรือสังเกตจุดใดเป็นพิเศษ เพื่อให้ผู้นิเทศจะได้วางแผนการนิเทศครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิก

2.1 งานวิจัยในประเทศ

สมาน ลัศจภูมิ (2526 : 84 - 86). ได้สร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่อง "การนิเทศแบบคลินิก" สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือดังกล่าวไปหาคุณภาพ โดยได้นำไปทดลองใช้กับนักศึกษา จำนวน 30 คน ผลการทดลองปรากฏว่า เครื่องมือนี้มีคุณภาพสูง ความเกณฑ์มาตรฐาน 70/70

สอาด ศศิธรรมาศ (2529 : 118 - 120) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษ ทัศนคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกกับการนิเทศภายในแบบปกติในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ รหัสก 2 (อ. 012) จำนวน 24 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ กับครูผู้สอน จำนวน 917 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ เครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน แบบสอบถามและแบบทดสอบ ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการสอนรวมของครูผู้สอนภายในกลุ่มทดลอง และภายในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง และพฤติกรรมการสอนและครูระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อแยกพฤติกรรมการสอนออกศึกษารายด้านพบความแตกต่างในพฤติกรรมการสอนบางประเภททั้ง 3 กรณีที่ทำการศึกษา ทัศนคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศในกลุ่มทดลองที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ซึ่งเรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ธีระศักดิ์ ลิ้มปณฺธุณี (2531 : 101 - 104) ได้ทำการทดลองหาประสิทธิภาพการนิเทศภายในแบบคลินิก รายวิชาการดนตรีกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในหลักสูตร

มัธยมศึกษาคอนตัน พุทธศักราช 2521. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 3 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองเป็นการนิเทศภายในแบบคลินิก และกลุ่มควบคุมเป็นการนิเทศภายในแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบสังเกต แบบสอบถาม และแบบทดสอบ ผลการทดลองพบว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปในทางที่ดีมากกว่าก่อนทดลอง ผู้นิเทศและครูมีเจตคติที่ดีมากกว่าการนิเทศภายในแบบคลินิกและมีเจตคติเพิ่มขึ้นจากการทดลอง และเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์นสัน (Johnson. 1981 : 48 - A) ได้ทำการศึกษารายการประกอบที่จะเป็นปัญหาสำคัญซึ่งจะเป็นข้อจำกัดของการนิเทศแบบคลินิกที่ครูและศึกษานิเทศกคิดว่าจะเกิดขึ้น กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้คือครูและศึกษานิเทศกจากรัฐต่าง ๆ ของสหรัฐ ที่มีประสบการณ์เรื่องการนิเทศแบบคลินิก ซึ่งประกอบด้วย ครูจำนวน 248 คน และศึกษานิเทศกจำนวน 53 คน การเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม ผลของการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการนิเทศการสอนแบบคลินิกจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเริ่มต้นของการเป็นครู ปัญหาที่กลุ่มตัวอย่างคาดว่าจะเกิดขึ้นก็คือ ไม่ทราบว่าควรจะใช้เวลานานเท่าไร ในการนิเทศครูผู้สอนและปัญหาที่สำคัญก็คือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ชอบให้ใครสังเกตการสอนของตนเอง.

แมคฟอล (McFaul. 1982 : 3572 - A) ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ของการนิเทศการสอนแบบคลินิกในการนำไปใช้ในการนิเทศการสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคั้งนี้คือ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 12 คน และศึกษานิเทศก 1 คน ได้ดาสาสัมภาษณ์แบบเป็นระบบเกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการสอนแบบคลินิก ซึ่งเป็นรายวิชาที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา เป็นเวลา 1 ภาคเรียน กลุ่มตัวอย่างได้ผ่านการเรียนขบวนการขั้นตอนการนิเทศการสอนแบบคลินิกอย่างครบถ้วน พร้อมทั้งการใช้เอกสารและวิธีการนิเทศ ผลการวิจัย

พบว่า เทคนิคการนิเทศแบบคลินิกจะเป็นวิธีการนิเทศที่เหมาะสมมากที่จะนำไปใช้ในเทศการสอน
ครูในระดับประถมศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

สโคเน่ (Scime. 1984 : 1603 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่องข้อขัดแย้งของ
บทบาทการประเมินผลกับกรนิเทศแบบคลินิกในการพัฒนาองค์กร กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 595 คน และผู้บริหารจำนวน 55 คน ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับ
การนิเทศแบบคลินิก ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
พบว่า ไม่สามารถตัดสินได้ว่าควรแยกบทบาทการประเมินผลจากการนิเทศหรือไม่ แต่ครูและ
ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การนิเทศการสอนแบบคลินิกมีส่วนอย่างสำคัญในการช่วยให้
การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย ครูส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าเขาเข้าใจพฤติกรรมการสอนของเขา
ดีขึ้น และกำลังมุ่งสู่เทคนิควิธีการสอนที่จะส่งเสริมความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ดูคินนา (Udunna. 1984 : 1723 - A) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศ
แบบคลินิกที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการนิเทศการสอนในประเทศไนจีเรีย กลุ่มตัวอย่างคือครู
และศึกษานิเทศก์ในเมืองเคนเวออร์ สหรัฐอเมริกา ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มสัมภาษณ์ครูและศึกษานิเทศก์
แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยสรุปว่า ทั้งศึกษานิเทศก์ และครูเห็นว่าการนิเทศการสอนแบบคลินิก
เป็นเทคนิคการนิเทศการสอนที่เหมาะสมในการที่จะช่วยปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการสอนของครูและ
ประสิทธิภาพการเรียนการสอนของนักเรียน ส่วนการจะเลือกเทคนิคการนิเทศคลินิกแบบใดนั้น
กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะว่าควรให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ และปัญหาในการศึกษาของ
ประเทศไนจีเรีย

เจอร์ราลด์ (Gerald. 1983 : 31 - A) ได้ทำการศึกษาผลของการนำระบบ
การนิเทศการสอนแบบคลินิกไปใช้ในการนิเทศโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนราษฎร์
ใกล้เมืองชิคาโก ซึ่งโรงเรียนเหล่านี้ประสบปัญหาผลกระทบเนื่องจากภาวะเงินเฟ้อ ค่าเล่าเรียน
แพงขึ้น ทำให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานมาเรียนน้อยลง ผู้บริหารจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุง
ประสิทธิภาพการเรียนการสอนโดยเฉพาะในด้านพฤติกรรมกรรมการสอนของครู จึงนำเทคนิคการนิเทศ
การสอนแบบคลินิกมาใช้ในการนิเทศเพื่อยกมาตรฐานการเรียนการสอน การวิจัยนี้จึงมีความมุ่งหมาย
ในการศึกษา 4 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ 1) วิธีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนก่อนเข้าทำการนิเทศ

แบบคลินิกมาใช้ 2) วิธีการนิเทศแบบคลินิก 3) ผลการนำการนิเทศแบบคลินิกมาใช้
 4) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการนิเทศ กลุ่มตัวอย่างคือครูใหญ่และครูใน
 โรงเรียนประถมศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยการสัมภาษณ์และเปรียบเทียบแบบประเมิน
 พฤติกรรมการสอนของครูใหญ่ก่อนและหลังการนำเทคนิคการนิเทศแบบคลินิกมาใช้ ผลการศึกษา
 พบว่า การนำเทคนิคการนิเทศแบบคลินิกมาใช้มีผลกระทบทางบวกต่อพฤติกรรมการสอนของครู
 ทุกคน และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของพฤติกรรมการสอนก่อนและหลังการนำการนิเทศ
 แบบคลินิกมาใช้

เมย์ฟิลด์ (Mayfield. 1983 : 94 - A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ
 ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศแบบคลินิกและครูผู้สอนที่
 ได้รับการนิเทศแบบเดิม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือนักเรียนเกรด 3 จำนวน 240 คน ซึ่งแบ่ง
 เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนที่เรียนอ่านกับครูที่ได้รับการ
 การนิเทศแบบคลินิก จำนวน 152 คน ส่วนกลุ่มควบคุม คือนักเรียนที่เรียนกับครูที่ไม่ได้รับการ
 นิเทศ จำนวน 88 คน การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการ Pre-test และ Post-test และ
 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของทั้งสองกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองซึ่งเป็น
 นักเรียนที่เรียนการอ่านกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศแบบคลินิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า
 นักเรียนที่เรียนกับครูที่ไม่ได้รับการนิเทศ ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศแบบ
 คลินิก

เมตส์ (Mattes. 1983 : 940 - A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการนิเทศ
 แบบคลินิก กับวิธีการนิเทศแบบปกติ (Traditional Supervision) ที่มีผลต่อการปรับปรุงพฤติกรรมการ
 การสอนของครู กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้นิเทศการศึกษา จำนวน 24 คน ซึ่งเป็นครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่
 ในเมรัฐคารอลาโค ผู้นิเทศ 10 คน ได้รับการฝึกการนิเทศแบบคลินิก ส่วนผู้นิเทศอีก 14 คน ไม่ได้
 รับการอบรม ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากครูที่ได้รับการนิเทศจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ผลการศึกษา
 พบว่า ครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศจากอาจารย์ใหญ่และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ที่ได้รับการฝึกอบรมการนิเทศ
 แบบคลินิก มีพฤติกรรมการสอนดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการนิเทศจากอาจารย์ใหญ่และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ที่

ไม่ได้รับการอบรมเทคนิคการนิเทศ ซึ่งหมายความว่า การนิเทศการสอนแบบคลินิกให้ผลดีกว่า การนิเทศแบบเดิมที่ใช้ปฏิบัติอยู่ และครูระดับประถมและมัธยมศึกษาตอนต้น มีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ แบบคลินิกสูงกว่าครูมัธยมศึกษาตอนปลาย และพบการพัฒนาในด้านเทคนิคการสอนที่แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มครูที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 3 ปีขึ้นไป

เซียร์ส (Sears. 1983 : 73 - 74 - A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบ การนำเทคนิคการนิเทศแบบคลินิกและการนิเทศแบบ Persuasive data collection มาใช้ ในการนิเทศและประเมินผลการสอน กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารการศึกษาและครูที่ได้รับการอบรม เทคนิคการนิเทศทั้ง 2 วิธี เป็นเวลา 15 ชั่วโมง ครูและผู้บริหารจึงกล่าวเป็นผู้นับถือความรับผิดชอบ ในการนิเทศและประเมินผลครูในปีการศึกษา 1981 - 1982 ในเขตการศึกษาแควนารี แคนาดา การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ทั้งครูและผู้บริหารมีความเห็น สอดคล้องกันว่าเทคนิคการนิเทศแบบคลินิกเป็นเทคนิคที่เหมาะสมในการนิเทศครูผู้สอน

จากผลงานวิจัยสรุปได้ว่า การนิเทศแบบคลินิก เป็นเทคนิคการนิเทศการสอนใน ห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง ในการช่วยให้ครูปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการสอน และเพิ่ม ประสิทธิภาพผลทางการ เรียนของนักเรียน

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

1. เอกสารเกี่ยวกับเครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

1.1 การสังเกตพฤติกรรมการสอน

มณีส์ ภาคภูมิ (2520 : 19) กล่าวว่า การสังเกตพฤติกรรมการสอนเป็น วิธีการหนึ่งที่จะช่วยในการปรับปรุงคุณภาพการสอนของครู เพราะวิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอน ทำให้ครูมองเห็นรูปแบบการสอนของตนเอง ตลอดจนสามารถประเมินผลตนเอง ทำให้การสอนบรรลุ ผลตามความมุ่งหมาย

อีเวิร์ทสัน (Evertson. 1981 : 90) กล่าวว่า การนิเทศการสอนโดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน เป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้ผู้นิเทศได้รับข้อมูลซึ่งไม่สามารถได้ด้วยวิธีอื่นเลย ในการที่จะประเมินการสอนของครู หรือในการที่จะช่วยครูปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียน

แมคเนอร์นีย์ (McNergney. 1981 : 73) ได้กล่าวถึง การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียนอย่างมีระบบว่า เป็นสิ่งจำเป็นมากเพราะพฤติกรรมการสอนของครูจะเป็นเครื่องชี้วัดถึงความสามารถของครูในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้การสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนอย่างมีระบบยังจะช่วยทำให้

1. ครูผู้สอนได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของตน ทำให้เขาได้รู้จักปรับปรุงการเรียนการสอนของเขา

2. เขาสามารถนำข้อมูลเกี่ยวกับการสอนของตนเองไปเปรียบเทียบกับคนอื่นเพื่อที่เขาจะสามารถตัดสินใจได้ว่า เขาจะต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองจุดไหนอย่างไร

3. เป็นประโยชน์ในการที่จะจัดอันดับพฤติกรรมการสอนที่สำคัญ ๆ ในห้องเรียน

แฟลนเดอร์ (Flanders. 1970 : 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนในห้องเรียนว่า

1. เพื่อให้ครูพัฒนาพฤติกรรมและสามารถควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนเองได้

2. เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนกับผลการเรียนของ

นักเรียน

3. เพื่อให้นักเรียนปรับตัวได้ดีขึ้น

4. มุ่งศึกษาเฉพาะพฤติกรรมที่สังเกตได้

อรุณ กุปตา (Gupta. 1980 : 26) ได้กล่าวถึงการสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนของครูว่า การที่จะทราบว่า การสอนของครูมีประสิทธิภาพแค่ไหน และอะไรเป็นบุคลิกลักษณะที่บอกว่าคุณสอนเป็นครูที่มีความสามารถ สิ่งเหล่านี้จะทราบได้ก็คือการสังเกตการสอนของครูในห้องเรียนเท่านั้น วัสดุของพฤติกรรมที่ครูแสดงออกในห้องเรียนก็คือ พฤติกรรมการสอนของครูซึ่งส่งผลโดยตรง

ต่อผู้เรียน ดังนั้นการศึกษาหรือสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่จะช่วยให้
ผู้นิเทศได้มองเห็นแนว ทางในการปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของเขา

โกลด์แฮมเมอร์ (Goldhammer. 1980 : 37) ก็ได้กล่าวถึงการสังเกตพฤติกรรมการ
การสอนในห้องเรียนว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากในการนิเทศแบบคลินิกเพื่อที่จะให้ข้อมูลที่
ข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงการเรียนการสอนของผู้สอนต่อไป

เสาวลักษณ์ เสือเพชร (Saowalak Supechra. 1980 : 155 - 156)
ก็ได้กล่าวถึงการสังเกตการสอนในห้องเรียนว่าเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่จะช่วยในการปรับปรุง
พฤติกรรมการเรียนการสอนของครู การสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนโดยการใช้
เครื่องมืออย่างมีประสิทธิภาพ

จากทัศนะของนักการศึกษาหลาย ๆ ท่านที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า
การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียนจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งในการนิเทศ เพื่อปรับปรุง
และพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพและมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงขึ้น

เครื่องมือในการบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรม

คันทิน (Dunkin. 1974 : 97) ได้กล่าวว่า การบันทึกพฤติกรรมการสอน
มีแบบฟอร์มการบันทึกที่ได้รับการค้นคว้าพัฒนามาหลายวิธีเพื่อจัดประเภทและวิเคราะห์พฤติกรรม
และก็มีนักการศึกษาได้วิเคราะห์ถึงข้อดีข้อเสียต่าง ๆ ไว้มากมาย ดังนี้

แฟลนเคอร์ส (Flanders. 1970 : 13 - 31) ได้สร้างเครื่องมือสำหรับ
วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนในห้องเรียน เรียกว่า ระบบวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์การเรียนการสอน
ในห้องเรียนของแฟลนเคอร์ส (Flanders Interaction Analysis Categories)
แฟลนเคอร์สได้อธิบายพฤติกรรมของครูโดยจัดประเภทเป็น

1. พฤติกรรมทางตรง
2. พฤติกรรมทางอ้อม

และเขาได้ศึกษาลักษณะปฏิสัมพันธ์ทางภาษาที่ครูและนักเรียนใช้ในระหว่างการเรียนการสอน โดยแบ่งพฤติกรรมที่จะสังเกตออกเป็น 10 กลุ่มดังนี้ (Flanders. 1970 : 10 - 50)

พฤติกรรมของครู

- ก. พฤติกรรมทางอ้อม เป็นพฤติกรรมที่ครูยอมรับ
1. ครูให้การยอมรับหรือมีความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน (Accept Feeling)
  2. ครูยกย่องชมเชยให้กำลังใจนักเรียน (Praise or Encourage)
  3. ครูแสดงการยอมรับความคิด หรือใช้คำพูดของนักเรียน (Accept or Use Idea of Student)
  4. ครูถามคำถาม (Ask Question)
- ข. พฤติกรรมทางตรง
5. ครูบรรยาย (Lecturing)
  6. ครูออกคำสั่ง (Give Directness)
  7. ครูวิจารณ์ และใช้ตนเองเป็นผู้ตัดสิน (Criticises)

พฤติกรรมนักเรียน

8. นักเรียนพูดหรือตอบ (Student Talk-Response)
9. นักเรียนเป็นผู้เริ่มการพูด (Student Talk-Initiation)
10. บรรยากาศในห้องเรียนเงียบ หรือสับสน (Silent or Confusion)

ฟรอยเดนสไตน์ (Freudenstein. 1977 : 76 - 77) ได้วิจารณ์แบบบันทึกพฤติกรรมของแฟลนเคอร์สว่า สามารถวัดได้แต่พฤติกรรมทางวาจาไม่สามารถจะวัดเนื้อหาวิชา และลำดับขั้นตอนการสนทนาอะไรได้เลย นอกจากนี้ผู้สังเกตยังจะต้องทำเครื่องหมายทุก 3 วินาที ตลอดคาบที่สังเกตการสอน จำนวนเป็นร้อย ๆ เครื่องหมาย แบบบันทึกพฤติกรรมของแฟลนเคอร์ส จึงเหมาะสมจะเป็นเครื่องมือการวิจัยมากกว่าที่จะเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนภาษา นอกจากนี้ เสาวลักษณ์ เสือเพชร (Saowalak Suapechra. 1980 : 335 - 337) ได้แสดงความคิดเห็นต่อแบบบันทึกพฤติกรรมของแฟลนเคอร์สเกี่ยวกับการนำมา

วิเคราะห์พฤติกรรมครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ ว่ามีข้อบกพร่องดังต่อไปนี้

1. ความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และความถูกต้องยังไม่ดีพอ
2. วัดได้แต่พฤติกรรมทางวาจาเท่านั้น พฤติกรรมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนี้วัดไม่ได้
3. ในตารางวิเคราะห์ไม่ได้บอกถึงเนื้อหาการเรียน การเตรียมการสอน หรือปัญหา

ในการเรียนการสอน

4. ไม่สามารถจะช่วยครูประเมินผลตนเองหรือนำไปพัฒนาการสอนได้
5. พฤติกรรมในแต่ละประเภทยังไม่ให้รายละเอียดถี่เพียงพอ
6. ในช่วงสุดท้าย ความเงี้ยบหรือความสับสนอาจเกิดจากการเรียนการสอนได้

เนียร์ฮูฟ (Nearhoof. 1974 :) ได้ปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมของ
แฟลนเคอร์ส ในปี ค.ศ. 1969 แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของเนียร์ฮูฟ มุ่งเน้นที่จะนำไปใช้
ในการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครูภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะ จึงมีความเหมาะสม
มากกว่าของแฟลนเคอร์สและนักการศึกษาคนอื่น ๆ

แบบวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของเนียร์ฮูฟ เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมทางวาจา ซึ่งมี
รายละเอียดดังต่อไปนี้

พฤติกรรมครู

1. ครูใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร เพื่อจุดมุ่งหมายดังนี้
  - 1.1 ออกคำสั่งให้นักเรียนแสดง
  - 1.2 อภิปรายปัญหาหรือแนวความคิดที่เกี่ยวกับความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม
สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวรรณคดี
  - 1.3 อธิบายกฎเกณฑ์ โครงสร้างทางภาษา ระบบเสียง หรือภาษาเขียนหรือ
ความคิดรวบยอดทางภาษาอื่น
2. ครูใช้ภาษาต่างประเทศในการเสริมแรงดังนี้
  - 2.1 แก่ใช้ชกพรองของนักเรียน
  - 2.2 ให้นักเรียนทราบว่าคำตอบของเขาถูกต้อง

- 2.3 แก้ไขภาษาของนักเรียนให้ดีขึ้น หรือเป็นแนวให้นักเรียนสร้างคำใหม่
- 2.4 เป็นตัวอย่างในการฝึกหัด
- 2.5 กระตุ้นให้ผู้เรียนตอบสนองในการสนทนาโครงสร้าง
3. ครูใช้ภาษาคำคุณศัพท์ในการขยายความ ให้คำมีความหมายชัดเจนขึ้น หรือเพื่อให้ข้อ
4. ครูใช้ภาษาเพื่อเป็นรูปแบบในการสื่อความหมายในห้องเรียน

ชี้แนะ

พฤติกรรมนักเรียน

5. นักเรียนใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อท่องจำคำตอบดังนี้
  - 5.1 แบบฝึกหัดหรือโครงสร้างประกอบ
  - 5.2 จากนักเรียนคนอื่น ๆ
  - 5.3 ในการฝึกหัด ในรูปแบบต่าง ๆ
  - 5.4 ในการอ่าน
  - 5.5 ในการตอบคำถามทุกรูปแบบที่อาศัยการตอบแบบอัตโนมัติ
6. นักเรียนใช้ภาษาต่างประเทศในการรวบรวมสิ่งที่เรียนมาแล้ว ได้แก่
  - 6.1 การตอบคำถาม
  - 6.2 การสร้างโครงสร้างใหม่
7. นักเรียนใช้ภาษาต่างประเทศในการถามคำถาม ซึ่งเขาเป็นผู้ริเริ่มคำถามเอง
8. นักเรียนใช้ภาษาต่างประเทศแบบทันทีทันใด เช่น
  - 8.1 อภิปรายในหัวข้อเรื่องต่าง ๆ ที่เขาสนใจ
  - 8.2 ตอบสนองต่อรูปภาพหรือสถานการณ์ที่ครูนำเสนอ
9. นักเรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในห้องเรียน
10. ไม่เป็นปฏิสัมพันธ์ เช่น เงียบ สับสน หรือมีกิจกรรมต่างภาษาอื่น ๆ

การบันทึกพฤติกรรมแบบเนียร์สุฟนี่ก็จะมาวิเคราะห์ว่าครูผู้สอนได้ใช้เวลากับพฤติกรรมทางวาจา อันไหนมากน้อยเพียงไร

ฟรอยเดนสไตน์ (Freudenstien. 1980 : 77 - 78) ได้แสดงทัศนะต่อเครื่องมือวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของเนียร์สุฟว่ามีข้อดีและข้อเสียดังต่อไปนี้

ข้อดีของ เครื่องมือวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของ เนียร์สุฟ

1. เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนภาษาต่างประเทศโดยตรง
2. การวัดพฤติกรรมทางวาจาของครูและนักเรียนที่มุ่งเน้นที่จะวัดได้ แบ่งไว้มีจำนวน

ใกล้เคียงกัน

3. พฤติกรรมทางวาจาของครูและนักเรียนที่มุ่งเน้นที่จะวัดได้แบ่งไว้มีจำนวนใกล้เคียงกัน

4. การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์นั้นได้มุ่งเน้นเป็นพิเศษในเรื่องของรูปแบบและโครงสร้างของแบบฝึกหัด ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะมีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ข้อเสียของแบบวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของ เนียร์สุฟ

1. ในหัวข้อพฤติกรรมทางวาจาแต่ละหัวข้อ มีหัวข้อพฤติกรรมย่อยมากเกินไป

2. โดยทั่วไปแล้ว ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนจะแตกต่างกันมาก ควรจะแยกรายการเป็นหัวข้อย่อย ๆ

3. พฤติกรรมที่จะวัด มุ่งเน้นเฉพาะพฤติกรรมทางวาจา ไม่ได้บอกรายละเอียดเกี่ยวกับการสอนเนื้อหาหรือขบวนการอื่น ๆ ในการสอนภาษา

ในปี พ.ศ. 1977 มหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก ประเทศเยอรมันตะวันตกได้ปรับปรุงเครื่องมือวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนภาษาต่างประเทศของเนียร์สุฟใหม่ โดยลดความสลับซับซ้อนเพื่อที่จะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นผลการนำไปปฏิบัติ (Saowalak Suapechra. 1980 : 84) แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก นั้น เป็นเครื่องมือบันทึกพฤติกรรมการสอนภาษาต่างประเทศในห้องเรียนโดยเฉพาะ โดยทำการบันทึกพฤติกรรมทุก ๆ 3 นาที ตลอดเวลาที่ทำการสอน 40 หรือ 45 นาที รายละเอียดพฤติกรรมในแบบสังเกตของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก มีดังต่อไปนี้

1. ลำดับชั้นการสอน หมายถึง ลำดับชั้นการสอนโดยทั่ว ๆ ไปในการดำเนินการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เหตุการณ์การสอนที่แตกต่างไปก็จะมีบันทึกไว้ในช่องคำว่า "อื่น ๆ "
2. การทำการบ้าน ในแบบฟอร์มอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วจะไม่กล่าวถึงเรื่องการทำบ้านทั้ง ๆ ที่เป็นกิจกรรมหนึ่งในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
3. ปฏิสัมพันธ์ หมายถึง การใช้ภาษาระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนว่าเป็นแบบไหน คือแบบเปิดหรือแบบปิด
4. ภาษาของครู หมายถึง การใช้ภาษาของครูว่า ทลอดคาศที่สอนครูใช้ภาษาต่างประเทศหรือไม่ ใช้ไวยากรณ์ของใหม่ หรือใช้ภาษาแม่ ทำไมต้องใช้ภาษาแม่ เป็นต้น
5. ภาษาของนักเรียน หมายถึง การใช้ภาษาของนักเรียนว่าเขาใช้ภาษาต่างประเทศมากน้อยแค่ไหน หรือใช้ภาษาแม่ ทำไมต้องใช้ภาษาแม่
6. การฝึกทักษะ ว่าครูผู้สอนฝึกทักษะอะไร การฟัง พูด อ่าน หรือเขียน
7. การแก้ข้อผิด การแก้ข้อผิดนี้จะใช้กับข้อที่ 1 คือลำดับชั้นการสอน ในขณะที่นักเรียนฝึกทักษะแล้วผิด ครูจะแก้ไขหรือไม่ แก้ไขบ่อยแค่ไหน
8. การใช้สื่อการสอน ว่าครูใช้สื่อการสอนอะไรบ้าง
9. บรรยายการเรียนการสอน หมายถึง การสอนของครูมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยหรือเผด็จการ และนักเรียนได้รับแรงจูงใจในการเรียนหรือเบื่อหน่าย
10. การให้ความร่วมมือของนักเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการเรียนการสอน

เสาวลักษณ์ เสือเพชร (Saowalak Suapechra. 1980 : 86) ได้แสดงความคิดเห็นต่อแบบวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของมหาวิทยาลัยยิมมาร์ เบิร์กไว้ดังต่อไปนี้

ข้อดีของแบบวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของมหาวิทยาลัยยิมมาร์ เบิร์ก

1. เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ครูและผู้สอนสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนเป็นปรนัยได้
2. มีรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียนอย่างเหมาะสม รวมทั้งการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน

3. ง่ายและสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. การวิเคราะห์พฤติกรรม สามารถทำได้โดยตัวผู้สอนเอง โดยการบันทึกเทปหรือวีดีโอไว้ก่อน

ข้อเสียของแบบวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก

1. ไม่ได้สร้างขึ้นเพื่องานวิจัยโดยเฉพาะ
2. ในเรื่องบรรยายภาคการ เรียนการสอนยังเป็นอัตนัยสูง
3. ช่วงเวลาการบันทึกพฤติกรรมนานถึง 3 นาที ผู้สังเกตจะบันทึกค่อนข้างได้ ทำให้ไม่มีความละเอียดเพียงพอ

ในปี ค.ศ. 1980 เสาวลักษณ์ เสือเพชร (Saowalak Suapechra. 1980 : 155 - 156) ได้ทำการปรับปรุงแบบวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์กใหม่ โดยตั้งชื่อว่า Modified Marburh University Foreign Language Observation Form ซึ่งได้ทำการปรับปรุงดังนี้

1. ได้ปรับการวางความถี่ของการวัดจาก 3 นาทีเป็น 1 นาที และได้จัดรูปแบบตารางใหม่ เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการบันทึกมากยิ่งขึ้น
2. ปรับปรุงข้อความในพฤติกรรมกรเรียนการสอนข้อ 10 คือ บรรยายภาคในการเรียนการสอนใหม่ โดยแบ่งพฤติกรรมของครูที่มีลักษณะเป็นเหตุการณ์เป็น 3 ประเภท ได้แก่
  - 2.1 ออกคำสั่ง
  - 2.2 วิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมนักเรียน
  - 2.3 แก้ไขข้อผิดพลาดของนักเรียนโดยไม่ชี้แจงเหตุผล

ส่วนพฤติกรรมของนักเรียนได้เพิ่มข้อความที่จะขยายลักษณะ 2 ประการในแบบฟอร์มเดิมของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก คือลักษณะที่ได้รับแรงจูงใจและเบื่อหน่าย ลักษณะที่นักเรียนได้รับแรงจูงใจแบ่งเป็น

1. หัวเราะ
2. มีส่วนร่วม
3. ใช้ภาษาต่างประเทศ
4. ถามคำถาม

ลักษณะที่เ็นที่นาคือ

1. เจียม
2. สับสน

ข้อดีของเครื่องมือวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนภาษาต่างประเทศของเสาวลักษณ์ เสือเพชร มีดังต่อไปนี้

1. เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมการสอนภาษาต่างประเทศโดยตรง
2. ช่วงระยะเวลาการบันทึกพฤติกรรมมีการบันทึกทุก ๆ 1 นาที ทำให้ผู้สังเกตมีเวลาเพียงพอที่จะบันทึกพฤติกรรมต่าง ๆ ตามรายการพฤติกรรม 19 หัวข้อได้ทันเวลา
3. มีการแก้ไขเพิ่มเติมคำจำกัดความในแบบบันทึกพฤติกรรมของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์กใหม่ ให้ได้ความหมายชัดเจนและเป็นปรนัยมากยิ่งขึ้น

สำหรับข้อเสียของแบบวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของเสาวลักษณ์ เสือเพชร มีดังนี้

1. ยังคงลำดับขั้นพฤติกรรมการสอนไว้เหมือนของมหาวิทยาลัยมาร์เบิร์ก ทำให้ไม่สะดวกต่อการบันทึกพฤติกรรมเท่าที่ควร
2. ในขั้นลำดับการสอนไม่ได้ระบุพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงลงไปว่ามีพฤติกรรมที่คาดหวังที่จะเกิดขึ้นเป็นลำดับสำหรับการสอนภาษาต่างประเทศมีอะไรบ้าง

ในปี พ.ศ.2529 สวาค ศศิธรานาศ (2529 : 74 - 77) ได้ปรับปรุงแบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของเสาวลักษณ์ เสือเพชร ใหม่เรียกว่า Modified Marbury University Foreign Language Classroom Observation Form II (MMUFLCOF II) เพื่อสะดวกต่อการบันทึกครั้งใดทำการปรับปรุงดังนี้

1. ใช้อัตนคติกรรมทุก ๆ 1 นาที จำนวน 50 นาที คือเริ่มบันทึกตั้งแต่ครูเริ่มเข้าสอนจนจบคาบเรียน แล้วนำพฤติกรรมแต่ละประเภทที่เกิดขึ้นมาคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละกับเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน

2. แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนประกอบด้วยพฤติกรรมการสอนใหญ่ ๆ 6 ประเภทคือ

2.1 ลำดับขั้นการสอน (Phase of Instruction)

2.2 ปฏิสัมพันธ์ (Interaction)

2.3 การใช้ภาษาของครู (Teacher's Language)

2.4 การใช้ภาษาของนักเรียน (Student's Language)

2.5 สื่อและอุปกรณ์การสอนที่ใช้ (Media Used)

2.6 บรรยากาศการเรียนการสอนทั่ว ๆ ไป (General Atmosphere)

เครื่องมือสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนที่กล่าวมาแล้วมีประโยชน์อย่างมาก ทำให้การสังเกตพฤติกรรมการสอนและการปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบ นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร และการวิจัยทางการศึกษา

การสังเกตพฤติกรรมการสอนอย่างมีระบบสามารถระบุปริมาณมากน้อยของพฤติกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียนได้ และมีความเป็นปรนัยสูง เพราะไม่ว่าผู้สังเกตการสอนจะเป็นใครก็ตามก็สามารถประเมินผลการสอนจากพฤติกรรมที่สังเกตและบันทึกไว้ได้อย่างคล้ายคลึงกันมากที่สุด ไม่ใช่ใช้ความรู้สึกในการตัดสินและประเมินผลการสอน สันต์ ชรรณบำรุง (2526 : 131) กล่าวว่า ไม่มีเครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนชนิดใดที่จะวัดได้หรือใช้ได้สมบูรณ์แบบที่สุด ผู้สังเกตจะต้องรู้จักเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับจุดเน้น และลักษณะเฉพาะที่ผู้สังเกตต้องการหรืออาจจะใช้เครื่องมือหลายอย่างมาผสมผสานกัน จะทำให้ผลการสังเกตสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ในการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือบันทึกพฤติกรรมการสอน โดยปรับจาก Modified Marburg University Foreign Language Classroom Observation Form II (MMUFLCOF II) ของสลาตัน ศศิธรามาต (2529 : 74 - 77) และเครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการสอนนี้ ผู้วิจัยคำนึงถึงความสอดคล้องของการเรียนการสอน

วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ซึ่งเน้นกิจกรรมการสอนและ
จิตวิทยาการ เรียนการสอนเป็นหลัก

เครื่องมือบันทึกพฤติกรรมการสอนนี้ ประกอบด้วยพฤติกรรมการ เรียนการสอนสำคัญ ๆ

6 พฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ ดังต่อไปนี้

1. ลำดับชั้นการสอน ประกอบด้วยชั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1.1 สร้างความสนใจ

1.2 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้

1.3 ทบทวนประสบการณ์เดิม

1.4 ให้แนวการเรียนรู้

1.5 นักเรียนปฏิบัติ

1.6 แจงผลการปฏิบัติ

1.7 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน

2. การปฏิสัมพันธ์ ได้แก่

2.1 ครูถามนักเรียนตอบ

2.2 นักเรียนถามครูตอบ

2.3 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่

2.4 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อย

2.5 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยว

3. การใช้ภาษาของครู โดยการสังเกต

3.1 การบรรยาย

3.2 การอธิบาย

3.3 การแนะนำ

3.4 การออกคำสั่ง

4. การใช้สื่อการเรียนการสอน เช่น บัตรคำ แผนภาพ แผนภูมิ ของจริง สไลด์ เทป วีดีโอ เอกสาร หนังสือแบบเรียน

5. บรรยากาศการเรียนการสอน ได้แก่
  - 5.1 บรรยากาศแบบประชาธิปไตย
  - 5.2 บรรยากาศแบบเผชิญการ
6. พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก มีลักษณะดังนี้
  - 6.1 นักเรียนได้รับแรงจูงใจในการเรียน
  - 6.2 นักเรียนแสดงความไม่สนใจ

2. งานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

2.1 งานวิจัยในประเทศ

สำหรับผลงานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนในห้องเรียนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

กุลวดี เรื่องเลข (2518 : 66) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนและการใช้อุปกรณ์การสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีเพศ วุฒิ จำนวนปีที่ทำการสอน และสังกัดโรงเรียนที่ต่างกันมีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน และการใช้อุปกรณ์การสอนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมการสอนทั้งสองด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวก

ปานุพันธ์ จันทรรัตน์ (2524 : 112) ได้วิจัยเรื่องพฤติกรรมการสอนวิชาเอกภาษาไทยด้านการจูงใจของอาจารย์วิทยาลัยครู เชียงราย วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ วิทยาลัยครู เชียงใหม่ และวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม ผลปรากฏว่า อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนวิชาเอกภาษาไทยด้านการจูงใจ โดยส่วนรวมนี้นับว่ามีปริมาณต่างกัน โดยที่อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจด้วยการสนับสุนนให้นักเรียนมีการค้นคว้ามีปริมาณมากที่สุด ส่วนพฤติกรรมการสอนที่อาจารย์มีปริมาณน้อยที่สุดคือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนความต้องการของนักศึกษาได้ผลว่า นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ใช้พฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจในค่านบุคลิกภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของเอมอร์ เนียมน้อย (2524 : 96) ได้วิจัยเรื่องพฤติกรรมการสอนวิชาเอกภาษาไทยแก่นักเรียนโรงเรียนการศึกษานครสวรรค์ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ และวิทยาลัยครูลำปาง ปีการศึกษา 2523 จำนวน 19 คน ผลปรากฏว่า อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนวิชาเอกภาษาไทยแก่นักเรียนโดยส่วนรวมในปริมาณแตกต่างกัน โดยอาจารย์มีพฤติกรรมในค่านแห่งกายเหมาะสมกับอาชีพ เป็นปริมาณมากที่สุด พฤติกรรมที่อาจารย์มีน้อยที่สุด คือการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักศึกษา เมื่อพิจารณาการใช้พฤติกรรมของอาจารย์ในแต่ละค่านนั้น อาจารย์มีพฤติกรรมสอนด้านการจูงใจในค่านบุคลิกภาพมากที่สุด และค่านการให้รางวัลและการลงโทษ มีปริมาณน้อยที่สุด ส่วนความต้องการของนักศึกษานั้น นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ใช้พฤติกรรมสอนในค่านวิธีสอนมากที่สุด และต้องการให้อาจารย์ใช้การให้รางวัลและการลงโทษน้อยที่สุด

สำหรับ วิไล ถักตะวานิช (2526 : 107 - 110) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทย ด้วยการจูงใจของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 23 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 600 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับบุคลิกภาพเกี่ยวกับวิธีสอน เกี่ยวกับการให้รางวัลและการลงโทษ และเกี่ยวกับการให้ทราบผลสำเร็จในการทำงานมีปริมาณมาก ส่วนพฤติกรรมเกี่ยวกับการให้นักเรียนรู้จุดมุ่งหมายก่อนเรียน ครูแสดงพฤติกรรมน้อย นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนต้องการให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการให้นักเรียนรู้จุดมุ่งหมายก่อนเรียนและพฤติกรรมเกี่ยวกับวิธีสอนเป็นอันดับ 1 ต้องการให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการให้รางวัล และการลงโทษเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเจตน์ สังสัมพันธ์สกุล (2526 : 117 - 119) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยแก่นักเรียนโรงเรียนการศึกษานครสวรรค์ วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ และวิทยาลัยครูลำปาง ปีการศึกษา 2523 จำนวน 19 คน ผลการวิจัยพบว่า

ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยแสดงพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจเกี่ยวกับการให้นักเรียนรู้จักมุ่งหมายก่อนเรียนมาก ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านบุคลิกภาพของครู วิธีสอนของครู การให้นักเรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียน การให้รางวัลและการลงโทษ แสดงออกปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนส่วนมากต้องการให้ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยแสดงพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจเกี่ยวกับวิธีสอนและการให้นักเรียนรู้จักมุ่งหมายก่อนเรียนเป็นอันดับ 1 ต้องการให้ครูแสดงพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจ เกี่ยวกับการให้รางวัล และการลงโทษเป็นอันดับสุดท้าย

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ผลงานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนในห้องเรียนมีผู้วิจัยได้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างหลายระดับดังนี้

สตอโรล (Storile. 1962 : 3912) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะบางประการของนักเรียนและครูกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยใช้ระบบการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของแฟลนเคอร์ส กลุ่มตัวอย่างคือครูระดับมัธยมศึกษาที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมจำนวน 51 คน ผลปรากฏว่า พฤติกรรมของครูสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทำให้การศึกษอบรมในการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนแก่ครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไรท์ (Wright. 1966 :) ที่พบว่า การฝึกวิเคราะห์พฤติกรรมมีผลให้พฤติกรรมของครูเปลี่ยนไปในแนวทางที่คาดไว้และจะเปลี่ยนแปลงมากที่สุดเมื่อครูได้รับผลประเมินจากการสังเกตจริงมากกว่าการสังเกตจากเครื่องมือบันทึกเสียง

โลห์แมน (Lohman. 1965 : 246 - 259) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของนักเรียนฝึกสอนระดับมัธยมศึกษาที่เข้ารับการฝึกวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนในระหว่างเรียนระเบียบวิธีสอนทั่วไปก่อนออกฝึกสอน กับอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่เคยได้รับการฝึก ผลการศึกษาพบว่านักเรียนฝึกสอนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมการสอนของตนเองได้ นอกจากนี้ยังพบว่าการให้ครูฝึกหัดวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนอย่างจริงจัง สามารถช่วยให้ครูเปลี่ยนแปลงและควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนเองได้ และครูในกลุ่มทดลองแสดงพฤติกรรมแตกต่างจากครูในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

อนิดอน และแกมแมทเทโอ (Amidon and Giammatieo. 1969 : 186 - 188) ได้ตรวจสอบเปรียบเทียบพฤติกรรมของครูในระดับประถมศึกษาของกลุ่มครูที่สอนดีกับกลุ่มครูที่สอนดีปานกลาง ซึ่งจำแนกตามมาตราส่วนประเมินค่าของครูใหญ่และศึกษานิเทศก์เป็นเกณฑ์ โดยใช้วิธีสังเกตของแฟลนเคอร์ส วิเคราะห์พฤติกรรม ผลการวิจัยพบว่า ภาระงานพฤติกรรมของกลุ่มครูที่สอนดีแตกต่างจากกลุ่มครูที่สอนดีปานกลาง กลุ่มครูที่สอนดีใช้เวลาน้อยกว่า ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน ทำให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และใช้คำถามชนิดมีปลายเปิดมากกว่า

จากผลงานการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครู เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ครูผู้สอนรู้จักตนเองดีขึ้น ช่วยให้ครูผู้สอนควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนได้เป็นอย่างดี เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติ

1. เอกสารเกี่ยวกับเจตคติ

ความหมายของเจตคติ

คำว่า เจตคติ (Attitude) นี้ มีผู้ให้ความหมายไว้อย่าง ๓ กัน บางคนก็เรียกว่า "ทัศนคติ" ซึ่งในที่นี้จะถือว่าเป็นการกล่าวถึงในสิ่งเดียวกัน และจะใช้คำว่า "เจตคติ" แทนทั้งหมด

นักการศึกษาไทยได้ให้ความหมายของเจตคติไว้หลายความหมายดังนี้

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ (เชิดศักดิ์ โทวาสินธุ์. 2523 : 93) ส่วนวาสนา ประวาสพฤกษ์ (2524 : 1) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงปฏิกิริยาออกมาต่อสิ่งเร้าหนึ่ง ๆ

อย่างค่อนข้างจะคงที่ เจตคติมักจะถูกกระตุ้นด้วยความเชื่อ หรืออารมณ์ที่อาจจะไม่มีเหตุผลเลยก็ได้ และในทำนองเดียวกัน กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 172) กล่าวว่า เจตคติคือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์แล้วแสดงภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านการพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง 2 ลักษณะ กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะเข้าไปหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบเรียกว่า เจตคติทางบวก หรือแสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบเรียกว่า เจตคติที่ไม่ดีหรือทางลบ

นอกจากนี้ สมศักดิ์ สีนุรเวช (2522 : 11) และชวีชัย แสงจักร์ (2525 : 24) ได้ให้ความหมายที่แตก่างออกไปคือ เจตคติหมายถึง ท่าที ความคิดเห็น ความรู้สึก เอนเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ภายหลังจากการที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น พฤติกรรมเช่นนี้ไม่อาจสามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสังเกตและวัดได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งนั้น โดยอาจแสดงให้เห็นได้ในลักษณะ

1. เจตคติเชิงนิมาน เป็นการแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุนปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ
2. เจตคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับเจตคติ เชิงนิมาน เช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี ไม่ร่วมมือ ไม่ทำตาม
3. เจตคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งเจตคติเชิงนิมานและเจตคติเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด เป็นต้น

ส่วนนักการศึกษาต่างประเทศได้ให้ความหมายของเจตคติไว้ดังนี้
 เจตคติคือ ความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับ ซึ่งมีทั้งความรู้สึกในทางบวก (Positive attitude) คือพอใจ เห็นด้วย ชอบ และความรู้สึกในทางลบ (Negative attitude) คือไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ เจตคติเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพอันประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ และอารมณ์ (Allport. 1935 : 418, Newcomb. 1954 : 128, Kagan. 1964 : 613 and Crure. 1974 : 187) ส่วนเคนเดอร์ (Kendler. 1963 : 572) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติคือความพร้อมของแต่ละบุคคล

ที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมรอบตัว หรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่ต่อต้าน หรือสนับสนุนสภาพการณ์บางอย่าง เช่น บุคคล สถาบัน หรือแนวคิดบางอย่าง

จากความหมายของเจตคติดังกล่าว สรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกทางจิตใจ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของบุคคลนั้น โดย อาจแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะเจตคติเชิงนิมิตหรือเจตคติทางบวก เจตคติเชิงนิเสธหรือ เจตคติทางลบและเจตคติที่เป็นกลาง

องค์ประกอบของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 3) และวินัย วีระวิชานานนท์ (2529 : 54 - 55) กล่าวว่า เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. ด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Components) เป็นองค์ประกอบด้านความคิด เกิดจากการที่บุคคลได้ใช้กระบวนการคิดพิจารณาวิเคราะห์เหตุผล และผลตามความคิดของตนเอง ความคิดนั้นจะอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความเชื่อ หรือความรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
2. ด้านความรู้สึกนึกคิด (Affective Components) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นตัวเร้าความคิดให้บุคคลแสดงความรู้สึกออกมาทางบวกหรือลบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
3. ด้านการปฏิบัติ (Behavioral Components) เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในทางปฏิบัติ หรือการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

ส่วน เชิดศักดิ์ โรวาสินธุ์ (2522 : 93 - 94) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของเจตคติไว้ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้หรือความเข้าใจ (Cognitive Component) ของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ เพื่อเป็นเหตุผลในการที่จะสรุปรวมเป็นความเชื่อ หรือช่วยในการประเมินผลสิ่งเร้านั้น ๆ

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Feeling Component) ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าต่าง ๆ เป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้านั้นแล้วว่าพอใจต่อการหรือไม่ต่อการ คิหรือเลวอย่างไร

3. องค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียง (Action Tendency Component) ที่บุคคลจะประพฤติหรือปฏิบัติตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อหรือความรู้สึกของบุคคลที่ได้มาจากการประเมินผล

จากองค์ประกอบของเจตคติดังกล่าว สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของเจตคติมี 3 ด้านคือ ด้านความรู้ความคิด ด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติ ทั้งนี้การแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจำนวนมากหรือลบนั้นขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์

ประโยชน์ของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 4 - 5) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเจตคติไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เราเข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว โดยการจัดรูปหรือจัดระบบสิ่งของต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเรา
2. ช่วยให้เราเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Esteem) โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตนเอง
3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งมีการมีปฏิริยาโต้ตอบหรือการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกไปนั้น ส่วนมากจะทำในสิ่งที่นำความพอใจมาให้ หรือเป็นบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อม

การวัดเจตคติและการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2529 : 187) ได้กล่าวถึงวิธีการวัดเจตคติสามารถวัดได้ 5 วิธีการคือ

1. โดยการประมาณความรู้สึกตนเอง
2. การสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก
3. การที่ความหรือแปลความหมายของปฏิกิริยาที่บุคคลแสดงต่อสิ่งเร้า
4. การทำงานบางอย่างที่กำหนดให้
5. ปฏิกิริยาตอบสนองทางกาย

สำหรับ สมบูรณ์ จิตพงศ์ (2523 : 107 - 111) กล่าวว่า เจตคติเป็นความเชื่อ ความศรัทธา และพร้อมที่จะปฏิบัติความเชื่อนั้น ๆ การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติมีหลายวิธีดังนี้

1. แบบจัดอันดับคุณภาพของลิเคิร์ต (Likert)
2. แบบ Semantic differential ของออสกู๊ด (Osgood)
3. แบบสถานการณ์ ซึ่งใช้วัดเจตคติเฉพาะเรื่อง

ในเรื่องการวัดเจตคตินี้ ซูอิฟ อ่อนโลกสูง (2518 : 117) กล่าวว่า วิธีการที่จะทราบเจตคติของใครคนใดคนหนึ่งก่อวัตถุ คน สิ่งกับ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นอย่างไรอาจทำได้โดย

1. ให้แบบสอบถาม
2. สังเกต สัมภาษณ์ และบันทึก
3. ใช้สิ่งคัมภีร์
4. การให้สร้างจินตนาการ

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนว่าการนี้เทศด้วยมาตราวัดเจตคติแบบจัดอันดับคุณภาพของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2528 : 156 - 157) กล่าวว่า เป็นการกำหนดมาตรา 5 ชั้น โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. การรวบรวมข้อความแต่ละข้อความนั้น ถ้าจะเขียนขึ้นเองหรือนำมาจากผู้อื่น และควรเป็นข้อความที่คนมีเจตคติต่างกันจะถกเถียงกันทันที และข้อความจะต้องไม่เป็นจริง ภาษาที่ใช้ไม่มีความหมายเป็นสองแง่

2. ตรวจสอบข้อความ ให้พิจารณาว่าข้อความที่นำมาใช้นั้นสอดคล้องกับการตอบเพียงใด เช่น การกำหนดให้ตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉย ๆ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง นั้น สอดคล้องกับข้อความที่ถามหรือไม่ เพราะการตอบบางข้อความจะตอบในรูปของชอบ ไม่ชอบ เป็นต้น

3. การทดลองขั้นตอน เมื่อตรวจสอบข้อความจนแน่ใจว่าข้อความที่รักภูมิแล้ว ต้องนำไปทดลองขั้นตอน เชื่อว่ายังมีข้อความใดที่ยังไม่รัดกุมหรือต้องแก้ไขก่อนบรรจุลงในมาตราวัดเจตคติ

4. กำหนดน้ำหนักคะแนน เป็นการกำหนดว่าตัวเลขใดในแต่ละข้อความใดควรจะให้น้ำหนักคะแนนเป็นอย่างไร

วิธีการสร้างมาตราวัดเจตคติแบบลิเคิร์ต นิยมใช้กัน การกำหนดตัวเลขที่เป็น Arbitrary Weighting Method โดยถ้าความรู้สึกระดับสูงให้ตัวเลขสูง ถ้าความรู้สึกระดับต่ำให้ตัวเลขน้อย ความรู้สึกของคนเป็นความรู้สึกต่อเนื่อง ทั้งแก่เห็นด้วยมากที่สุดถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุด ตัวเลขที่กำหนดให้จึงเป็น 5, 4, 3, 2, 1

2. งานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติ

2.1 งานวิจัยในประเทศ

ศิริพร สุขธร (2524 : 116) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาและเจตคติของครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสต่องานนิเทศการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนรัฐบาลใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 308 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูสอนภาษาฝรั่งเศสมีความคิดเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ควรมีอายุระหว่าง 30 - 35 ปี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรู้และช่วยแนะนำทางวิชาการได้ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว 5 ปี และพบว่า การตรวจเยี่ยมของศึกษานิเทศก์น้อยไป การนิเทศไปมุ่งเน้นทางทฤษฎีมาก และการแนะนำของศึกษานิเทศก์ยากแก่การนำไปปฏิบัติ ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ทำการศึกษาค้นคว้า วิจัย และจัดการทำซ้ำ สอดมาตรฐาน

ให้การอบรมแก่ครูก่อนประจำการ รวมทั้งให้คำแนะนำแก่ครูในการผลิตสื่อการสอน จัดทำ
โครงการสอนและคู่มือครู

ส่วน ชีววรรณ นิช่างทอง (2528 : 192) ได้ศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อ
การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ กลุ่มตัวอย่างคือศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอและกิ่งอำเภอ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 344 คน
ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเข้าใจการนิเทศการศึกษาและมีเจตคติ
ที่ดีต่อการนิเทศการศึกษาระดับมาก

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับเจตคติต่อการนิเทศ มีผู้ทำการวิจัยไว้ดังนี้

รีวิส (Reavis. 1977 : 33 - 315) ได้ทำการศึกษาเจตคติของครูที่มี
ต่อพฤติกรรมการนิเทศและการนิเทศแบบคลินิก กลุ่มตัวอย่างคือครูผู้สอนจากระดับประถมศึกษา
และมัธยมศึกษา จำนวน 18 คน ซึ่งได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ 9 คน คือศึกษานิเทศก์
1 คน ได้ทำการนิเทศครูผู้สอน 2 คน โดยนิเทศครูคนหนึ่งด้วยเทคนิคการนิเทศแบบคลินิก
และนิเทศครูอีกคนหนึ่งด้วยเทคนิคการนิเทศแบบปกติ ผลการวิจัยพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 ก็คือครูที่ได้รับการนิเทศแบบคลินิกจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนใน
6 พฤติกรรมที่ศึกษา และมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศแบบคลินิกสูงกว่าครูที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ

ยูน (Yoon. 1983 : 75 - A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการ
การให้การนิเทศของครูที่เลี้ยงและเจตคติของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อครูที่เลี้ยงที่ได้รับการอบรม
เทคนิคการนิเทศแบบคลินิกและไม่ได้รับการนิเทศแบบคลินิก กลุ่มตัวอย่างคือครูที่เลี้ยงที่ได้รับการ
อบรมเทคนิค การนิเทศแบบคลินิกจำนวน 54 คน กลุ่มควบคุม คือครูที่เลี้ยงที่ไม่ได้รับการอบรม
เทคนิคการนิเทศจำนวน 57 คน ซึ่งได้ให้การนิเทศนักศึกษาฝึกสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่เลี้ยง
ที่ได้รับการอบรมการนิเทศแบบคลินิกมีพฤติกรรมการนิเทศที่มีกระบวนการ เป็นขั้นตอนที่ดี ซึ่งแตกต่าง
จากครูที่เลี้ยงที่ไม่ได้รับการอบรมเทคนิคการนิเทศ และนักศึกษามีเจตคติต่อการนิเทศแบบคลินิก
สูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากผลงานวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อการนิเทศดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ทำหน้าที่นิเทศส่วนมากมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศ ส่วนครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศนั้นจะมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศที่เกิดประโยชน์ต่อครูผู้สอนในทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนิเทศแบบคลินิกจะทำให้ครูปรับปรุงพฤติกรรมการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติก่อนและหลังการทดลอง และระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองหลังการทดลอง จะมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติมีเจตคติต่อการนิเทศเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนซึ่งเรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก สูงกว่านักเรียน ซึ่งเรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เปิดสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิชาภาษาไทยด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1 คน ได้ครูกลุ่มตัวอย่าง 18 คน จากครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 26 คน ใน 18 โรงเรียน
2. สุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนกับครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละคณะ 1 ห้องเรียน ด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 18 ห้องเรียน จำนวน 564 คน จากนักเรียน 65 ห้องเรียน จำนวน 2,299 คน
3. แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนโรงเรียน ครู และนักเรียน ที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนครูผู้สอน (คน)	จำนวนนักเรียน	
			ห้องเรียน	คน
	<u>กลุ่มทดลอง</u>			
1	พสุธาหหลวงวิทยา	1	1	37
2	บึงศรีราชาพิทยาคม	1	1	35
3	ทุ่งสุขลาพิทยา "กรุงเทพฯอนุเคราะห์"	1	1	43
4	คลองแก้วยี่งวิทยา	1	1	24
5	หัวถนนวิทยา	1	1	36
6	หนองรีมงคลสุขสวัสดิ์	1	1	23
7	เกาะโพธิ์ถัวยงามวิทยา	1	1	31
8	บ่อทองวงษ์จันทร์วิทยา	1	1	36
9	เกาะสีชัง	1	1	25
	<u>กลุ่มควบคุม</u>			
10	บ้านบึง "มัญญูวิทยาคาร"	1	1	29
11	ฉิมแจ่มวิชาสอน	1	1	30
12	ทุ่งเหียงพิทยาคม	1	1	40
13	หนองใหญ่ศิริวรวาวิทยา	1	1	23
14	อุตุวิทยาคม	1	1	26
15	อ่างศิลาพิทยาคม	1	1	35
16	สุวศักดิ์วิทยาคม	1	1	17
17	บ้านสวน "จันอนุสรณ์"	1	1	40
18	พานทอง	1	1	34
	รวม	18	18	564

แบบแผนการวิจัย

แบบแผนการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแบบกลุ่มและมีการสอบครั้งแรก
กับสอบครั้งหลัง (randomized control group pretest posttest design)

ผังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงแบบแผนการวิจัย

RE	T ₁	X	T ₂
RC	T ₁	~X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- X แทน การนิเทศภายในแบบคลินิก
- ~ X แทน การนิเทศภายในแบบปกติ
- E แทน กลุ่มทดลอง
- C แทน กลุ่มควบคุม
- T₁ แทน การทดสอบก่อนทำการทดลอง
- T₂ แทน การทดสอบหลังทำการทดลอง
- R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

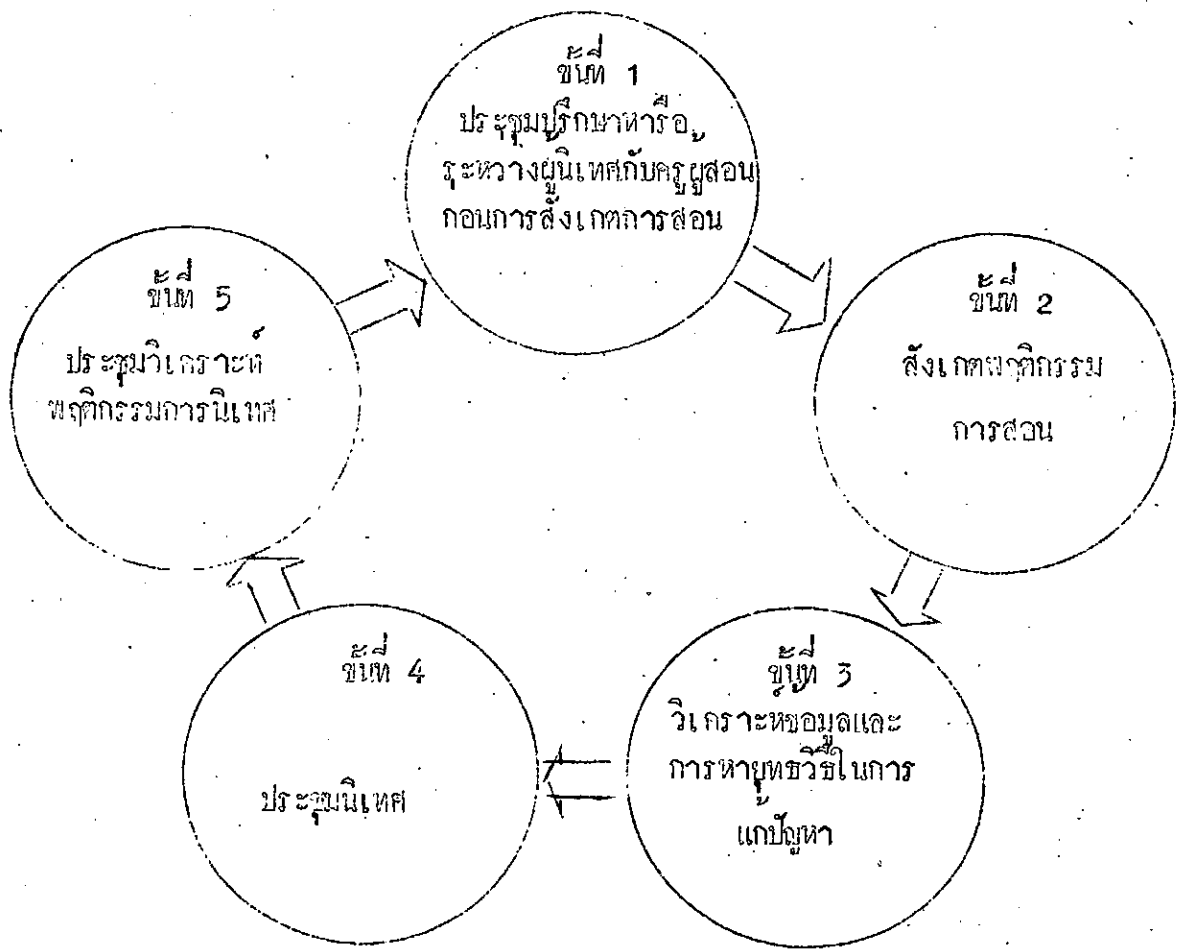
รูปแบบการนิเทศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้การนิเทศ 2 รูปแบบดังนี้

กลุ่มทดลองใช้การนิเทศภายในแบบคลีนิก
กลุ่มควบคุมใช้การนิเทศภายในแบบปกติ

การนิเทศภายในแบบคลีนิก

การนิเทศภายในแบบคลีนิก หมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายใน
โรงเรียนของผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน คณะกรรมการวิชาการของโรงเรียนจำนวน 1 คน
ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศ และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ทำหน้าที่เป็น
ครูผู้สอน เพื่อให้ผู้นิเทศมีโอกาสนำเสนอแนะครูผู้สอนในการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการสอนและ
ประสิทธิภาพของการเรียน โดยมีลำดับขั้นตอนในการทำงานตามวิธีการนิเทศแบบคลีนิกของ
โกลด์แฮมเมอร์ 5 ขั้นตอน ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามลำดับตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 5
จึงต้องดำเนินการให้เสร็จทั้ง 5 ขั้นตอน ก่อนจะมีการเรียนการสอนในคาบต่อไป รูปแบบ
ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงรูปแบบการนิเทศแบบคลีนิก ของกลุ่มทดลอง

ขั้นที่ 1 การประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนก่อนการสังเกตการสอน ประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกันของผู้นิเทศและครูผู้สอน เป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างครูผู้สอนกับผู้นิเทศ ในข้อตกลงเกี่ยวกับแผนการสอน ข้อเสนอแนะในการสอน ขั้นตอนการนิเทศ เครื่องมือบันทึกข้อมูลในการสังเกตการสอนและการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

ขั้นที่ 2 การสังเกตพฤติกรรมการสอน โดยการที่ผู้นิเทศเข้าไปสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน แล้วบันทึกพฤติกรรมของครูและนักเรียนลงในแบบฟอร์มที่เกี่ยวกับลำดับขั้นการสอน การปฏิสัมพันธ์ การใช้ภาษาของครู บรรยากาศการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล และการหายุทธวิธีในการแก้ปัญหา เป็นการที่ผู้นิเทศวิเคราะห์ข้อมูลจากการบันทึกและสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนว่าพฤติกรรมใดเกิดมากหรือน้อย พฤติกรรมใดควรได้รับการปรับปรุงและพฤติกรรมใดควรได้รับการส่งเสริม

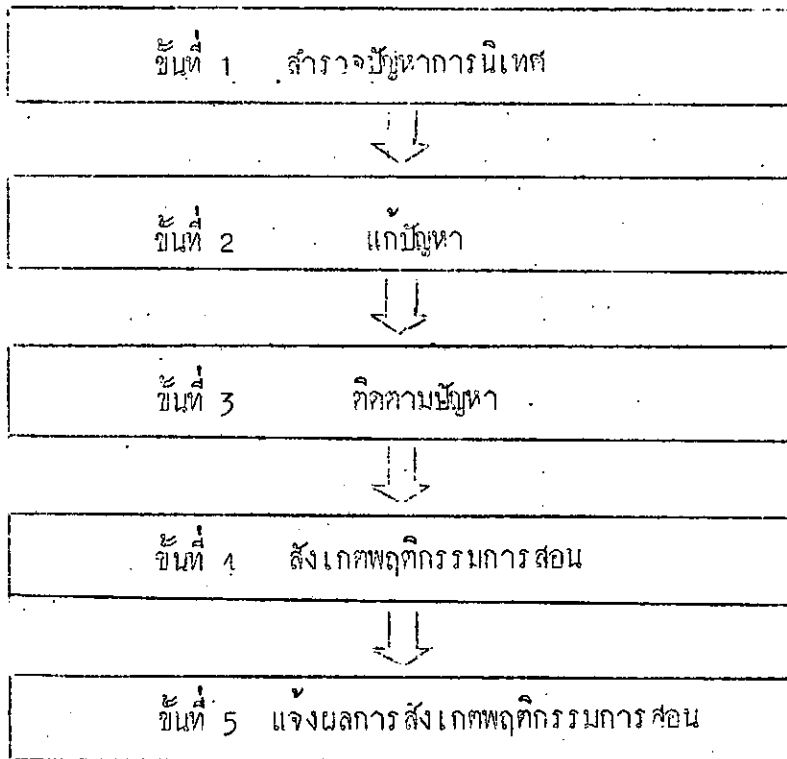
ขั้นที่ 4 การประชุมนิเทศ เป็นการชี้แจงข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วให้ครูผู้สอนทราบว่า เป็นไปในทางใด ถ้าเป็นไปในทางดีผู้นิเทศให้การเสริมแรง ถ้าเป็นไปในทางไม่ดี ผู้นิเทศและครูผู้สอนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนนั้น ๆ และผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอน

ขั้นที่ 5 การประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมการนิเทศ เป็นการประเมินข้อดีข้อเสียของการนิเทศ โดยเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความสมบูรณ์ของการนิเทศ และระบุความประสงค์ที่จะให้ผู้นิเทศมุ่งเน้นหรือสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและปรับปรุงการนิเทศครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การนิเทศภายในแบบปกติ

การนิเทศภายในแบบปกติ หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันภายในโรงเรียนของผู้ช่วยฝ่ายบริหาร จำนวน 1 คน คณะกรรมการวิชาการของโรงเรียนจำนวน 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นิเทศ และครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอน

เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนในการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยมีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานตามวิธีการนิเทศการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา รูปแบบผังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงรูปแบบการนิเทศแบบปกติ

ขั้นที่ 1 สํารวจปัญหาการนิเทศ ผู้นิเทศสํารวจปัญหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล โดยการสอบถามครูผู้สอน แล้วบันทึกประเด็นปัญหาตามลำดับความสำคัญ

ขั้นที่ 2 การแก้ปัญหาคือ เป็นการที่ผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะ ชี้แนวทางบอกทางเลือก หรือให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหการเรียนการสอน โดยผู้นิเทศมอบจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวอย่างแผนการสอน และตัวอย่างสื่อการเรียนให้กับครูผู้สอนตามประเด็นปัญหา

ขั้นที่ 3 การศึกษามัธยมศึกษา เป็นการที่ผู้นิเทศได้สนทนากับครูผู้สอนถึงวิธีการแก้ไข ปัญหา และพิจารณาผลของการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 การสังเกตพฤติกรรมการสอน เป็นการที่ผู้นิเทศเข้าสังเกตพฤติกรรมการเรียน การสอนในห้องเรียน แล้วบันทึกพฤติกรรมของครูและนักเรียนลงในแบบฟอร์มที่เกี่ยวกับลำดับชั้น การสอน การปฏิสัมพันธ์ การใช้ภาษาของครู บรรยายภาคการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียน การสอน และพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยก่อนเข้าสังเกตการสอนผู้นิเทศต้องถามความพร้อม และความสมัครของครูผู้สอนว่าจะให้เข้าสังเกตการสอนเมื่อไร ในระยะเวลาที่กำหนด

ขั้นที่ 5 แจกผลการสังเกตพฤติกรรมการสอน เป็นการที่ผู้นิเทศแจ้งผลเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสอนในห้องเรียน ให้ครูผู้สอนทราบถึงข้อมูลที่ผู้นิเทศบันทึกไว้ พร้อมทั้งเสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนตามข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 3 ชุดดังนี้

1. แบบบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

เครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนที่ใช้สังเกตพฤติกรรมการสอนของ ครูภาษาไทยในห้องเรียน และใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ทฤษฎีและรูปแบบการบันทึกพฤติกรรมการสอนของแฟลนเดอร์ (Flanders. 1970 : 33 - 35) ของเนียร์ฮอฟ (Nearhoof. 1974 :) ของมหาวิทยาลัยมาร์เบอร์ก ประเทศ เยอรมัน (Freudenstein. 1977 : 79 - 83) ของเสาวลักษณ์ เลือเพชร (1980 : 103 - 119) และปรับปรุงแบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของ สอาด ศศิธรามาศ (2529 : 74 - 77) โดยคำนึงถึงหลักการสอน วิธีสอน เนื้อหา หลักสูตรและจิตวิทยาการเรียนรู้อีก ขณะที่ลักษณะของเครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนประกอบด้วยพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน 6 ประเภทดังนี้

1.1 ลำดับขั้นตอนในการสอน (Phase of Instruction) เป็นการศึกษาระดับขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครู ได้แก่

1.1.1 สร้างความสนใจ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน โดยอาจใช้วิธีสนทนาซักถาม หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ ที่จะเชื่อมโยงไปถึงสิ่งเรียนใหม่เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ คึงตัวและพร้อมที่จะเริ่มบทเรียน

1.1.2 แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการบอกให้นักเรียนทราบว่า จะได้เรียนเรื่องอะไร และเมื่อเรียนรู้แล้วจะสามารถทำอะไรได้บ้าง

1.1.3 ทบทวนประสบการณ์เดิม เป็นการตรวจสอบพื้นฐานความรู้ของนักเรียนก่อนการเรียนรู้เรื่องใหม่ อาจทำได้โดยวิธีซักถาม บอกเล่าหรือทดสอบ

1.1.4 ใ้แนวทางการเรียนรู้ เป็นการให้แนวทางการเรียนรู้แก่นักเรียน โดยวิธีการที่เหมาะสม ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และได้แสดงออก

1.1.5 นักเรียนปฏิบัติ เป็นการให้นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมในห้องเรียน ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และได้แสดงออก

1.1.6 แจงผลการปฏิบัติ เป็นการบอกให้นักเรียนได้ทราบผลการทำกิจกรรมทันทีที่ทำนั้นถูกต้อง ก็ หรือไม่ก็ประการใด โดยครูอาจเป็นผู้ให้คำชี้แจงแก่ไขด้วยตนเอง หรืออาจให้กลุ่ม หรือแม้แต่นักเรียนเองเป็นผู้ประเมิน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสม

1.1.7 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน เป็นการสรุปเน้นและย้ำให้นักเรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียนในคาบนั้นอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น โดยการยกสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่ได้เรียนมาให้นักเรียนลงมือคิดทำใหม่ ให้ทำการบ้าน ให้ทำรายงาน หรือให้หาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้เรียนในห้องเรียน

1.2 การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) เป็นการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ของครูและนักเรียนดังนี้

1.2.1 ครูถามนักเรียนตอบ เป็นการถามคำถามปากเปล่าของครู เพื่อให้นักเรียนตอบทันที โดยอาจให้นักเรียนตอบเป็นรายบุคคล หรือตอบพร้อมกันก็ได้

1.2.2 นักเรียนถามครูตอบ เป็นการถามคำถามปลายเปิดของนักเรียน เพื่อให้ครูตอบข้อสงสัย เมื่อนักเรียนยังขาดความเข้าใจในเรื่องที่เรียน

1.2.3 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มใหญ่ เป็นการให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรมพร้อมกันทั้งห้องเรียน

1.2.4 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นการให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อย ประมาณ 2 - 10 คน

1.2.5 นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยว เป็นการให้นักเรียนลงมือทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล

1.3 การใช้ภาษาของครู (Teacher's Language) เป็นการศึกษาลักษณะการใช้ภาษาของครูดังนี้

1.3.1 บรรยาย

1.3.2 อธิบาย

1.3.3 แนะนำ

1.3.4 ออกคำสั่ง

1.4 การใช้สื่อการเรียนการสอน (Media Used) เป็นการศึกษาวัสดุและอุปกรณ์ที่ครูใช้ประกอบการเรียนการสอน ได้แก่

1.4.1 บัตรคำ

1.4.2 แผนภาพ

1.4.3 แผนภูมิ

1.4.4 ของจริง

1.4.5 เทป

1.4.6 สไลด์

1.4.7 วีซีโอ

1.4.8 เกม

1.4.9 เอกสาร

1.4.10 หนังสือแบบเรียน

1.5 บรรยากาศการเรียนการสอน (General Atmosphere) เป็นการศึกษาบรรยากาศการเรียนการสอนทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครูดังนี้

1.5.1 ลักษณะที่เป็นประชาธิปไตย ได้แก่

1.5.1.1 ยกย่องชมเชยนักเรียน

1.5.1.2 ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน

1.5.2 ลักษณะที่เป็นเผด็จการ ได้แก่

1.5.2.1 วิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมนักเรียน

1.5.2.2 แก้ไขข้อผิดพลาดนักเรียนโดยไม่ชี้แจง

1.5.2.3 บ่น

1.5.2.4 ลงโทษนักเรียน

1.6 พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก เป็นการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนดังนี้

1.6.1 ใฝ่รับแรงจูงใจในการเรียน

1.6.1.1 หัวเราะ สนุกสนาน

1.6.1.2 ให้ความร่วมมือ รับผิดชอบ

1.6.2 แสดงความไม่สนใจ

1.6.2.1 เงียบ

1.6.2.2 สับสนไม่เป็นระเบียบ

เครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน มีวิธีการบันทึกพฤติกรรมดังนี้

1. บันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เครื่องหมาย (/) ลงตรงวงหมายเลข
นาฬิกาที่กำหนดให้ โดยเริ่มบันทึกตั้งแต่ครูเริ่มทำการสอนจนจบคาบเรียนเป็นเวลา 50 นาที
ทำการบันทึกทุก ๆ 1 นาที

2. บันทึกตามแนวจ้างจากบนลงสู่ล่างของทุก ๆ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละนาที จาก 1 นาทีจนหมดคาบเรียน แล้วนำพฤติกรรมแต่ละประเภทที่เกิดขึ้นมาคิดเป็นร้อยละส่วนร้อยละกับ เวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน

หลังจากผู้วิจัยได้ปรับปรุง เครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอน ดังกล่าวแล้ว ได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางการนิเทศการสอน และวิธีการสอนจำนวน 3 คน จากภาคหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 2 คน และจากมหาวิทยาลัยภาษาไทย หน่วยงานนิเทศ การศึกษา จำนวน 1 คน เป็นผู้ตรวจสอบพิจารณาตัดสินดูความสอดคล้องว่า ข้อความ แต่ละข้อความที่สร้างขึ้นนั้น สอดคล้องกับทฤษฎีและจุดประสงค์หรือไม่ ผู้วิจัยเลือกเอาข้อความ ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านเห็นสอดคล้องกันว่า เป็นข้อความที่วัดตรงตามทฤษฎีและจุดประสงค์ของ การวิจัย

เมื่อสร้างเครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนเสร็จแล้ว ได้ทำการหาความ เชื่อมั่นของการสังเกต โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยได้ศึกษาและทำความเข้าใจแบบบันทึกพฤติกรรมที่ได้ ปรับปรุงใหม่จนเข้าใจตรงกันในข้อความทุก ๆ ข้อความ ตลอดจนเทคนิควิธีการในการบันทึก พฤติกรรมแล้วจึงนำแบบฟอร์มนี้ไปทดลองใช้กับห้องเรียนจริง เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบบันทึก และวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนในวิธีที่เรียกว่าการหาความเชื่อมั่นร่วม (Inter Observer Reliability) โดยใช้สูตรของ Scott's Coefficient (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 134) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9612

2. แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน

เครื่องมือวัดเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอนคือ เครื่องมือวัดเจตคติ โดยวิธี ของลิเคิร์ต (Likert Scale) มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามวัดเจตคติ ต่อการนิเทศครูผู้สอนดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติโดยวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) แล้วสร้างมาตราวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) กำหนดช่วง

ความรู้สึกเป็น 5 ระดับคือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่น่าใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย
 อย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุลงในมาตราวัดประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อการนิเทศทั้ง
 ในทางที่ดี (Positive) และในทางที่ไม่ดี (Negative) ประเภทละ 10 ข้อ รวม 20 ข้อ
 เป็นข้อความเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ซึ่งได้แก่วัตถุประสงค์ กิจกรรมการนิเทศ ความเป็นไปได้
 ในการปฏิบัติจากคำแนะนำในการนิเทศ เป็นต้น

2.2 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการนิเทศที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ
 ทางการนิเทศและการวัดผล จำนวน 3 คนคือ ผู้เชี่ยวชาญทางการนิเทศจากภาคหลักสูตรและ
 การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 1 คน และจาก
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี วิทยาลัยศึกษาศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลจาก
 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน
 1 คน เพื่อตรวจสอบความสละสลวย ความถูกต้องของการใช้ภาษา ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา
 ตลอดจนวิจารณ์เสนอแนะและตัดสินว่าคำถามใดหรือพฤติกรรมใดควรจะเป็นไปในทางบวก
 (Positive) คำถามใดหรือพฤติกรรมใดควรเป็นไปในทางลบ (Negative) แล้วจึงนำ
 มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้ง

2.3 ทดลองใช้แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน โดยการนำแบบ
 สอบถามวัดเจตคตินี้ไปทดลองใช้กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน แล้วนำแบบ
 สอบถามมาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์หาค่าค่ามาตรฐานเป็นรายข้อ ตามวิธีการของการแจกแจง
 ที่ (t-distribution) (จวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185) โดยการ
 แบ่งกลุ่มที่ได้คะแนนเจตคติต่อการนิเทศสูงและต่ำ กลุ่มละ 25% ของกลุ่มตัวอย่างแล้วกำหนดหา
 ความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 กลุ่ม และเลือกข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือ .01

2.4 หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอนโดยนำ
 แบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ

เพียร์สัน (Pearson product-moment Coefficient)

2531 : 163 - 164) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9872

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้คือ

แบบทดสอบวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 306 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นข้อสอบปรนัยชนิด 5 คำเลือก จำนวน 60 ข้อ ซึ่งเป็นข้อทดสอบที่วัดความรู้ความสามารถตรงภาษาไทยของนักเรียนในคำหลักภาษา ความสามารถในการใช้คำราชาศัพท์ ความสามารถในการเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายและนำนักทรงตามความต้องการของตน ความสามารถในการจำแนกประเภทของประโยคและการไวยากรณ์ในสองคำ การอ่าน ความสามารถในการวิเคราะห์เรื่องราวจากเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการจำแนกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการระบุโวหารที่ใช้ในการเขียนจากเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการบอกรูปลักษณะของงานประพันธ์ที่อ่านและการเขียน ความสามารถในการเขียนคำประพันธ์ ความสามารถในการถอดความจากงานประพันธ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างข้อทดสอบและหาคุณภาพข้อทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดังนี้

3.1 ศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการสร้างข้อทดสอบแบบปรนัยจากเอกสารและหนังสือ (ชวาล แพร์ทิกุล. 2520 : 11 - 402 จันทิมา พรหมโชติกุล. 2529 : 82 - 152 และโกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สินธุรเวชญ์. 2527 : 129 - 154)

3.2 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร และตารางวิเคราะห์จุดประสงค์ การเรียนวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 306

3.3 สร้างข้อทดสอบชนิด 5 คำเลือก จำนวน 80 ข้อ ให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้อยู่ และตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวัดความรู้ความสามารถในคำหลักภาษาและการใช้ภาษาใน 2 ทักษะคือการอ่าน และการเขียน แล้วนำข้อทดสอบดังกล่าว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิธีสอนวิชาภาษาไทย และการวัดผล จำนวน 3 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ทางด้านวิธีสอนจากหมวดวิชาภาษาไทย หน่วนศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญทางการวัดผลจากสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 1 คน เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยประเมินระดับความสอดคล้องแบบลิเคิร์ต สเกล (Likert Scale) 5 ระดับคือ ระดับคะแนนความสอดคล้องต่ำสุดถึงสูงสุดตั้งแต่ 1 - 5 ผู้วิจัยเลือกข้อทดสอบที่คะแนนความสอดคล้องเฉลี่ยเกิน 3.5 ไว้และปรับปรุงข้อที่คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.4 นำแบบทดสอบไปทดลองเพื่อหาความเชื่อมั่น โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนปราจีนกัลยาณี อำเภอเมืองฯ จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน โรงเรียนพุทธรังสีนิมิต อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 1 ห้องเรียน และโรงเรียนแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 1 ห้องเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รวมจำนวนนักเรียนทั้งหมด 84 คน แล้วนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 27% แบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยเปิดตารางสำเร็จรูปของ จุงเทห์ ฟาน (Fan, 1952 : 16 - 32) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อทดสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ไว้จำนวน 60 ข้อ

3.5 นำข้อทดสอบจำนวน 60 ข้อมาหาค่าความเชื่อมั่นตามแบบของคูเคอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) โดยใช้สูตร KR-20 (ลวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7149

การทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเตรียมและดำเนินการตามแผนงานการนิเทศ โดยแบ่งการดำเนินการทดลองเป็น 3 ระยะดังนี้

1. การเตรียมการก่อนทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของการอบรมการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ
- 1.2 สืบแบบสอบถามความสนใจในการนิเทศและนี้ค้หมายวัน เวลาและสถานที่ในการจัดการอบรม
- 1.3 ให้การอบรม ผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ณ สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยแจกเอกสารประกอบคำย้คั้งนี้
  - 1.3.1 ผู้นิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มทดลองได้รับการอบรมเรื่องการนิเทศภายในแบบคลินิก และการใช้เครื่องมือบันทึกพฤติกรรมกรรมการสอน จำนวน 1 วัน
  - 1.3.2 ผู้นิเทศภายในโรงเรียน กลุ่มควบคุม ได้รับการอบรม เรื่องการนิเทศภายในแบบปกติและการใช้เครื่องมือบันทึกพฤติกรรมกรรมการสอน จำนวน 1 วัน
2. การปฏิบัติการทดลอง ใค้ดำเนินการคั้งนี้
  - 2.1 ผู้วิจัยใค้ทำการทดสอบก่อนปฏิบัติการทดลอง (Pre-test) คั้งนี้
    - 2.1.1 สั้งเกตมันท์กและวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสอนของครูในกลุ่มตัวอย่างโดยใค้เครื่องมือบันทึกพฤติกรรมกรรมการ สอนที่ปรับปรุงแล้ว
    - 2.1.2 ใค้ครูผู้สอนตอบแบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อการนิเทศ
    - 2.1.3 ทำการทดสอบวิชาภาษาไทย ท 306 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
  - 2.2 ผู้นิเทศภายในของโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติการนิเทศครูผู้สอน ใค้เวลา 8 สัปดาห์ คั้งนี้
    - 2.2.1 ผู้นิเทศภายในของโรงเรียนในกลุ่มทดลองปฏิบัติการนิเทศภายในแบบคลินิก
    - 2.2.2 ผู้นิเทศภายในของโรงเรียนกลุ่มควบคุมปฏิบัติการนิเทศภายในแบบปกติ
  - 2.3 ผู้วิจัยใค้ทำการทดสอบหลังปฏิบัติการทดลอง (Post-test) คั้งนี้

- 2.3.1. สังเกตบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครูในกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เครื่องมือวัดเกี่ยวกับการสังเกตก่อนปฏิบัติการทดลอง (Pre-test)
- 2.3.2. ให้ครูผู้สอนคนแบบสอบถามวิจัยเจตคติที่มีต่อการนิเทศ โดยใช้แบบสอบถามฉบับเดิม
- 2.3.3. ทำการทดสอบนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยข้อทดสอบฉบับเดิม

3. การติดตามผล

ผู้วิจัยติดตามผลการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างอย่างใกล้ชิด เพื่อติดตาม แก้ไขปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ และให้ข้อเสนอแนะในระหว่างที่ผู้นิเทศทำการนิเทศครูผู้สอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

ใช้สูตร Scott's Coefficient (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 134)

$$r_s = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

เมื่อ r_s หมายถึง ความเชื่อมั่นของการสังเกต

P_o หมายถึง แทนอัตราส่วนของ Probability (ความน่าจะเป็น) ของการสังเกตพฤติกรรม ได้ตรงกันของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากผลกลางระหว่าง 1.00 กับค่าผลรวมของผลต่างระหว่างร้อยละของค่าสังเกตพฤติกรรมของผู้สังเกต 2 คน

P_e หมายถึง แทนอัตราส่วนของ Probability (ความน่าจะเป็น) ของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกัน ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญของผู้สังเกต 2 คน ซึ่งหาได้จากสัดส่วนของคะแนนพฤติกรรม ที่มีจำนวนสูงสุดและรองลงมา โดยเลือกจากผู้สังเกตคนใดคนหนึ่งก็ได้ นำค่าทั้ง 2 นำยกกำลังสองแล้วนำมารวมกัน

1.2 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติ โดยวิธีการของการแจกแจง
ที่ (t-distribution) (สวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 185) จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	คือ	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
	$\bar{X}_H$	คือ	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	คือ	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	คือ	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	คือ	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	คือ	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	คือ	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

1.3 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment coefficient correlation)
สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 163 - 164) จากสูตร

$$r_{tt} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{tt}	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	N	คือ	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum XY$	คือ	ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างคะแนนการสอบครั้งแรก (X) และคะแนนการสอบครั้งที่ 2 (Y)

เมื่อ $\sum X$	คือ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการสอบครั้งแรก
$\sum Y$	คือ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนการสอบครั้งที่สอง
$\sum X^2$	คือ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของการสอบครั้งแรก
$\sum Y^2$	คือ ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของการสอบครั้งที่สอง

1.4 การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 168) โดยใช้สูตร KR-20

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ n	คือ จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
p	คือ สัดส่วนของผู้ทำถูกในแต่ละข้อ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
q	คือ สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ $1 - p$
S_t^2	คือ คะแนนความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการสอน และเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน ภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-Independent (ลวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 87 - 88) จากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 N แทน จำนวนคู่

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนระหว่างกลุ่มทดลองกับ
 กลุ่มควบคุมหลังการทดลอง โดยใช้ Mann - Whitney จากสูตร

$$U = n_A n_B + \frac{n_A(n_A + 1)}{2} - R_A$$

$$U = n_A n_B + \frac{n_B n_B + 1}{2} - R_B$$

เมื่อ U แทน การแจกแจง
 n_A, n_B แทน จำนวนคนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามลำดับ
 R_A, R_B แทน ค่าสูตรทั้งสองแล้วเลือกเอาค่า U ที่น้อยกว่า

(R.I.D.Wright. 1976 : 439 - 448)

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับกลุ่มตัวอย่าง
 ทั้ง กลุ่ม โดยใช้ t - Difference Score (Scott and Wertheimer. 1964 : 26)
 จากสูตร

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}}$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{SD^2}{n_1} + \frac{SD^2}{n_2}}$$

$$SD^2 = \frac{(D_1 - MD_1)^2 + (D_2 - MD_2)^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

t	แทน การแจกแจงของ t-test
MD_1, MD_2	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่าง ของคะแนนก่อนและหลัง การทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตามลำดับ
$S_{MD_1 - MD_2}$	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเฉลี่ยของ ผลต่างของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน จำนวนครูหรือนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
U	แทน ค่าอัตราส่วนวิกฤตจาก Mann-Whitney U test
D	แทน ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
MD	แทน คะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
S^2	แทน ความแปรปรวนของผลต่างของคะแนนภายในกลุ่มก่อนและหลังการทดลองของแต่ละกลุ่ม
SD^2	แทน ความแปรปรวนของผลต่างของคะแนนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
S_{MD-MD}^2	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
t	แทน ค่าอัตราส่วนวิกฤตจาก t different scores
df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อเสนอผลของพฤติกรรมกรรมการสอนของครูผู้สอน เจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนี้

1.1 ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อเสนอผลของพฤติกรรมกรรมการสอนของครูผู้สอนกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ได้ผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบ
คลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการนิเทศ		หลังการนิเทศ	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	9	194.00	4.39	239.31	6.73
กลุ่มควบคุม	9	196.91	5.23	219.76	6.22

จากตาราง 3 จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ มีความเฉลี่ยเพิ่มขึ้นหลังได้รับการนิเทศ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกจะมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แสดงว่าครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกมีความรู้เปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มมากขึ้น

1.2 ค่าสถิติพื้นฐาน เจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ ได้ผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน เจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการนิเทศ		หลังการนิเทศ	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	9	74.56	11.06	76.98	9.05
กลุ่มควบคุม	9	72.53	7.00	71.91	8.54

จากตาราง 4 จะเห็นได้ว่าเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นหลังได้รับการนิเทศ แต่เจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ลดลงหลังได้รับการนิเทศ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกจะลดลงอย่างเห็นได้ชัด แสดงว่าครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกมีเจตคติเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มน้อยลง

1.3 คาสติพื้นฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ ได้ผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงคาสติพื้นฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการนิเทศ		หลังการนิเทศ	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	274	17.41	4.74	27.96	6.40
กลุ่มควบคุม	290	17.67	3.81	28.34	6.29

จากตาราง 5 จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นหลังได้รับการนิเทศ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน หลังได้รับการนิเทศของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก จะมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แสดงว่านักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกมีความรู้เปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มมากขึ้น

2. ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ

การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนและหลังการนิเทศ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของพฤติกรรมการสอนหลังการนิเทศกับการนิเทศของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ ทำการทดสอบความแตกต่างภายในกลุ่มโดยใช้สถิติแบบ t -Dependent ได้ผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงค่าความแตกต่างของพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนและหลังการนิเทศ

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการนิเทศ		หลังการนิเทศ		MD	S ²	t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
กลุ่มทดลอง	9	194.00	4.39	239.31	6.73	45.31	45.30	2.38*
กลุ่มควบคุม	9	196.91	5.23	219.76	6.22	22.85	43.87	1.22

$t_{.05} (df=8) = 2.31$ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 พบว่า

1. พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย หลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีพฤติกรรมการสอนสูงกว่า ก่อนได้รับการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่าครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก ก่อนและหลังการทดลอง จะมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน

2. พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย หลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ มีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกันก่อนได้รับการนิเทศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติก่อนและหลังการทดลอง จะมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน

การศึกษาพฤติกรรมการสอนระหว่างครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ หลังการนิเทศ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการสอนหลังการนิเทศของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอนระหว่างครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก กับครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ โดยใช้สถิติแบบ Mann-Whitney U test ได้ผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงค่าความแตกต่างของพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกกับครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ หลังการนิเทศ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	MD	S^2	U
กลุ่มทดลอง	9	239.31	6.73	19.55	1.24	23
กลุ่มควบคุม	9	219.76	6.62			

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย หลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกับหลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกกับได้รับการนิเทศภายในแบบปกติหลังการทดลอง จะมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน

3. ศึกษาเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ

การศึกษาเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนและหลังการนิเทศ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของผลต่างเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศหลังการนิเทศกับก่อนการนิเทศ ของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ เปรียบเทียบความแตกต่างเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ โดยใช้สถิติแบบ t -dependent ได้ผลดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนและหลังการนิเทศ

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการนิเทศ		หลังการนิเทศ		MD	S ²	-t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
กลุ่มทดลอง	9	74.56	11.06	76.98	9.05	0.12	0.12	2.35*
กลุ่มควบคุม	9	72.53	7.00	71.91	8.54	0.17	0.17	-0.42

$$t_{.05} (df = 8) = 2.31$$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 8 พบว่า

1. เจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย หลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีเจตคติต่อการนิเทศเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีเจตคติต่อการนิเทศเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง

2. เจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย หลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ มีเจตคติต่อการนิเทศไม่แตกต่างกับก่อนได้รับการนิเทศ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ มีเจตคติต่อการนิเทศเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง

4. ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนกับครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก กับการนิเทศภายในแบบปกติหลังการนิเทศ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของผลต่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการนิเทศ กับก่อนการนิเทศระหว่างนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก กับการนิเทศภายในแบบปกติมาเปรียบเทียบกันภายในกลุ่ม โดยใช้สถิติแบบ t-Difference Score ได้ผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก กับการนิเทศภายในแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการนิเทศ		หลังการนิเทศ		MD	S ²	t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
กลุ่มทดลอง	274	17.41	4.74	27.96	6.40	10.55	37.55	-0.17
กลุ่มควบคุม	290	17.67	3.81	28.3	6.29	10.64		

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 9 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ที่เรียนกับครูผู้สอนหลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่าง
กับนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนหลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน
ที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบ
คลินิกสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ
2. เพื่อศึกษาเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เป็นแนวทางสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ผู้ช่วยหัวหน้าหมวด และครูผู้สอน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ได้พิจารณาเลือกเทคนิคการนิเทศการสอนที่เหมาะสม ไปใช้ในการนิเทศเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน โดยอาศัยกระบวนการการนิเทศการสอน

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนและหลังการทดลอง และระหว่างกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลองหลังการทดลอง จะมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ มีเจตคติต่อการนิเทศ เพิ่มขึ้นหลังการทดลอง

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ซึ่งเรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก สูงกว่านักเรียนซึ่งเรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 ในโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี จำนวน 18 โรงเรียน โดยสุ่มครูผู้สอนมาโรงเรียนละ 1 คน และสุ่มนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน คนละ 1 ห้องเรียน แล้วสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 9 โรงเรียน ครูผู้สอน 9 คน นักเรียน 9 ห้องเรียน จำนวน 274 คน และสุ่มเป็นกลุ่มควบคุม จำนวน 9 โรงเรียน ครูผู้สอน 9 คน นักเรียน 9 ห้องเรียน จำนวน 290 คน การสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้วิธีการสุ่ม

2. รูปแบบการนิเทศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้การนิเทศ 2 รูปแบบดังนี้

2.1 กลุ่มทดลองใช้การนิเทศภายในแบบคลินิก

การนิเทศภายในแบบคลินิก เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในโรงเรียนของผู้นิเทศ จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียน จำนวน 1 คน กับครูผู้สอนจำนวน 1 คน ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีลำดับขั้นคนในการทำงานตามวิธีการนิเทศแบบคลินิกของโกลด์แฮมเมอร์ 5 ขั้นตอน ซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามลำดับ เริ่มต้นจากขั้นที่หนึ่ง การประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้สอนก่อนการสังเกตการสอนเพื่อแสดงความคิดเห็นร่วมกันของผู้นิเทศและครูผู้สอนเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครูผู้สอนกับผู้นิเทศ ในข้อตกลงเกี่ยวกับแผนการสอน

ข้อเสนอแนะในการสอน ชั้นตอนการนิเทศ เครื่องมือบันทึกข้อมูลในการสังเกตการสอนและการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสอน ขั้นที่สอง การสังเกตพฤติกรรมกรรมการสอน เพื่อผู้นิเทศเข้าไปสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน แล้วบันทึกพฤติกรรมของครูและนักเรียนลงในแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับลำดับขั้นการสอน การปฏิสัมพันธ์ การใช้ภาษาของครู บรรยายภาคการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก ขั้นที่สาม การวิเคราะห์ข้อมูลและการหาทฤษฎีในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้นิเทศวิเคราะห์ข้อมูลจากการบันทึกและสังเกตพฤติกรรมกรรมการสอนในห้องเรียนว่า พฤติกรรมใดเกิดมากหรือน้อย พฤติกรรมใดควรได้รับการปรับปรุงและพฤติกรรมใดควรได้รับการส่งเสริม ขั้นที่สี่ การประชุมนิเทศ เพื่อชี้แจงข้อมูลที่วิเคราะห์แล้วให้ครูผู้สอนทราบว่า เป็นไปในทางใด ถ้าเป็นไปในทางดีผู้นิเทศให้การเสริมแรง ถ้าเป็นไปในทางไม่ดี ผู้นิเทศและครูผู้สอนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสอนนั้น ๆ และผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอน ขั้นสุดท้ายการประชุมวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการนิเทศ เพื่อประเมินข้อดีข้อเสียของการนิเทศ โดยเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความสมบูรณ์ของการนิเทศ และระบุมความประสงค์ที่จะให้ผู้นิเทศมุ่งเน้นหรือสังเกตพฤติกรรมกรรมการสอนในด้านหนึ่ง โดยเฉพาะเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและปรับปรุงการนิเทศครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งต้องดำเนินการให้เสร็จทั้ง 5 ขั้นตอน ก่อนจะมีการเรียนการสอนในคาบต่อไป

2.2 กลุ่มทดลองใช้การนิเทศภายในแบบปกติ

การนิเทศภายในแบบปกติเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันภายในโรงเรียนของผู้นิเทศ จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน และคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียนจำนวน 1 คน กับครูผู้สอนจำนวน 1 คน ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานตามวิธีการนิเทศการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ตามลำดับดังนี้ ขั้นที่หนึ่ง การสำรวจปัญหาการนิเทศ เพื่อให้ผู้นิเทศสำรวจปัญหาการเรียนการสอนเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล โดยการสอบถามครูผู้สอนแล้วบันทึกประเด็นปัญหาตามลำดับความสำคัญ ขั้นที่สอง การแก้ปัญหาเพื่อผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะ ชี้แนวทาง บล็อกทางเลือก

หรือให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน โดยมอบจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้อย่างแผนการสอน และตัวอย่างสื่อการเรียน ให้กับครูผู้สอนตาม ประเด็นปัญหา ขั้นที่สาม การติดตามปัญหาเพื่อผู้นิเทศได้สนทนากับครูผู้สอนถึงวิธีการแก้ไข ปัญหาและพิจารณาผลของการแก้ปัญหา ขั้นที่สี่ การสังเกตพฤติกรรมการสอน เพื่อผู้นิเทศเข้า สังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน แล้วบันทึกพฤติกรรมของครูและนักเรียนลงใน แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องกับลำดับขั้นการสอน การปฏิสัมพันธ์ การใช้ภาษาของครู บรรยากาศการเรียน การสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก โดยก่อนเข้าสังเกต การสอนผู้นิเทศต้องถามความพร้อม และความสมัครใจของครูผู้สอนว่าจะให้เข้าสังเกตการสอน เมื่อไร ในระยะเวลาที่กำหนด ขั้นสุดท้าย แจ้งผลการสังเกตพฤติกรรมการสอน เพื่อผู้นิเทศ แจ้งผลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนในห้องเรียน ให้ครูผู้สอนทราบถึงข้อมูลผู้นิเทศบันทึกไว้ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนตามข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 แบบบันทึกและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนที่ใช้สังเกตพฤติกรรมการสอน ของครูภาษาไทยในห้องเรียน และใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษา ทฤษฎีและรูปแบบการบันทึกพฤติกรรมการสอนของแพลนเคอร์ส ของเนียร์สุฟ ของมหาวิทยาลัย มาร์เบอร์ก ประเทศเยอรมัน ของเสาวลักษณ์ เสือเพชร และปรับปรุงแบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของสอาด ศศิธรามาศ โดยคำนึงถึงหลักการสอน วิธีสอน เนื้อหาหลักสูตร และ จิตวิทยาการเรียนรู้อยู่ เป็นการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน โดยบันทึกเกี่ยวกับลำดับขั้น การสอน การปฏิสัมพันธ์ การใช้ภาษาของครู การใช้สื่อการเรียนการสอน บรรยากาศการเรียน การสอน และพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก ทำการบันทึกทุก ๆ 1 นาที เพื่อหาความถี่ของ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นใน 50 นาที ผู้วิจัยได้หาความเชื่อมั่นโดยสังเกตพฤติกรรมการสอน ครูผู้สอน วิชาภาษาไทย จำนวน 10 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9612

3.2 แบบสอบถามวัดเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน เป็นการสอบถามความรู้สึก ของครูผู้สอนที่มีต่อการนิเทศเกี่ยวกับลักษณะการนิเทศ วิธีการสังเกตพฤติกรรมการสอน ความร่วมมือ

ระหว่างผู้นิเทศและครูผู้สอน ตัวผู้นิเทศ กำแนะนำของผู้นิเทศ และการทำงานร่วมกับผู้นิเทศ โดยใช้รูปแบบของลิเกิร์ต ผู้วิจัยได้หาความเชื่อมั่นโดยสอบถามกับครูผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 10 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9872

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เป็นการวัดความรู้ ความสามารถทางภาษาไทยของนักเรียนในค่านหลักภาษา ความสามารถในการใช้คำราชาศัพท์ ความสามารถในการเลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายและนำหนักตรงตามความต้องการของตน ความสามารถในการจำแนกประเภทของประโยค และการใช้ภาษาในสองค่าน การอ่าน ความสามารถในการวิเคราะห์เรื่องราวจากเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการจำแนกข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ความสามารถในการระบุโวหารที่ใช้ในการเขียนจากเรื่องที่อ่าน และการเขียน ความสามารถในการเขียนคำประพันธ์ ความสามารถในการถอดความจากงาน ประพันธ์ เป็นข้อทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป มีค่าความยากง่าย .20 - .80 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7149

4. การดำเนินการทดลอง

4.1 ให้การอบรมผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

4.1.1 กลุ่มทดลองได้รับการอบรมเรื่องการนิเทศภายในแบบคลินิก

และการใช้เครื่องมือบันทึกพฤติกรรมการสอน จำนวน 1 วัน

4.1.2 กลุ่มควบคุมได้รับการอบรมเรื่องการนิเทศภายในแบบปกติ

และการใช้เครื่องมือบันทึกพฤติกรรมการสอนจำนวน 1 วัน

4.2 การปฏิบัติการทดลองได้ดำเนินการดังนี้

4.2.1 ได้ทำการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนแล้วให้ครูผู้สอน

ออกแบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อการนิเทศ และทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย ท 306 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่ม ก่อนได้รับการนิเทศ

4.2.2 ทั้งกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและกลุ่มควบคุม

ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ได้รับการนิเทศจากผู้นิเทศ จำนวน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ และในระหว่างที่ผู้นิเทศทำการนิเทศครูผู้สอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดตามผลการนิเทศ โรงเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อศึกษา แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้นิเทศ

4.2.3 ได้ทำการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน แล้วให้ครูผู้สอน
ตอบแบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อการนิเทศ และทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย
ท 306 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม หลังได้รับการนิเทศ เหมือนก่อนได้รับการนิเทศ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายใน
แบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ผลของการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ
โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการสอน จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนก่อน
และหลังได้รับการนิเทศ โดยใช้สถิติแบบ t -Dependent

1.2 วิเคราะห์ผลของการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศภายในแบบปกติ
โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการสอน จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนหลัง
ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติ โดยใช้สถิติแบบ Mann-
Whitney U test

2. การศึกษาเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในกลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการนิเทศ
ภายในแบบคลินิก และกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลง
เจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน จากการเปรียบเทียบเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน ก่อน
และหลังได้รับการนิเทศ โดยใช้สถิติแบบ t -Dependent

3. การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนหลังได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและการนิเทศ
ภายในแบบปกติ โดยใช้สถิติแบบ t -Difference Score

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนและหลังการนิเทศ และระหว่างครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกกับครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ พบว่า

1.1 พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย หลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีพฤติกรรมการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ที่ได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ มีพฤติกรรมการสอน ไม่แตกต่างกับก่อนได้รับการนิเทศ

1.3 พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทยหลังได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกับหลังได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ

2. เจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ หลังการนิเทศ พบว่า

2.1 เจตคติของครูผู้สอน หลังได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีเจตคติต่อการนิเทศสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน หลังได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ มีเจตคติต่อการนิเทศ ไม่แตกต่างกับก่อนได้รับการนิเทศ

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนหลังได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ก่อนและหลังการนิเทศพบว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนหลังจาก

ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีพฤติกรรมการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน หลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ มีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกันหลังจากได้รับการนิเทศ ตามสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติก่อนและหลังการทดลอง จะมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซูมา (Reavis. 1978 : 582 citing Shuma. 1971) คราจิวิสกี (Krajewski. 1976 : 58 - 66) และกุสตาฟ เมทส์ (Mates. 1983 : 940 -A) ซึ่งได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของครูที่ ได้รับการนิเทศแบบคลินิก และแบบปกติ พบว่า ครูที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกับครูที่ได้รับการนิเทศแบบปกติ ทั้งนี้ เนื่องจากการนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการสังเกตพฤติกรรมการสอนภายในห้องเรียน โดยผู้นิเทศและครูผู้สอนได้ปรึกษาร่วมกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ในการวางแผนการสอน การสังเกตพฤติกรรมการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ผู้นิเทศและครูผู้สอนต้องสร้างความสัมพันธ์ ความเชื่อมั่น ความจริงใจ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย เป็นการประชุมปรึกษาร่วมกันระหว่างครูผู้สอนกับผู้นิเทศ ซึ่งตรงกับหลักการของการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่ จึงเป็นเหตุให้พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน หลังได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีพฤติกรรมการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศ

2. การศึกษาพฤติกรรมการสอนระหว่างครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ หลังการนิเทศ พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน หลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกมีพฤติกรรมสอนไม่แตกต่างกันหลังจากได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ตามสมมุติฐานที่ว่าครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติหลังการทดลองจะมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอาด ฤทธิรามาศ (2528 : 118) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนภายในกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและกลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ มีพฤติกรรมการสอนหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่ไม่พบความแตกต่างในการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และได้รับการนิเทศ

ภายในแบบปกติ ก็อาจเนื่องมาจากการทดลองในระยะเวลาอันสั้นเช่นนี้จะเกิดพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกันระหว่างครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกกับการนิเทศภายในแบบปกติ นอกจากนี้บุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศได้รับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบคลินิก เพียง 1 วันเท่านั้น ทำให้ผู้นิเทศยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง และไม่ชัดเจนลักษณะของการใช้เครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการสอน จึงอาจเป็นผลทำให้การสังเกตพฤติกรรมการสอนผิดพลาดได้

3. การศึกษาเจตคติต่อการนิเทศของครูผู้สอน ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ หลังได้รับการนิเทศพบว่า ครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกมีเจตคติต่อการนิเทศเพิ่มขึ้นหลังได้รับการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูผู้สอนซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ มีเจตคติต่อการนิเทศไม่แตกต่างกับก่อนได้รับการนิเทศ ความสมมุติฐานที่ว่าครูผู้สอนวิชาภาษาไทยซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก และการนิเทศภายในแบบปกติมีเจตคติต่อการนิเทศเพิ่มขึ้นหลังการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของซูมา (Reavis. 1978 : 582 citing Shuma. 1971) คราจิวิสกี้ (Krajewski. 1976 : 58 - 66) รัวีส์ (Reavis. 1977 . 580 - 584) ยูน (Yoon. 1984 : 75 - A) และสลาต ศศิธรามาศ (2528 : 118) ซึ่งได้เปรียบเทียบทัศนคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศพบว่า ครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกมีทัศนคติต่อการนิเทศสูงกว่าครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ สาเหตุที่ครูผู้สอนมีเจตคติต่อการนิเทศภายในแบบปกติ เหมือนกันทั้งก่อนและหลังได้รับการนิเทศ เพราะการเกิดเจตคติได้ต้องมีสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้า นั้น ๆ ถ้ามีแต่สิ่งเร้าไม่มีการตอบสนอง ก็ไม่ทำให้เกิดเจตคติ จึงทำให้เจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ หลังได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ มีเจตคติต่อการนิเทศไม่แตกต่างกับก่อนได้รับการนิเทศ

4. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก กับนักเรียนที่เรียนกับครู ซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ หลังจากได้รับการนิเทศพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูที่ได้รับการนิเทศแบบคลินิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนกับครูที่ได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ

ตามสมมุติฐานที่ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของคราจิวิสกี (Krajewski. 1976 : 58 - 66) เมย์ฟิลด์ (Mayfield. 1983 : 940 -A) และสวาค ศศิธรรามาต (2528 : 120) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกและที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติพบว่า นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ ทั้งนี้เนื่องจากมีระยะเวลาในการทดลองสั้น การนิเทศภายในแบบคลินิกซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นนั้น จะยังไม่เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นกับนักเรียน แต่จะเกิดความเปลี่ยนแปลงกับครูเท่านั้น ซึ่งเป็นไปทางพฤติกรรมการเรียนการสอนที่ว่า พฤติกรรมของครูต้องเปลี่ยนแปลงก่อน พฤติกรรมของนักเรียน จึงทำให้นักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนกับครูซึ่งได้รับการนิเทศภายในแบบปกติ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า

1. การนิเทศภายในแบบคลินิก เป็นกระบวนการนิเทศที่มุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน เพื่อส่งผลต่อการประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้นการนิเทศภายในแบบคลินิก ควรใช้เวลาดำเนินการนิเทศ 1 ภาคเรียน เพื่อให้การจัดกระบวนการเรียนการสอนครบตามหลักสูตรรายวิชา จึงทำให้การนิเทศเกิดผล
2. ลำดับขั้นตอนในการนิเทศตามวิธีการนิเทศแบบคลินิก เป็นกระบวนการต่อเนื่องตามลำดับและต้องทำให้ครบวงจร ดังนั้นต้องมีการอบรมผู้นิเทศให้มีความรู้เรื่องการนิเทศแบบคลินิกอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้นิเทศสามารถดำเนินการนิเทศแบบคลินิกได้อย่างถูกต้องตามลำดับขั้นตอน และสามารถใช้อย่างสังเกตพฤติกรรมการสอนได้อย่างถูกต้อง ควรใช้เวลาในการอบรมอย่างน้อย 3 วัน

3. การจัดทำโครงการนิเทศภายในแบบคลินิก ควรให้ผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งครูผู้สอน ได้ศึกษาโครงการร่วมกัน เพื่อให้โครงการบรรลุตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคนควา

1. ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการนิเทศภายในแบบคลินิก ในโรงเรียนต่างขนาดกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ เพื่อเปรียบเทียบผลของการนิเทศในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

2. ควรศึกษาค้นคว้าวิธีการนิเทศภายในแบบคลินิก ในหมวดวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน

3. ควรศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบผลของการนิเทศการสอนโดยใช้ผู้นิเทศต่างกัน เช่น หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าหมวดวิชา ครูผู้สอน

ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ

บรรณานุกรม

- กฤษณ์ น้ำเพชร. วิธปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์
ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อังสาเนา.
- กมลรัตน์ หล้าสูงเนิน. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาเมฆราชวิทยาลัย, 2523.
- กมล สวัสดิ์พาณิชย์. "ทัศนะเกี่ยวกับเขาวงกต," วารสารศึกษามหังชาติ. ธันวาคม - มกราคม
2526.
- กัลยา ไกรเสน. "Clinical Supervision," ประมวลบทความการนิเทศการศึกษา.
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2521. อังสาเนา.
- กาญจนา เกียรติประวัฑิ. วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, บ.ป.ป. อังสาเนา.
- กาญจนา จงรักภักดี. บทบาทของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการในโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา
สายสามัญ ในจังหวัดพระนคร สมุทร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2519. อังสาเนา.
- กาญจนา ศรีกาพิสนธุ์. "การนิเทศการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู", ศึกษาศาสตร์
มศว ประสานมิตร. 1(2) : 10 - 16 มกราคม - พฤษภาคม 2520.
- กุลวดี เรืองเดช. พฤติกรรมการสอนของครูด้านการเตรียมการสอนและด้านการใช้อุปกรณ์การสอน.
ปริญญาบัตร ค.ศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.
อังสาเนา.
- เกษร มงคล. การศึกษาศาสนาการนิเทศการศึกษากายในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
อังสาเนา.
- เกียงศักดิ์ ศรีไพโรจน์. การศึกษานิตยสารของครูภาษาไทยเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล
โดยใช้แบบทดสอบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11
ปีการศึกษา 2529. ปริญาบัตร ค.ศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 2530. อังสาเนา.

โกวิท ประวาลพุกภัย และสมศักดิ์ สิมสุรเวษฐ์. การประเมินโมชั้นเรียน. กรุงเทพฯ :

บริษัทสำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช จำกัด, 2527.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพของการมัธยมศึกษา

(ฉบับสรุป). กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่ บีเอส พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, 2531.

คณึงศักดิ์ คำแดง. พฤติกรรมการสอนด้านการถามตอบและคำถามที่ทิ้งไว้. ปริญญาโท กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อีศสำเนา

จันทิมา จรทรมโซภกิจ. การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์,

2529.

จุไรรัตน์ หนึ่งวงษ์สถาวร. การนิเทศศึกษามูลสารนิเทศการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยในโรงเรียน

มัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

อีศสำเนา

เฉลิม อุกกฤษฎ์. "นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน," วารสารนิเทศมัธยมศึกษา. 2(1) :

33 - 43 ; มกราคม 2531.

อลอง ปิ่นทอง. "การนิเทศภายในโรงเรียน," นิตยครุ. 26(9) : 14 - 17; 15 พฤษภาคม

2527.

ช.ธนบท (นามแฝง). "เทคนิคการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาเชิงปฏิบัติ," นิตยครุ.

13 : 22 - 25 ตุลาคม 2525.

ชาวล แพร์ภักฎ. เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุรสภา, 2520.

ชาดูชัย อัจฉินสมาจาร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2525.

ชารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : บุรพาสาสน, 2523.

ชินวรณ์ บุญยเกียรติ. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปริญญาโท กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สงขลา, 2530. อีศสำเนา

- ชำนาญ บ่วงศรีภักดิ์. ความตกลงการกานีเทศการ สอนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ของครุภาษาไทย ในเขตการศึกษา อ. วิทยาลัยนอร์ท ค. ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัครสำเนา
- ถวิลหา โสรัสสุระโต. ความตกลงการกานีเทศของครุภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ตามการสัมมนาของครุ. วิทยาลัยนอร์ท ค. ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัครสำเนา
- ทวี ชำนิมค. ความตกลงการกานีเทศการ สอนวิชาภาษาไทยของอาจารย์ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยาลัยนอร์ท ค. ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัครสำเนา
- ทัศนีย์ ฤกษ์ดี. "การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน," สำนักการศึกษ. 5(9) : 2 - 5 ; มิถุนายน 2524.
- ทิพย์วรรณ สัมพันธ์รัตน์. การศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาไทยของครูที่ผ่านการอบรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการอบรมโดยใช้ชุดการฝึกอบรมระยะสั้นกับการฝึกอบรมโดยศึกษานิเทศก์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินญาณินท์ กศ. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัครสำเนา
- เทพรัตน์ราชสุภา เจ้าหม่อมราชวงศ์ สิริเนตรรัชสีมา ทูลกระหม่อม ปิยะชาติ สุยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. การพัฒนานวัตกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้การสนทนาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญาณินท์ กศ. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัครสำเนา
- ธีรวัชร นีรางทอง. การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อำเภอ. วิทยาลัยนอร์ท ค. ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัครสำเนา
- ธีรศักดิ์ ลินปนงู่ว. การทดลองหาประสิทธิภาพการนิเทศภายในแบบคลินิกรายวิชาความรู้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. วิทยาลัยนอร์ท ค. ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531. อัครสำเนา
- นพพงษ์ บุญจิตรจุลย์. "การนิเทศการศึกษา," เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาโครงการพัฒนาการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ๒ โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม ระหว่างวันที่ 13 - 15 กันยายน 2527. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา, 2527. อัครสำเนา

- นรา บุรุษวิธ. พฤติกรรมการณ์สอนงานการจูงใจและตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน.
 ปรินซ์นิทัศน์ คส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.
 อัดสำเนา
- นิพนธ์ ไทชนาธิช. การนิเทศแบบคลินิก. กรุงเทพฯ : องค์การศิลปการพิมพ์, 2527.
 _____ การนิเทศแบบคลีนิก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- บรรเทา ถิถาศักดิ์. "การนิเทศการสอนในระดับมัธยมศึกษา," เอกสารการศึกษาศาสตร์พฤติกรรม
การสอนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2524.
- บัวบุชา ที่ถาวร. การวิเคราะห์พฤติกรรมเกี่ยวกับการพูดในการเรียนการสอน. ปรินซ์นิทัศน์ ค.ม.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2512. อัดสำเนา
- บุญเยี่ยม สงวนสืบ. "นิเทศภายใน การเร่งคุณภาพที่ถูกต้อง," ประชาศึกษา. 37(7) : 3 - 6 ;
 เมษายน 2530.
- ประสิทธิ์ นรศาสตร์. การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการสอนของครูสุภาพราชภัฏอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในจังหวัดนครสวรรค์. ปรินซ์นิทัศน์ คส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา
- ปานพันธ์ จันทร์รัตน์. ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาเอกภาษาไทยค่าการจูงใจของอาจารย์วิทยาลัยครู
เพชรบูรณ์ วิทยาลัยครูเชียงใหม่ วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม. ปรินซ์นิทัศน์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524 . อัดสำเนา
- แผนงาน, กลอง กรมราชภัฏศึกษา. ปัญหาและความต้องการในเรื่องการนิเทศ. 2528. อัดสำเนา
 _____ การเสริมสร้างทักษะของผู้นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน. 2528. อัดสำเนา
 _____ กิจกรรมและแนวทางในการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา. 2528.
 อัดสำเนา
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล,
 2531.
 _____ การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบเชิงสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา

- เพ็ญนิภา เขาเทียน. การศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยด้านการตั้งใจของครูที่สอน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา
- ไพฑูริย์ สีนลาภรัตน์. ปัญหาการศึกษไทยปัจจุบันและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : โครงการตำรา
และเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา
- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
อักษรบัณฑิต, 2529.
- บนิส ภาคภูมิ. พฤติกรรมการสอนด้านการตั้งใจและด้านปฏิกิริยาตอบสนองระหว่างครูกับผู้เรียนของครูผู้สอน
การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา
- เรวดี บัญจะโรทัย. การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูใน
โรงเรียนเทศบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
อัดสำเนา
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2531.
- วนีย์ ตะสติกย์. สำรวจการปฏิบัติการจัดงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขต
การศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
อัดสำเนา
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักงานนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา
- วิชาการ, กรม. รายงานการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2529.
กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2530. อัดสำเนา
- สภาพการนำเอาหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ไปใช้ใน
โรงเรียน. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ, 2527. อัดสำเนา
- หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2525.

- วิเชียร ประยูรธาศิ. พฤติกรรมการณ์สอนงาน การเตรียมการสอนและด้านการใช้อุปกรณ์การสอน และครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ. ปรินต์ไพพ์เน็ท กศ.บ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา
- วิไล จัฑตะวานิช. การที่นำมาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยด้านความรู้ใจของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาศึกษาคน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา
- ศิริพร สุขธม. การศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูผู้สอนภาษาฝรั่งเศสของงานนิเทศการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนรัฐบาล ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค. วิทยานิพนธ์ ศ.ศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา
- ศุภลักษณ์ คุณาทอง. การปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในทัศนของผู้บริหาร ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา
- สงัด อุทรานันท์. "การนิเทศแบบคลินิก," ครูปริทัศน์. 7 : 63 - 64 ; พฤษภาคม 2525.
- _____ . "ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา," เอกสารการอบรมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับสูงของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 10 - 25 กันยายน 2527
- _____ . การนิเทศการศึกษา : หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2529.
- สมาน ศักดิ์งามิ. การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมเรื่อง "การนิเทศแบบคลินิก" สำหรับครูระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา
- สอาด ศศิธรามาศ. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษ ทัศนคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศและผลลัพธ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนกับครูผู้สอนที่ได้รับการนิเทศภายในแบบคลินิกับการนิเทศภายในแบบปกติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. ปรินต์ไพพ์เน็ท กศ.บ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา

- สันต์ ชรรณบำรุง. หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2526.
- สุเจตน์ สังข์สัมพันธ์สกุล. การศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยด้านการจูงใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา
- สุชาติ มุกดอง. พฤติกรรมการสอนด้านการอธิบายและด้านการถามตอบของครูผู้สอนการศึกษายุคใหม่แบบเบ็คส์เรัจ. ปริญญาโท, ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา
- สุนีย์ เอี่ยมอดุลย์. การจัดการนิเทศภายในวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา
- สุพิชญา ธีระกุล กาญจนุภา ศรีภักดีสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2524.
- สมนึก บำรุง. "บทบาทผู้นิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา," ข้อมูลข่าวสารทางการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5. 2(10) : 1 - 11; พฤษภาคม 2531.
- เสาวภา เขาวนซ์ฉ่างกร. การจัดการนิเทศการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกองการมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา
- อาคม จันทสุนทร. "การนิเทศภายในโรงเรียน," เอกสารการสัมมนา เรื่อง การส่งเสริมการนิเทศการศึกษารายในโรงเรียนของประเทศไทย. 2527. อัดสำเนา
- อุทัย สร้อยสุข. หน้าที่ความการนิเทศการศึกษาของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา
- เอมอร เนียมน้อย. ศึกษาพฤติกรรมการสอนวิชาเอกภาษาไทย ด้านการจูงใจของอาจารย์ในวิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ และวิทยาลัยครูลำปาง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา
- อ้อม ประนอม. "ทำอย่างไรจะนิเทศภายในให้เกิดผลดี," นิกรครู. 27(22) : 45 - 51; พฤศจิกายน 2528.

- Acheson, Keith A. and Gall, Merith D. Techniques in the Clinical Supervision of Teachers. Preservice and Inservice Applications. New York : Longman Inc., 1980.
- Bellon, Jerry et al. Classroom Supervision and Instructional Improvement. Dubuque, Iowa : Kendall/Hunt., 1976.
- Boyan, Norman J. and Copeland, Willis D. Instructional Supervision Training Program. Columbus, Ohio : Charles, E. Merrill Publishing Company, 1978.
- Clapper, Thomas Wesley, The Effects of Peer Clinical Supervision on Inservice Teachers : Attitude Towards Pupil-Teacher Relations, of Supervisor Behavior and Classroom Competency. Doctor's Thesis, The Pennsylvania State University, 1981. 194 p. Dissertation Abstracts International, 42 : 1457A, 1981.
- Cogan, Morris L. Clinical Supervision. New York : Houghton Mifflin, 1973.
- Dunkin, Michael J. and Biddle J. Bruce. The Study of Teaching. New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1974.
- Evertson, Carolyn Ml "Classroom Observation," Handbook of Teacher Evaluation. Beverly Hills, SAGE Publications, 1983. 356 p.
- Flanders, F.A. Analyzing Teaching Behavior. Massachusetts, Addison-Wesley Publishing Company, 1970.
- _____. "Interaction Analysis and Clinical Supervision," Journal of Research and Development in Education. 9 : 47-48; Winter, 1976.
- Freudenstein, R. "Interaction in the Foreign Language Classroom," in Viewpoints on English and a Second Language. Regents Publishing Company, Inc., p. 76-83, 1977.
- Garvey, Catherine Anne. An Assessment of the Perceptions of Schools District Supervisory Personnel Regarding Training for Inservice Education With Implications for the Development of a Training Program. Doctor's Thesis. University of Southern California, 1983. Dissertation Abstracts International. 44 : 2739A, March, 1984.
- Gerald, Virginia Wahlen. A Case Study of the Implementation of the Hunter Clinical Supervision Model in an Elementary School Districts. Doctor's Thesis. Northern Illinois University, 1983. 301 p. Dissertation Abstracts International. 45 : 31-A, July, 1984.

- Goldhammer, Anderson and Krajewski. Clinical Supervision : Special Methods for the Supervision of Teacher. New York, Holt Rinehart and Winton, 1980.
- Good. Carter V. Dictionary of Education. 3rd.ed, New York : McGraw-Hill Book Co., 1973.
- Graybeal, Norman Dwain. Characteristics of Contemporary Classroom Supervisory Process. Doctor's Thesis. University of Oregon, 1984. 247 p. Dissertation Abstract International. 45 : 2071-A, January, 1985.
- Gupta, Arun K. A Study of Classroom Teaching Behavior and Creativity. New Delhi, Light and Life Publishers, 1980.
- Harris, Pen N. In-Service Education a Guide to Better Practice. Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1963.
- Johnson, Shirley Ann. Assessing the Effects of Instructional Supervision Training on Principals. Doctor's Thesis, University of Houston, 1983. 170 p. Dissertation Abstracts International 44 : 1645-A, December, 1983.
- Krajewski, Robert "Clinical Supervision : To Facilitate Teacher Self-Improvement," in Journal of Research and Development in Education. 9 : 58-66, Winter, 1976.
- Krajewski, Robert J. "Clinical Supervision : A Conceptual Framework," Journal of Research and Development in Education. 15 : 38-43, 1982.
- Mattes, Sustav R. A Comparative Study of Teacher's Perception of Teacher Development and Supervisory Practices Under Clinical and Traditional Supervision Practives in Selected Colorado Schools. Doctor Thesis. University of Colorado at Boulder, 1983. 156 p. Dissertation Abstracts International, 44 : 940-A, October, 1983.
- Mayfield, Jean Earnst. The Effects of Clinical Supervision on Pupil Achievement in Reading. Doctor's Thesis. Wayne State University, 1983. 233 p. Dissertation Abstracts International, 44 : 940-A, October, 1983.
- McFaul, Shirley Ann. A Case Study of the Implementation of Peer Clinical Supervision in an Urban Elementary School. Doctor's Thesis. University of Houston, 1982. 226 p. Dissertation Abstracts International, 44 : 3572-A, November, 1982.

- McNergney, Robert F. and Carrier A. Carol. Teacher Development. New York, Macmillan Publishing, Co., Inc., 1981.
- Neagley, Rose L., and Evan, Dean N. Handbook for Effective Supervision of Instruction. Englewood cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1964.
- Ober, Richard, Bently Ernest L., and Midler, Edith. Systematic Observation of Teaching. New Jersey : Prentice-Hall, 1971.
- Reavis, Charles A. "A Test of the Clinical Supervision Model," Journal of Educational Research. 70(6) : 311-315 July/August, 1977.
- . Charles A. "Research in Review," in The Journal of Educational Leadership. 35 : 580-584, April, 1978.
- Robinett, Betty W. "Characteristics of an Effective Second Language Teacher," In Viewpoints of English as a Second Language. p. 35-44, Regents Publishing Company, Inc., 1977.
- Scime, Joseph. The Conflict Between Evaluation and Supervision : A Study of Clinical Supervision Program Design to Link Instruction Supervision and Evaluation to Staff Development. Doctor's Thesis. George Peabody College for Teachers of Vanderbilt University, 1984. 184 p. Dissertation Abstracts International. 45 : 1603-A, December, 1984.
- Scott, W.A. and W. Michael. Introduction to Psychological Research. University of Colorado, 1967.
- Sears, Donald William. The Effects of an Inservice Training Program in a Model of Clinical Supervision and Persuasive Data Collection Techniques as Perceived by Teachers and Administrators: A Pilot Study. Doctor's Thesis. University of Oregon, 1983. 162 p. Dissertation Abstracts International. 45 : 74-A, July, 1984.
- Suapectra, Saowalak. "The Time-Interval Observational System Used as a Supervisory Guide for Thai Student Teachers' Training Program in TESL," Doctor's Thesis. University of Kansas, 1980. mimeographed.
- Udunna, Titus Duru. Clinical Supervision of Instruction in the United States as a Model for In-Service Education of Teachers in Nigerian Schools. Doctor's Thesis. University of Denver, 1984. 192 p. Dissertation Abstracts International, 44 : 1732-A, 1984.

- Waters, Mosenthal Scott. The Design of and Implication of a peer Supervision Course at a High School Level. Doctor's Thesis. Columbia University Teachers College, 1984. 137 p. Dissertation Abstracts International, 45 : 402-A, August, 1984.
- William, Patricia and Ann Fontenot. The Development and Testing of a Conceptual Model of Peer Supervision. Doctor's Thesis. University of Houston, 1981. 176 p. Dissertation Abstracts International, 42 : 1432-A, October, 1981.
- Wright, R.L.D. The Mann-Whitney U-Test. New York, Chicago San Francisco A Atlanta, Understanding Statistics, Harcourt Brace Jovanovich, Inc., p.1 439-448, 1976.
- Yoon , Ki OK, Effects of Training in Clinical Supervision on Supervising Teachers in Korean Middle Schools. Doctor's Thesis. University of Oregon, 1983. Dissertation Abstracts International. 45 : 75-A, July, 1984.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. ตารางแสดงค่าสถิติพื้นฐาน เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการ สำนของครู ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการนิเทศ
2. ตารางแสดงค่าสถิติพื้นฐาน และวิธีคำนวณค่าทดสอบทางสถิติ
Nann-Whitney U test
3. ตารางแสดงค่าสถิติพื้นฐาน และค่าทดสอบความแตกต่าง เวกคียอ
การนิเทศของครูผู้สอน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตาราง 10 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการสอนของครูผู้สอน ระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังได้รับการนิเทศ

พฤติกรรมกรรมการสอน	กลุ่มทดลอง = 9			กลุ่มควบคุม = 9		
	R	$\bar{X}$	%	R	$\bar{X}$	%
1. ลำดับชั้นการสอน						
1.1 สร้างความสนใจ	25	3.00	1.11	30	2.50	0.25
1.2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้	29	1.89	0.79	32	1.50	0.61
1.3 ทบทวนประสบการณ์เดิม	17	5.44	2.27	24	4.11	1.87
1.4 ให้แนวการเรียนรู้	19	4.22	1.76	11	10.11	4.60
1.5 นักเรียนปฏิบัติ	2	33.33	13.93	2	23.78	10.82
1.6 แจกผลการปฏิบัติ	22	3.22	1.35	22	4.67	2.12
1.7 ส่งเสริมความแม่นยำ/การถ่ายโอน	23	3.20	0.74	23	4.36	1.77
2. การปฏิบัติสัมพันธ์						
2.1 ครูถามนักเรียนตอบ	7	13.67	5.71	7	16.56	7.53
2.2 นักเรียนถามครูตอบ	32	1.00	0.14	29	2.60	0.66
2.3 กิจกรรมกลุ่มใหญ่	9	11.63	4.32	13	9.56	4.35
2.4 กิจกรรมกลุ่มย่อย	3	20.33	5.66	10	14.83	4.50
2.5 กิจกรรมเดี่ยว	3	12.71	4.13	15	8.13	3.29
3. การใช้ภาษาของครู						
3.1 บรรยาย	18	5.00	1.86	26	3.20	0.81
3.2 อธิบาย	6	13.78	5.76	3	21.00	9.56
3.3 แนะนำ/สาธิต	20	4.89	2.04	19	5.71	2.02
3.4 ออกคำสั่ง	21	4.67	1.95	21	5.11	2.33

ตาราง 10 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	กลุ่มทดลอง = 9			กลุ่มควบคุม = 9		
	R	$\bar{X}$	%	R	$\bar{X}$	%
4. การใช้สื่อการเรียนการสอน						
4.1 บัตรคำ	16	6.00	0.84	14	8.50	1.72
4.2 แผนภาพ	12	9.50	1.76	9	15.00	0.76
4.3 แผนภูมิ	10	10.60	2.46	28	2.75	0.56
4.4 ของจริง/ของจำลอง	26	2.50	0.46	6	18.00	0.91
4.5 เทป	15	7.80	1.81	18	6.33	0.96
4.6 สไลด์	33	0.00	0.00	3	21.00	1.06
4.7 วีดีโอ	33	0.00	0.00	35	0.00	0.00
4.8 เกม	33	0.00	0.00	35	0.00	0.00
4.9 เอกสาร	4	20.13	7.47	5	18.33	0.56
4.10 หนังสือแบบเรียน	5	16.00	4.46	8	16.14	5.71
5. บรรยายการสอน						
5.1 แบบประชาธิปไตย						
5.1.1 ยกย่องชมเชย	24	3.14	1.02	27	3.17	0.96
5.1.2 ยอมรับความคิดเห็นนร.	14	8.29	2.69	20	5.33	2.43
5.2 แบบเผด็จการ						
5.2.1 วิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมนร.	31	1.43	0.46	31	2.22	1.01
5.2.2 แก้อัปเดตผิดพลาด	27	2.20	0.51	25	3.33	1.52
5.2.3 บ่น	28	2.00	0.09	12	10.00	0.51
5.2.4 ลงโทษ	33	0.00	0.00	34	1.00	0.05

ตาราง 10 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน	กลุ่มทดลอง = 9			กลุ่มควบคุม = 9		
	n	$\bar{X}$	%	n	$\bar{X}$	%
6. พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก						
6.1 ได้รับแรงจูงใจ						
6.1.1 หัวเราะ/สนุกสนาน	13	9.33	3.90	16	7.00	2.48
6.1.2 ให้ความร่วมมือ/รับผิดชอบ	1	40.67	16.99	1	33.33	15.17
6.2 แสดงความสนใจ						
6.2.1 เงียบ	11	10.00	1.39	17	6.75	1.37
6.2.2 สับสน/ไม่เป็นระเบียบ	30	1.50	0.14	33	1.33	0.20
รวม	36	93.33	100	36	219.76	100

ตาราง 11 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน และวิธีคำนวณหาค่าทดสอบค่าสถิติ Mann-Whitney U test

อันดับที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9
กลุ่มทดลอง	248	187	285	252	267	228	233	242	212
กลุ่มควบคุม	233	234	224	227	195	197	156	219	303

E แทนกลุ่มทดลอง

C แทนกลุ่มควบคุม

อันดับที่	C	E	C	C	E	C	C	C	C
คะแนน	156	187	195	197	212	219	223	224	227
อันดับที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9

อันดับที่	E	E	C	E	E	E	E	E	C
คะแนน	228	233	234	242	248	252	267	285	303
อันดับที่	10	11	12	13	14	15	16	17	18

$$\begin{aligned}
 U &= NA(NB) + \frac{NA(NA+1)}{2} - TA & TE &= 103 \\
 &= 9(9) + \frac{9(10)}{2} - 103 & TC &= 68 \\
 &= 81 + 45 - 103 \\
 &= 23
 \end{aligned}$$

เมื่อ U มีค่ามากกว่า $\frac{n_A n_B}{2}$
 เลือกใช้ค่า U ที่มีค่าน้อยกว่า

$$\begin{aligned}
 \text{โดย } U &= n_1 n_2 - U \\
 &= 81 - 23 \\
 &= 58
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 U &= n_1 n_2 - U \\
 &= 81 - 58 \\
 &= 23
 \end{aligned}$$

$$U \cdot 01 (NA = 9, NB = 9) = 86 \leq 14$$

$$U \cdot 05 (NA = 9, NB = 9) = 79 \leq 21$$

สรุปได้ว่าพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 หลังได้รับการนิเทศ มีพฤติกรรมการสอนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 แสดงค่าสถิติพื้นฐาน และค่าทดสอบความแตกต่าง เจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ
ของกุ่มทดลองและกุ่มควบคุม

ข้อที่	กุ่มทดลอง N = 9						กุ่มควบคุม N = 9					
	ก่อนการนิเทศ		หลังการนิเทศ		MD	S ²	ก่อนการนิเทศ		หลังการนิเทศ		MD	S ²
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	3.33	1.00	2.78	0.97	-0.55	1.03	3.22	0.93	2.89	1.41	-0.33	0.69
2	4.56	0.53	4.33	0.50	-0.23	0.22	4.22	0.67	3.89	0.60	-0.33	2.00
3	3.33	0.87	3.11	0.78	0.22	0.44	3.11	0.93	3.78	0.83	0.67	1.50
4	3.11	0.60	3.22	0.83	0.11	0.86	3.44	0.73	3.56	0.73	0.12	0.11
5	3.89	0.78	4.00	0.87	0.11	0.61	3.44	1.03	3.44	0.78	0.00	0.75
6	3.22	0.97	3.44	1.18	0.22	0.69	3.56	1.24	3.67	0.71	0.11	0.86
7	3.56	1.01	3.78	0.83	0.22	0.69	3.44	1.13	3.56	0.53	0.12	0.61
8	4.33	0.71	4.33	0.71	0.00	0.25	4.11	0.60	3.78	0.83	-0.33	1.25
9	4.56	0.53	4.44	0.53	-0.12	0.11	3.78	1.20	3.56	1.01	-0.22	0.19
10	4.67	0.87	3.78	0.67	0.11	0.74	3.33	1.00	3.78	0.67	0.45	0.94
11	3.56	1.13	4.11	0.33	0.55	2.03	3.89	0.33	3.78	0.44	-0.11	0.11
12	4.00	0.87	4.22	0.65	0.22	0.19	3.33	1.12	3.00	1.00	-0.33	2.25
13	4.22	0.67	4.56	0.53	0.34	0.75	4.33	0.71	4.33	3.36	0.00	1.50
14	2.67	1.22	2.78	0.97	0.11	0.61	3.22	0.83	3.22	0.83	0.00	1.25
15	2.89	1.36	3.44	1.01	0.55	2.03	3.67	0.87	3.67	0.87	0.00	0.00
16	4.22	0.83	4.33	0.71	0.11	0.36	3.89	0.71	3.89	0.60	0.00	0.00
17	4.11	0.60	4.33	0.50	0.22	0.69	4.00	0.50	4.00	0.50	0.00	0.00
18	3.56	0.88	3.67	0.71	0.11	0.36	2.89	0.93	2.89	0.93	0.00	0.00
19	3.44	1.24	3.89	0.78	0.45	2.03	3.44	0.73	3.00	0.73	-0.44	1.25
20	4.33	0.71	4.44	0.53	0.11	0.11	4.22	0.67	4.22	0.67	0.00	0.50
รวม	74.56	11.06	76.98	9.05	2.42	14.80	72.53	7.00	71.91	8.54	-0.62	5.76

ภาคผนวก ข.

1. ตารางแสดงวิธีคำนวณค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการสอน
2. ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ
3. ตารางแสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ.
4. ตารางแสดงค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน

ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการสอน โดยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่น
รวม (Intra and Inter Observer Reliability) ใช้สูตร Scott's Coefficient ได้ผลดัง
แสดงในตาราง

ตาราง 13 แสดงวิธีการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรมที่สังเกต	ผู้สังเกต	ผู้สังเกต	ร้อยละ	ร้อยละ	ความแตกต่างของ ร้อยละที่สังเกต
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 1	คนที่ 2	
1. ลำดับชั้นการสอน					
1.1 สร้างความสนใจ	14	13	1.60	1.44	0.19
1.2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้	12	14	1.37	1.55	0.18
1.3 ทบทวนประสบการณ์เดิม	24	26	2.75	2.89	0.14
1.4 ให้นำการเรียนรู้	43	43	4.93	4.77	0.15
1.5 นักเรียนปฏิบัติ	114	113	13.06	12.54	0.52
1.6 แจกผลการปฏิบัติ	12	13	1.37	1.44	0.07
1.7 ส่งเสริมความแม่นยำ/การถ่ายโอน	21	24	2.41	2.66	0.26
2. การปฏิสัมพันธ์					
2.1 ครูถามนักเรียนตอบ	54	56	6.19	6.22	0.03
2.2 นักเรียนถามครูตอบ	22	22	2.52	2.41	0.08
2.3 กิจกรรมกลุ่มใหญ่	65	69	7.45	7.66	0.21
2.4 กิจกรรมกลุ่มย่อย	39	39	4.47	4.33	0.14
2.5 กิจกรรมเดี่ยว	20	22	2.29	2.44	0.15

ตาราง 13 (ต่อ)

พฤติกรรมที่สังเกต	ผู้สังเกต	ผู้สังเกต	ร้อยละ	ร้อยละ	ความแตกต่างของ ร้อยละที่สังเกต
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 1	คนที่ 2	
3. การใช้ภาษาของครู					
3.1 บรรยาย	16	16	1.83	1.78	0.56
3.2 อธิบาย	45	49	5.15	5.44	0.28
3.3 แนะนำ/สาธิต	19	21	2.18	2.33	0.15
3.4 ออกคำสั่ง	12	12	1.37	1.33	0.04
4. การใช้สื่อการเรียนการสอน					
4.1 บัตรคำ	18	19	2.06	2.11	0.05
4.2 แผนภาพ	12	13	1.37	1.44	0.07
4.3 แผนภูมิ	8	8	0.92	0.89	0.03
4.4 ของจริง/ของจำลอง	2	3	0.23	0.33	0.10
4.5 เทป	23	24	2.63	2.66	0.03
4.6 สไลด์	0	0	0.00	0.00	0.00
4.7 วีซีโอ	0	0	0.00	0.00	0.00
4.8 เกม	3	3	0.34	0.33	0.01
4.9 เอกสาร	7	10	0.80	1.11	0.31
4.10 หนังสือแบบเรียน	50	49	5.73	5.44	0.29
5. บรรยากาศการเรียนการสอน					
5.1 แบบประชาธิปไตย					
5.1.1 ยกของชมเชย	11	11	1.26	1.22	0.04
5.1.2 ยอมรับความคิดเห็นนร.	10	11	1.15	1.22	0.08

ตาราง 13 (ต่อ)

พฤติกรรมที่สังเกต	ผู้สังเกต คนที่ 1	ผู้สังเกต คนที่ 2	ร้อยละ คนที่ 1	ร้อยละ คนที่ 2	ความแตกต่างของ ร้อยละที่สังเกต
5.2 แบบเผชิญการ					
5.2.1 วิพากษ์วิจารณ์พฤติกรรมนร.	6	7	0.69	0.78	0.09
5.2.2 แก่ไขข้อผิดพลาด	5	5	0.57	0.55	0.02
5.2.3 บ่น	1	0	0.11	0.00	0.11
5.2.4 ลงโทษ	0	0	0.00	0.00	0.00
6. พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก					
6.1 โดดแรงใจ					
6.1.1 หัวเราะ/สนุกสนาน	23	25	2.63	2.77	0.14
6.1.2 ให้ความร่วมมือรับผิดชอบ	144	144	16.49	15.98	0.51
6.2 แสดงความไม่สนใจ					
6.2.1 เงียบ	2	2	0.23	0.22	0.01
6.2.2 สับสน/ไม่เป็นระเบียบ	16	15	1.83	1.66	0.17
รวม	873	901	100	100	4.70

วิธีคำนวณ ใช้สูตรหาค่าความเชื่อมั่นของสก็อต (พวงรีกัน ทวีรีกัน. 2531 : 134)

$$P_o = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e}$$

$$P_o = 1 - \frac{1.7}{100}$$

$$= 1 - 0.017$$

$$= 0.983$$

$$= (.1649)^2 + (.1306)^2$$

$$= 0.0272 + 0.0171$$

$$= 0.0443$$

$$P_i = \frac{0.983 - 0.0443}{1 - 0.0443}$$

$$= \frac{0.9387}{0.9557}$$

$$= 0.9811$$

∴ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกต = 0.9811

การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ

ผู้วิจัยได้หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ โดยวิธีการของการแจกแจง t (t-distribution) (ล้วน สายยศ และลิ่งคณา สายยศ. 2531 : 185 - 186) ใช้ค่า t ตั้งแต่ 1.75 ได้ผลดังแสดงในตาราง

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ

ข้อ	Efx_H	Efx_H^2	$\bar{X}_H$	S_H^2	Efx_L	Efx_L^2	$\bar{X}_L$	S_L^2	t
1	22	98	4.4	0.3	11	31	2.2	1.7	3.48
2	21	91	4.2	0.3	16	54	3.2	0.7	2.24
3	21	91	4.2	0.2	13	43	2.6	2.3	2.26
4	21	91	4.2	0.7	16	54	3.2	0.7	1.98
5	21	89	4.2	0.2	17	61	3.4	0.8	1.79
6	21	91	4.2	0.7	11	29	2.2	1.2	3.24
7	20	82	4.0	0.5	15	48	3.0	0.8	2.00
8	24	116	4.8	0.2	16	54	3.2	0.7	3.77
9	21	89	4.2	0.2	17	61	3.4	0.8	1.79
10	23	107	4.6	0.3	12	32	2.4	0.8	4.69
11	24	116	4.8	0.2	21	89	4.2	0.2	2.12
12	21	89	4.2	0.2	13	35	2.6	0.3	5.06
13	23	107	4.6	0.3	17	61	3.4	0.8	2.56
14	20	80	4.0	0.2	11	27	2.2	0.7	4.24
15	23	107	4.6	0.3	18	68	3.6	0.8	2.13
16	22	98	4.4	0.3	19	73	3.8	0.2	1.90
17	22	98	4.4	0.3	19	73	3.8	0.2	1.90
18	19	98	4.4	0.3	19	73	3.8	0.2	1.90
19	21	89	4.2	0.2	16	54	3.2	0.7	2.36
20	22	98	4.4	0.3	16	54	3.2	0.7	2.68

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อกรณีพิเศษ

ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อกรณีพิเศษ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pears r product-moment coefficient correlation (ลวน สายยศ และอังณา สายยศ. 2531 : 163 - 164) ได้ผลดังแสดงในตาราง

ตาราง 15 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดเจตคติของครูผู้สอนต่อกรณีพิเศษ

คนที่	X (สอบครั้งแรก)	Y (สอบครั้งที่ 2)	X ²	Y ²	XY
1	59	60	3481	3600	3540
2	67	68	4489	4624	4556
3	68	70	4624	4900	4760
4	70	71	4900	5041	4970
5	71	71	5041	5041	5041
6	74	72	5476	5184	5328
7	78	78	6084	6084	6084
8	78	79	6084	6241	6162
9	82	84	6724	7056	6888
10	83	85	6889	7225	7055
รวม	730	738	53792	54996	54384

วิธีคำนวณ

$$\begin{aligned}
 r_{tt} &= \frac{(10 \times 54384) - (730)(738)}{(10 \times 53792) - (730)^2 \quad (10 \times 54996) - (738)^2} \\
 &= \frac{5100}{5165.8803} \\
 &= 0.9872
 \end{aligned}$$

การหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผู้วิจัยได้หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้เทคนิค 27% แบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วเปิดตารางสำเร็จรูปของ จุงเคห์ ฟาน (Fan. 1952 : 16 - 32) ได้ผลดังแสดงในตาราง

ตาราง 16 แสดงค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก ของข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียน

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1	.35	.23	21	.57	.22	41	.08	.00	61	.29	.20
2	.57	.23	22	.78	.27	42	.50	.00	62	.25	.21
3	.25	.21	23	.22	.27	43	.95	.00	63	.29	.20
4	.88	.00	24	.28	.39	44	.80	.25	64	.65	.40
5	.29	.30	25	.43	.30	45	.88	.00	65	.38	.56
6	.20	.23	26	.25	.21	46	.50	.34	66	.37	.27
7	.43	.22	27	.48	.54	47	.20	.23	67	.20	.55
8	.53	.21	28	.44	.39	48	.48	.30	68	.43	.30
9	.95	.00	29	.57	.22	49	.39	.22	69	.47	.68
10	.90	.31	30	.15	.07	50	.25	.21	70	.57	.47
11	.20	.55	31	.57	.22	51	.06	.14	71	.17	.13
12	.21	.42	32	.05	.39	52	.43	.22	72	.43	.22
13	.26	.36	33	.39	.22	53	.59	.51	73	.21	.42
14	.26	.36	34	.09	.54	54	.48	.30	74	.57	.54
15	.73	.65	35	.11	.61	55	.61	.31	75	.67	.51
16	.80	.25	36	.40	.59	56	.43	.47	76	.80	.55
17	.95	.26	37	.79	.41	57	.59	.26	77	.41	.26
18	.23	.61	38	.20	.55	58	.55	.34	78	.53	.21
19	.80	.55	39	.25	.21	59	.53	.21	79	.19	.18
20	.61	.68	40	.89	.61	60	.15	.07	80	.65	.32

แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อทดสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และหาค่า
อำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ไว้จำนวน 60 ข้อ

ภาคผนวก ค.

1. แบบฟอร์มการ ตั้ง เกต และ บันทึกพฤติกรรม การสอน
2. แบบสอบถามวัด เจตคติของครูผู้สอนต่อการนิเทศ
3. ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
รายวิชา ท 306

เครื่องใช้สำนักงาน (ชุด)

เครื่องใช้สำนักงาน		ปีงบประมาณ	
รายการ		ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ
1. มีด 2. เข็ม 3. เข็ม 4. เข็ม 5. เข็ม 6. เข็ม 7. เข็ม 8. เข็ม 9. เข็ม 10. เข็ม	1. มีด	1	2
	2. เข็ม	3	4
	3. เข็ม	5	6
	4. เข็ม	7	8
	5. เข็ม	9	10
	6. เข็ม	11	12
	7. เข็ม	13	14
	8. เข็ม	15	16
	9. เข็ม	17	18
	10. เข็ม	19	20
1. เข็ม 2. เข็ม 3. เข็ม 4. เข็ม	1. เข็ม	21	22
	2. เข็ม	23	24
	3. เข็ม	25	26
	4. เข็ม	27	28
1. เข็ม 2. เข็ม	1. เข็ม	29	30
	2. เข็ม	31	32

กรมสรรพากร
กรมสรรพสามิต
กรมศุลกากร
กรมสรรพสามิต
กรมสรรพสามิต
กรมสรรพสามิต
กรมสรรพสามิต
กรมสรรพสามิต
กรมสรรพสามิต
กรมสรรพสามิต

คำชี้แจง ให้แสดงความคิดเห็นว่ากวดวิชานิเทศมีประโยชน์ต่อท่านและการพัฒนาการเรียนการสอน
อย่างไร อย่างตรงไปตรงมา โดยการทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับ
ความเป็นจริง ในแต่ละข้อความ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. การนิเทศวิชาการวัดเจตคติในรูปแบบ					
2. การนิเทศให้ครูภาคต่อการเรียนประสิทธิภาพ การสอนของครูเป็นรายวิชา					
3. การนิเทศมีกระบวนการในการปฏิบัติที่ยุ่งยาก ซับซ้อน					
4. การนิเทศให้ความเป็นอิสระแก่ครูเป็นอย่างมาก					
5. การนิเทศช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้นิเทศกับครูเป็นอย่างดี					
6. การนิเทศเป็นการเพิ่มงานการสอนของครู					
7. การนิเทศอยู่บนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย					
8. การนิเทศช่วยให้ครูเข้าใจตนเอง					
9. การนิเทศทำให้ครูมีความร่วมมือในการสอน					
10. การนิเทศทำให้ครูเสียเวลาในการปฏิบัติงาน					
11. การนิเทศเป็นการวัดผลความสำเร็จของครู					
12. ผู้นิเทศมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ของครู					
13. ชัดเจนและตรงกับผู้นิเทศที่มีประโยชน์ต่อครู					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
14. รูปแบบการนิเทศสร้างความกังวลใจต่อครู ผู้สอน 15. การสั่งเกณฑ์การสอนของผู้นิเทศทำให้เกิดปัญหา ในการเรียนการสอน 16. การวางแผนการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ กับครูเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับครูผู้สอน 17. การทำงานร่วมกับผู้นิเทศ ทำให้ครูขาด ความกระตือรือร้น 18. ผู้นิเทศมีความคลุมเครือในการสั่งเกณฑ์การสอน 19. ครูนำสิ่งที่ได้รับจากการนิเทศมาปรับปรุง การเรียนการสอนได้น้อย 20. นักเรียนมีความสนใจในการเรียน เพิ่มขึ้น					

ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิชาภาษาไทย รายวิชา ท 306

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง ลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดเป็นคำขึ้นต้นจดหมายถึงพระสงฆ์
  - ก. เรียบ   ข. กราบเรียบ
  - ค. เรียบนมัสการ   ง. นมัสการ
  - จ. กราบทูล
2. คำศัพท์ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์
  - ก. เจ้าคุณอุดมจำวัตร
  - ข. เจ้าคุณบุญญาทำวัตร
  - ค. เจ้าคุณเอนกประจวร
  - ง. เจ้าคุณวิเชียรมรดภาพ
  - จ. เจ้าคุณชวาลบดินทมาศ
3. ข้อใดใช้ราชาศัพท์ผิด
  - ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดนตรี
  - ข. สมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงทราบฝ่าละอองพระบาท
  - ค. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารทรงพระสำราญกับพระเจ้าหลานเธอ
  - ง. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สเด็จพระราชดำเนิน
  - จ. สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ทรงพระราชนิพนธ์บทละคร
4. กิริยารราชาศัพท์ข้อใดถูกต้อง
  - ก. ทรงคำวิ   ข. ทรงรับสั่ง
  - ค. ทรงประพาส   ง. ทรงฉลองพระองค์
  - จ. ทรงทอดพระเนตร
5. รูปเขียนองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวใช้ราชาศัพท์ว่าอย่างไร
  - ก. พระรูป   ข. พระบรมรูป
  - ค. พระฉายา   ง. พระฉายาลักษณ์
  - จ. พระฉายาทิสลักษณ์
6. ถ้าจะขออนุญาตทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อหน้าพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะต้องใช้ราชาศัพท์อย่างไร
  - ก. ขอพระราชนานราชวโรกาส
  - ข. ขอพระราชนานพระราชนวโรกาส
  - ค. ขอพระราชนานพระบรมราชวโรกาส
  - ง. ขอพระราชนานพระราชาอนุญาต
  - จ. ขอพระราชนานพระบรมราชาอนุญาต

คำชี้แจง ทั้งแต่ข้อ 7 - 10 ให้เลือกเติมคำใน
ช่องว่างให้ไ้ใจความสมบูรณ์และถูกต้อง

7. "นายกรัฐมนตรีมอบรางวัล...ครูสมานในวันครูปีนี้"
ก. กับ   ข. แก่
ค. แด่   ง. ทอ
จ. สำหรับ
8. "เขาแสดงอาการ...ที่คิดแม่ไม่ให้ไปเที่ยว"
ก. ชัดขึ้น   ข. ชัดของ
ค. ชัดแค่น   ง. ชัดเคื่อง
จ. ชัดขวาง
9. "ปัจจุบัน...ก้าวหน้าขึ้นมาก ความเจริญ
ก้าวหน้า...เพิ่มทวีขึ้น มีสิ่งแปลกใหม่และ
...เพิ่มมากขึ้นด้วย"
ก. วิทยาการ - วัตถุ - พิศดาร
ข. วิทยาการ - วัตถุ - พิศดาร
ค. วิทยาการ - พัสตุ - วิทยาการ
ง. วิชาการ - พัสตุ - พิศดาร
จ. วิชาการ - วัตถุ - วิทยาการ
10. "กำลังของพวกเขาเราน้อย จะสู้เขาไหวหรือ
มันจะเข้าหน้าอง...นะ กนกวรรณ"
ก. ขุมมือเปิบ   ข. ฐ่มากยาวนาน
ค. สุกเอาเผากิน   ง. เพี้ยมขี้ไก่ไม่ผ่อ
จ. ไม่ซังกัดไม้ซุง
11. จงเปลี่ยนภาษาปากที่ขีดเส้นใต้นี้ เป็นภาษา
มาตรฐานที่ถูกต้อง "บ้านของฉันตั้งมาตั้งอยู่ตรง
หัวโค้งพอดี"
ก. ทำไม   ข. จำเพาะ
ค. เจาะจง   ง. เฉพาะ
จ. จงใจ
12. คำว่า "ขึ้น" ในประโยคใดมีความหมายต่างจากพวก
ก. ไครขึ้นไปข้างบน
ข. ร้านอาหารนั้นคนขึ้นจ้ง
ค. สินค้ากำลังขึ้นราคา
ง. ระยะนี้เขากำลังมือขึ้น
จ. ยักขี้ที่เพาะไว้กำลังขึ้น
13. ข้อใดมีความครบเป็นประโยคสมบูรณ์
ก. ถูกถูกฐนเคื่อนสืบสอง
ข. เพราะเขามาช้าแท้ ๆ
ค. ความฝันอันสูงสุด
ง. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
จ. ที่นี้มีนักท่องเที่ยวมาก
14. ข้อใดถูกประโยคใดถูกต้องชัดเจที่สุด
ก. เธอช่วยปลอบความทุกข์ให้เขาคลาย
ข. เธอช่วยปลอบให้เขาคลายความทุกข์
ค. เธอช่วยปลอบเขาให้คลายความทุกข์
ง. เธอช่วยเขาปลอบให้คลายความทุกข์
จ. เธอช่วยปลอบเขาให้ความทุกข์คลาย

15. ข้อใดเป็นประโยคคำถาม
- ใครที่เขากำลังมองหา
  - ใครที่วิ่งชนะจะได้รับรางวัล
  - ใครจะเดินไปเองก็ได้
  - ไม่มีใครอยู่ในห้องนี้เลย
  - ไม่เห็นใครเข้ามาในบ้านฉันเลย
16. ประโยคใดเน้นผู้ถูกกระทำ
- รถคันนี้ผมไม่อยากจะขับเลย
  - วิลชอบไปเที่ยวกับเพื่อน
  - พรุ่งนี้มีงานที่โรงเรียนแต่เช้า
  - มีหนังสืออยู่บนชั้นเป็นจำนวนมาก
  - ครูให้รางวัลเรียนดีแก่นิภา
17. ประโยคใดเป็นประโยคปฏิเสธ
- ไม่ว่าใคร ๆ พวกมันเกลียดเขา
  - ห้องฟ้าวันนี้ไม่เหมาะใส่เท้าที่ควร
  - งานชิ้นนี้ใครจะทำหรือไม่ทำก็ได้
  - ครูบอกว่าจะไม่เข้าสอนชั่วโมงนี้
  - ถ้าไม่อยากฝึกหวัง เธอควรกลับตัวเสียใหม่
18. ข้อใดเป็นประโยคความเดียว
- แม่สอนว่าอย่าเบื่อหน่ายการเรียน
  - สมศรีเป็นหัวคิงจึงไม่ค่อยมีเสียง
  - นักเรียนยากจนมักจะขยันเรียน
  - น้องถือจานขนมเข้ามาในบ้าน
  - ผลไม้ขึ้นชื่อของจังหวัดนี้คือส้มโอกับพุทรา
19. ข้อใดเป็นประโยคความรวม
- บ้านที่อยู่ริมน้ำหลังใหญ่กว่าบ้านหลังอื่น
  - พี่บอกให้น้องรู้ว่าพอจะกลับบ้านเร็ว ๆ นี้
  - พอเขาโกรธที่ไร เขาก็เป็นลมทุกที
  - นารีทำการบ้านในขณะที่น้องนั่งเล่น
  - ขอความกรุณาเชิญให้คนป่วยนั่งหมอน
20. ข้อใดไม่ใช่ประโยค
- สนคองลม
  - เธอคือดวงใจ
  - อีสานร้องไห้
  - ทหารอากาศซากรัก
  - ความเป็นกันสูงสุด
21. เรื่องใดเป็นงานประพันธ์ของเสฐียรโกเศศ
- หางวาว
  - คนกินพระ
  - แข่งหนึ่งทะเล
  - คำขวัญของคนเมืองเหนือ
  - แสงทองหลังสายฝน
22. เรื่องใดมีจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อใช้เสียงเป็นสื่อความหมายให้เกิดจินตนาการและเกิดอารมณ์จากการฟัง
- หางวาว
  - คนกินพระ
  - แข่งหนึ่งทะเล
  - คำขวัญของคนเมืองเหนือ
  - แสงทองหลังสายฝน

คำชี้แจง ทั้งข้อ 23 - 26 ให้หาคำที่มีความหมายตรงกับคำที่ขีดเส้นใต้

23. "ข้าพเจ้าได้ยืมกติกาสัญญาชาวบ้านพูดจาดีเยี่ยม บิคารมารคาของท่าน"
- ก. คำกลอน   ข. คำคุณศัพท์
ค. คำเล่าลือ   ง. คำกล่าวโทษ
จ. คำเหยียดหยาม
24. "อายหนึ่ง เที่ยงคนนั้น ลูกไม่หลนไม่ไกลกัน"
- ก. ผลไม้เปิดแกแล้วยอมหลน
ข. ผลไม้มักจะหลนใกล้กันของมันเสมอ
ค. ลูกยอมคี่เหมือนพ่อแม่
ง. ลูกยอมมีนิสัยใกล้เคียงกับพ่อแม่
จ. นิสัยใจคอของลูกขึ้นอยู่กับการอบรมของพ่อแม่
25. "อ้าววาว เลน ยอก ก้ามปู เข้าแล้ว ซี"
- ก. ซน   ข. เฉียว
ค. เกี้ยว   ง. เหนียว
จ. พัน
26. "แก ห่อ ขาว ออก กว้าง พลัน ชวน กัน นั่ง ล้อม วง กิน"
- ข้อความนี้แสดงให้เห็นภาพพจน์ในเรื่องใดมากที่สุด
- ก. ความรักใคร่   ข. ความสามัคคี
ค. ความเสมอภาค   ง. ความเป็นกันเอง
จ. ความร่วมมือร่วมใจ

"แมลงน้อยชนิดไร่เคียงสา
เกาะกอกหุ้มำบนคันทนา
แมงมุมกึ่งท่าคะครุมกิน"

ข้อความนี้แสดงให้เห็นว่าธรรมชาติของสัตว์โลกเป็นอย่างไร

- ก. สัตว์ใหญ่มีอำนาจกว่าสัตว์เล็ก
ข. สัตว์ใหญ่ชอบไขก้ำดั่งกับสัตว์เล็ก
ค. สัตว์ใหญ่ยอมใจเปรียบสัตว์เล็ก
ง. สัตว์เล็กยอมเป็นเหยื่อสัตว์ใหญ่
จ. สัตว์เล็กต้องคอยระวังให้ห่างจากสัตว์ใหญ่
28. "มีปีศาจมีแจ้ง   สว่างแสงและจำรูป
มีทุกขมีอาตุร   ก็ยอมมีสุขานันท์"
- บทประพันธ์นี้ให้ชลคคิอย่างไร
- ก. ทุกขอย่างยอมมีคู่กันเสมอไป
ข. สิ่งที่น่าอนคคคความไม่แน่นอน
ค. ความทุกข์สุขเป็นของไม่แน่นอน
ง. มีทุกข์แล้วต้องมีสุขเสมอไป
จ. ความทุกข์และความสุขยอมเกิดขึ้นพร้อมกัน
29. "ดวงเอยคังมณี
มักจะลี้ลับอยู่ในนฤชา
หรือไ้ทองสมุทรสุคสายตา
ก็เลื่อนซาสนันสนิยมชม
บุปผาชาศิริสีและมิกลิน
อยู่ในถิ่นที่ไกลและไพโรสนต์
ไม่มีใครได้เคยเลยสักคน
ยอมขานหลนเปลาคายมากมายเอย"

ผู้แต่งบทประพันธ์นี้แสดงความรู้สึกอย่างไร

- ก. ภูมิใจ   ข. น้อยใจ
- ค. ผิดหวัง   ง. เสียหาย
- จ. เยาะเย้ย

30. "อรุณรามอรามฝัน ทิวาวันจะครรไล
ประกาศาเริ่มประเคิมใจ อุทิศเพื่อจะเอื้อชน"

บทประพันธ์นี้มีลักษณะโน้มนำไปทางใด

- ก. ขอร้อง   ข. บรรยาย
- ค. แนะนำ   ง. สั่งสอน
- จ. ตักชวน

31. เราสามารถทราบได้ว่า ข้อความใดเป็น
ข้อคิดเห็นหรือข้อเท็จจริง ได้อย่างไร

- ก. แยกผลความออกจากใจความ
- ข. อ่านข้อความที่แวกล้อม
- ค. ขอร้องหลายครั้ง
- ง. อ่านหลายเที่ยว
- จ. ใช้วิธีสังเกตุ

คำชี้แจง จงอ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 32-33

"ประเทศไทยตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน
การพัฒนาประเทศล้มเหลว สาเหตุสำคัญมาจากคน
ในชาติ หย่อนคุณภาพ" กรุงเทพฯ เต็มไปด้วยแหล่งโลเกีย
บางที่พระก็เข้าไปจับไปเจิมให้ฤกษ์ยามเสียด้วยซ้ำ
แทนที่จะมาศึกษาธรรมะ ซึ่งแน่จะหน้าเบื้อ แกกให้
คุณแก่ผู้ศึกษาตลอดเวลา"

32. ส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงคือข้อใด

- ก. พระเจ้าไปจับไปเจิมให้ฤกษ์ยาม
- ข. ธรรมะแนะนำเบื้อแก่ให้คุณแก่ผู้ศึกษา
- ค. ประเทศไทยตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน
- ง. การพัฒนาประเทศล้มเหลวเนื่องจาก
คนในชาติหย่อนคุณภาพ

จ. กรุงเทพฯ เต็มไปด้วยแหล่งโลเกีย

33. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น

- ก. พระเจ้าไปจับไปเจิมให้ฤกษ์ยาม
- ข. ธรรมะแนะนำเบื้อแก่ให้คุณแก่ผู้ศึกษา
- ค. ประเทศไทยตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีน
- ง. การพัฒนาประเทศล้มเหลวเนื่องจากคนในชาติ
หย่อนคุณภาพ

จ. กรุงเทพฯ เต็มไปด้วยแหล่งโลเกีย

คำชี้แจง จงอ่านข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 34-35

"ปัจจุบันสายตาของชาวต่างประเทศ ยังมองคนไทย
เช่นนี้อยู่ ทำอย่างไร เราจึงจะแก้ปัญหานี้คนไทยส่วนใหญ่
ให้เป็นชาติที่ขยันขันแข็ง เป็นหน้าที่ของครูจะคองฝึก
อบรมเยาวชน ปลุกฝังนิสัยขยัน นิสัยรักการทำงาน
ไปตั้งแต่เยาว์วัย ต้องกระทำอย่างไร ไม่หยุดยั้งสืบเนื่องกัน
วัยเด็กเล็ก วัยเด็กโต วัยรุ่น วัยหนุ่มสาว ให้คิดเป็น
นิสัยก่อนที่จะเติบโต เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ให้ได้ อย่าสักแก้ว
มีหน้าที่สอนวิชาความรู้ก็สอนไปตามหน้าที่ พอให้สอบได้
ก็เป็นการเพียงพอแล้ว ความคิดอย่างนี้เป็นความคิดที่ผิด"

34. จากข้อความนี้ ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง
- คนไทยทั้งหมดชอบความสบาย
  - คนไทยส่วนใหญ่เป็นคนเกียจคร้าน
  - เป็นหน้าที่ของครูที่ทำให้เยาวชนขยัน
  - ครูมุ่งสอนเฉพาะเนื้อหาวิชา
  - ครูสอนเพื่อให้เด็กเข้ามหาวิทยาลัย
35. จากข้อความนี้ ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น
- คนไทยทั้งหมดชอบความสบาย
  - คนไทยส่วนใหญ่เป็นคนเกียจคร้าน
  - เป็นหน้าที่ของครูที่ทำให้เยาวชนขยัน
  - ครูมุ่งสอนเฉพาะเนื้อหาวิชา
  - ครูสอนเพื่อให้เด็กเข้ามหาวิทยาลัย
36. "การแถลงการณ์ของรัฐบาลในเรื่องการปรับปรุงราคาน้ำมัน" แสดงว่าข้อความที่แถลงเน้นหนักทางใด
- เสนอความเชื่อ
  - เสนอความเห็น
  - เสนอแนวคิด
  - เสนอข้อเท็จจริง
  - เสนอข้อความแสดงอารมณ์
37. "ในกระบวนกลอนเสภาของไทย เห็นจะไม่มีเรื่องใดที่มีผู้นิยมชมชอบเท่าเรื่องขุนช้างขุนแผน" ข้อความนี้เน้นหนักทางใด
- ข้อเท็จจริง
  - ข้อคิดเห็น
  - ข้อความแสดงอารมณ์
  - ขอเสนอแนะ
  - การรายงาน

38. ข้อความในข้อใดเป็นอุปมาโวหาร
- หรือใครทำเจ็บช้ำระกำจิต
จึงชวนให้โหยอยู่นิรุ้แล้ว
  - หยาดน้ำภาพรางพรายประกายแพรว
เพียงเง็กแก้วใสสดหมกราคิน
  - อันตัวข้าแม้ว่าไม่มีครู
ยอมไม่รู้อะไรที่ตนเห็น
  - จะใช้เสียงนี้หรือเป็นสื่อหา
สิ่งนี้เฝ้าคิดเห็นเหมือนเช่นเพลง
  - ชะโคกุกอ้ายคองขันสองลอย
ฝูงปลาสร้อยเป็นหมู่ลูกล้มคล้าย
39. "ลมเข้าขึ้นโสมมาแต่ฟ้าใด
ประโลมใจสร้างโศกวิโยคถวิล
แววสำเนียงหวานจับจวงจินตน์
นกสินิลครวญอยู่คอบไม้"

บทประพันธ์นี้เป็นโวหารประเภทใด

- พรรณนา
  - บรรยาย
  - อุปมา
  - เทศนา
  - สาธก
40. "ความรู้เกิดแต่การเรียน
มีคุณค่าเท่ากับจานใส่อาหาร
ความชำนาญเกิดแต่การปฏิบัติ
มีคุณค่าเท่ากับอาหารในจาน"
ข้อความนี้มีลักษณะเป็นโวหารชนิดใด
- อุปมา
  - สาธก
  - บรรยาย
  - เทศนา
  - พรรณนา

41. ถ้าจะเขียนเรียงความเกี่ยวกับชีวประวัติ
ควรใช้โวหารชนิดใด

- ก. พรรณนา   ข. บรรยาย
- ค. อุปมา   ง. เทศนา
- จ. สาธก

คำชี้แจง ตั้งแกข้อ 42 - 45 ให้นักเรียนเติมคำใน

บทประพันธ์ให้ถูกต้องตามต้นหลักขณ

42. "นักเรียนที่คื ย่อมไม่หน่าย...ทางสู^๖ปัญญา
ขยันหมั่นเพียร ว่า ...วิ...หนทางก้าว...
แก^๖ตัวหมู่เอง"

- ก. หนี ู ษา หน้า
- ข. หนี ู ษา ไกล
- ค. หนี เรียน ษา หน้า
- ง. แทน เรียน ษา ไกล
- จ. แทน เรียก ษา ไกล

43. "จงกล่าวเกร^๖ภาพยกลอนสุนทร^๖ถ้อย
ให้ชม...ชวนใจให้ไหลหลง
ไพเราะลำ^๖จำเรียง^๖ทั้ง^๖เที่ยง...
เรื่อง^๖อื่น...^๖นวย^๖ทั้ง^๖ชาย^๖เอย"

- ก. ซอย   ธรรม   ลม
- ข. ซอย   ทรง   ลง
- ค. ชื่น   ทรง   ลม
- ง. ชื่น   ธรรม   ลง
- จ. ซอย   ธรรม   ลง

44. "ฉัน^๖แกร่งกลอนไทยไม่^๖สิ้น^๖หัด^๖
คน^๖อ่อน... อย่าง^๖ผม^๖ซุ่ม^๖ซาม^๖วัง^๖
ถ้า^๖เลน^๖กลอน^๖นี้^๖ก็^๖ควย^๖ช่วย^๖ทาง...
ทุก^๖ทุก... เป็น^๖ระ^๖เบีย^๖บ^๖เรียม^๖ร^๖อย^๖เอย

- ก. นอม   ทาน   อยาง
- ข. นอม   ทาง   สิ่ง
- ค. หัด   กิ่ง   อยาง
- ง. หัด   กิ่ง   สิ่ง
- จ. แอ   กิ่ง   อยาง

45. "จะ^๖กม^๖หน้า^๖กัศ^๖พิ^๖หมัน...
ควย... ก^๖กั^๖ญ^๖ณ^๖ิ^๖รุ^๖แห่ง^๖
มี^๖พ^๖อ^๖แม่^๖ เป็น^๖ท^๖น^๖ค^๖ล^๖ย^๖ห^๖น^๖...
สิ่ง ... ส^๖ม^๖ถ^๖วิ^๖ล^๖ป^๖ริ^๖ญ^๖า

- ก. ศึกษา   ศรี^๖ท^๖ธา   แร^๖ง   แล^๖ว^๖ง
- ข. ศึกษา   ศรี^๖ท^๖ธา   น^๖่า   แล^๖ว^๖ง
- ค. ข^๖ว^๖น^๖ช^๖ว^๖าย   ป^๖ัญ^๖ญา   น^๖่า   แล^๖ว^๖ง
- ง. ข^๖ว^๖น^๖ช^๖ว^๖าย   ป^๖ัญ^๖ญา   เน^๖อง   ส^๖ม^๖มา^๖ศ^๖ร
- จ. ข^๖ย^๖ัน   ป^๖ัญ^๖ญา   เน^๖อง   ส^๖ม^๖มา^๖ศ^๖ร

คำชี้แจง ให้นักเรียนใช้ตัวเลือกต่อไปนี้

ตอบคำถามข้อ 46-48 ว่าเป็นคำประพันธ์ชนิดใด

- ก. กลอนสุภาพ   ข. กาพย์ยานี
- ค. กาพย์สุรางคนางค์   ง. สำนวนฉันท์
- จ. โคลงสี่สุภาพ

46. "โคควายวายชีพได้ เขาหนึ่ง
เป็นลิ่งอันยัง อยู่ไซ้
คนเกิดดับสูญดัง ขาวราว
เป็นชื่อเป็นเสียงโก แต่ร้ายกลับดี

47. "รดเมล็ดมาขามนุษย์ทรงจุกนี้
เพราะขับช้โดยประมาทพลาดถนน
พลิกคะนาคว่าไฟไหม้รถยนต์
ตลอดตัวคนงอกออกเป็นตอตะโก"

48. "ตะวันยอแสง ขอบฟ้าสีแดง งดงามจับตา
หมุนวาลวิหค โดมกบินมา กลับสู่เกศา แสนสุข
สำราญ"

49. เรื่องสั้นที่คิดต้องทำให้ผู้อ่านมีลักษณะอย่างไร

- ก. สนุกสนาน   ข. พึงพอใจ
ค. นำมาขบคิด   ง. อยากรู้ต่อไป
จ. มีความคิดสร้างสรรค์

50. ข้อใดมีเสียงสัมผัสมากที่สุด

- ก. ฝากเสียงสร้อยไปกับสมระงมไพร
ข. รมเช้าชื่นโรยมาแก่ฟ้าใส
ค. ควขาลัยอวารถอนระอา
ง. ผกไผ่ผืนร่องรอนไม้ดอนถ้อย
จ. ใจสมรซาให้ชื่อเหมือนชื่อมาง

51. ข้อใดไม่มีสัมผัสอักษรเลย

- ก. จันทานใต้ไทยอยู่มีภูแล้ว
ข. เสนาะเสียงเศร้าคุณเอย
ค. โอวอนแจ่มแสงอุษาขึ้นสว่าง
ง. วันแห่งวานผ่านมาทุกนาที
จ. ยี่ง้านานก็ยิ่งเปลี่ยวสุกเหลืองหา

52. ข้อใดมีเฉพาะสัมผัสสระ

- ก. โอว่าน่าเศร้าใจ
ข. คิศจักรแห่งไหน
ค. นิสวนชม ณ ไคโค
ง. เปล่าเปลี่ยวอยู่เกี่ยวกาย
จ. เขาจับตรึงมันไว้มิไคคิน

53. "เองจงรีบไปอย่าไคช้า

- ไปตามอกท่านขุนช้างนั้น
ว่าดูเชิญให้ไปด้วยกัน
วานพันมาเป็นเพื่อนมาวู"
เหตุใดคำที่ขีดเส้นใต้จึงเขียนเช่นนั้น
ก. เพื่อเน้นความหมาย
ข. เพื่อให้เกิดความไพเราะ
ค. เพื่อให้ได้ใจความครบ
ง. เพื่อให้เป็นเสียงสั้น
จ. เพื่อให้สัมผัสบังคับถูกต้อง

54. "แม่มิอายละม้าย แม่นมั่นเคียรฉาน"

บทประพันธ์นี้มีใจความตรงกับข้อใด

- ก. คนที่ไม่มีความอายเลวกว่าสัตว์เคียรฉาน
- ข. คนต่างกับสัตว์เคียรฉานตรงที่รู้จักอาย
- ค. คนรู้จักอายแต่สัตว์เคียรฉานหารู้จักอายไม่
- ง. ถ้าคนไม่รู้จักอายก็ไม่ต่างอะไรกับสัตว์เคียรฉาน
- จ. ผู้ที่ไม่มีความอายก็มีลักษณะเช่นเดียวกับสัตว์เคียรฉาน

55. "เป็นคนดีเป็นได้ไม่เห็นยาก

เพียงสู้นลำบากอย่าหวั่นไหว

ฝึกบังคับอำนาจแห่งจิตใจ

ให้แจ่มใสสงบนิ่งเป็นสิ่งเดียว"

บทประพันธ์นี้มีใจความสำคัญตรงกับข้อใด

- ก. คนดีต้องลำบากทั้งกายและใจ
- ข. คนฝึกอำนาจจิตใจดีถือว่าเป็นคนดี
- ค. คนดีต้องมีจิตใจแจ่มใสอยู่เสมอ
- ง. คนดีต้องรู้จักความยากลำบากและมีอารมณ์ดี
- จ. คนดีเป็นไม่ง่าย เพียงแต่รู้จักบังคับใจให้สงบเท่านั้น

56. "โอ้อาณิจจาความรัก

พึงประจักษ์ดังสายน้ำไหล

ตั้งแต่จะเชี่ยวเป็นเกลียวไป

ที่ไหนเลยจะไหลคืนมา"

บทประพันธ์นี้มีใจความสำคัญตรงกับข้อใด

- ก. ความรักดังสายน้ำ
- ข. ความรักไหลแรงและเชี่ยว
- ค. ความรักพึงรู้ว่าไม่ไหลกลับ
- ง. ความรักดุจดังน้ำไหลแรง
- จ. ความรักเปรียบเหมือนสายน้ำไหลไม่ย้อนกลับ

57. "อันความคิดวิद्याเหมือนอาวุธ

ประเสริฐสุดซ่อนใส่เสียในฝัก

สงวนคมสมนึกใครอีกซัก

จึงคอยซักเชือดฟันให้บรรลัย"

บทประพันธ์นี้มีใจความสำคัญตรงกับข้อใด

- ก. ความคิดเปรียบดังอาวุธเก็บเอาไว้เมื่อถึงเวลาก็เอาออกใช้
- ข. ความคิดเหมือนอาวุธอันแหลมคมสามารถฆ่าคนได้
- ค. ความคิดเหมือนวิชาที่แอบซ่อนไว้เพื่อเอาใช้
- ง. ความคิดเหมือนวิชาเหมือนอาวุธที่ใช้ได้ตลอดเวลา
- จ. ความคิดประจวบคณที่คมอยู่ในฝัก

58. "รสีโคไม่เหมือนรสรัก

หวานนักหวานใจจะเปรียบได้

หากมิได้ชยชมสมใจ

ชมใดมิเทียบเปรียบปาน"

บทประพันธ์นี้มีใจความสำคัญตรงกับข้อใด

- ก. รสอะไรไม่เท่ารสแห่งความรัก
- ข. รสแห่งความรักยามหวานก็หวานนัก ยามขมก็ไม่มื่ออะไรเปรียบ
- ค. รสแห่งความรักมีทั้งหวานขื่นและขมสลับกันไป
- ง. รสแห่งความรักไม่มีรสอื่นเปรียบเทียบได้
- จ. ความรักมีทุกรสชาติไม่แยกแยะ

59. "เมืองสยามงามเหมือนเลื่อนลอยฟ้า

พระปราสาทปราสาทแก้วแพร้วสถาน

เกิดแต่เพลงพระบรมโฑธิสมภาร

บิภิสานทีสุขปลุกศรัทธา"

บทประพันธ์นี้มีใจความสำคัญตรงกับข้อใด

- ก. ความสวยงามของเมืองสยาม
- ข. ความสวยงามของปราสาทราชวัง
- ค. ความสงบสุขของประชาชน
- ง. ความเจริญรุ่งเรืองเมืองของศาสนา
- จ. ความศรัทธาคานศาสนาของประชาชน

60. "เจ้าของกาลรักหวานขึ้นเป็นต้น

ระวังทนกินมือระมัดมัน

เหมือนคบบคนคำหวานว่าคาญครัน

ถ้าพลังปล้นเจ็บอกเหมือนตกताल"

บทประพันธ์นี้มีใจความสำคัญที่สุดตรงกับข้อใด

- ก. การคบคน
- ข. การเลือกอาชีพ
- ค. การใช้คำพูดสุภาพอ่อนหวาน
- ง. การระวังทนในการขึ้นต้นताल
- จ. ความมีสติในการทำงาน

.....